

**UCHWAŁA NR XXVIII/307/21
RADY GMINY DRAGACZ**

z dnia 21 grudnia 2021 r.

w sprawie przyjęcia Lokalnego Programu Gospodarczego Gminy Dragacz na lata 2021-2030

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6a ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2021 r. poz. 1372 i 1834) oraz art. 4 ust. 1 i art. 19 ust. 3 b ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2021 r. poz. 1057) uchwała się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Lokalny Program Gospodarczy dla Gminy Dragacz na lata 2021-2030 w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Dragacz.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

Ludwik Borolewski

Załącznik do uchwały Nr XXVIII/307/21 Rady Gminy Dragacz z dnia 21 grudnia 2021 r.

**GMINA
DRAGACZ**

**Lokalny Program Rozwoju Gospodarczego
dla Gminy Dragacz na lata 2021- 2030**

Dragacz 2021

Narodowe Centrum
Badań i Rozwoju

Lokalny Program Rozwoju Gospodarczego został opracowany w ramach projektu „Usytuowanie na poziomie samorządów lokalnych instrumentów wsparcia dla MŚP, działających w oparciu o model wielopoziomowego zarządzania regionem”, finansowanego przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju w ramach Programu Strategicznego Gospostrateg, realizowany przez konsorcjum w składzie: Województwo Kujawsko-Pomorskie, Szkoła Główna Handlowa w Warszawie i Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu.

Nr umowy GOSPOSTRATEG1/385453/3/NCBR/2018

Dokument opracowany przez:

Barbara Panciszko, ekspert w projekcie

Magdalena Kaczmarek, pracownik Urzędu Gminy Dragacz

We współpracy z:

Rafał Kasprzak, Szkoła Główna Handlowa w Warszawie

Grzegorz Maśloch, Szkoła Główna Handlowa w Warszawie

Małgorzata Wojakowska-Żeglińska, Szkoła Główna Handlowa w Warszawie

Michał Matuszewicz, Szkoła Główna Handlowa w Warszawie

Aleksandra Szafranko, Szkoła Główna Handlowa w Warszawie

Spis treści

Wstęp.....	4
1. Uzasadnienie przyjęcia Lokalnego Programu Rozwoju Gospodarczego	5
2. Wnioski z diagnozy i analiza SWOT.....	6
2.1 Charakterystyka gminy.....	6
2.2 Sytuacja społeczno-gospodarcza w Gminie	6
2.3. Analiza SWOT	9
3. Logika priorytetów i celów dla LPRG.....	13
3.1 Wizja rozwoju	13
3.2 Cele horyzontalne i szczegółowe LPRG	15
3.3 Wartości docelowe wskaźników kontekstowych	18
4. Lista inicjatyw planowanych do realizacji w ramach LPRG Gminy Dragacz	19
5. Plan finansowy wdrożenia LPRG	39
6. Powiązanie Lokalnego Programu Rozwoju Gospodarczego dla gminy Dragacz z dokumentami o charakterze strategicznym	42
6.1 Powiązanie z dokumentami strategicznymi Unii Europejskiej	42
6.2 Powiązanie z krajowymi dokumentami strategicznymi	45
6.3 Powiązanie z dokumentami strategicznymi województwa kujawsko-pomorskiego	58
6.4 Powiązanie z dokumentami strategicznymi Gminy Dragacz	65
7. Procedury przyjmowania, monitoringu i ewaluacji.....	68
7.1 Opracowanie i przyjęcie LPRG	68
7.2 Procedury monitoringu	70
7.3 Procedury ewaluacji	71

Wstęp

Władzom lokalnym gminy wiejskiej Dragacz zależy na rozwoju i podnoszeniu jakości oraz poziomowi życia mieszkańców. Rozwój ten nie jest możliwy bez spójnej, sprawnej i zaplanowanej polityki wspierania przedsiębiorczości, przedsiębiorców i instytucji otoczenia biznesu.

Opracowany przez Urząd Gminy Dragacz Lokalny Program Rozwoju Gospodarczego ma na celu osiągnięcie jak największych korzyści społeczno-ekonomicznych dla gminy, przy jak najlepszym wykorzystaniu dostępnych zasobów finansowych, organizacyjnych, ludzkich i przyrodniczych.

Lokalny Program Rozwoju Gospodarczego obejmuje działania na lata 2021-2027 dla sektora MMŚP, Instytucji Otoczenia Biznesu oraz Urzędu Gminy. Działania te zmierzają do zwiększenia wskaźnika przedsiębiorczości, konkurencyjności, produktywności, innowacyjności i współpracy. Aby osiągnąć zamierzone cele, wszystkie wskazane podmioty powinny współpracować na zasadzie partnerstwa.

Władze samorządowe oczekują, że przyjęty dokument przysłuży się społeczności lokalnej, przedsiębiorcom i instytucjom społecznym działającym na terenie Gminy.

Dokument został opracowany w ramach projektu „Usytuowanie na poziomie samorządów lokalnych instrumentów wsparcia przedsiębiorczości dla Małych i Średnich Przedsiębiorstw (MŚP), działających w oparciu o model wielopoziomowego zarządzania regionem (REGIOGMINA)”, przez pracownika gminy, przy pomocy doradcy.

1. Uzasadnienie przyjęcia Lokalnego Programu Rozwoju Gospodarczego

Czynników sprzyjających rozwojowi przedsiębiorczości jest wiele m. in. przyjazne dla przedsiębiorców przepisy prawne, podatki i nisko oprocentowane kredyty bankowe, sprzyjające finansowaniu inwestycji w przedsiębiorstwach oraz poręczenia, gwarancje i dopłaty do kredytów eksportowych. Czynniki te mają kluczowe znaczenie dla ogólnego klimatu inwestycyjnego, a samorząd lokalny może brać w tym procesie aktywny udział.

Wśród zadań organów jednostek samorządu terytorialnego (JST) jest wspieranie działalności gospodarczej, w szczególności poprzez: tworzenie prawa lokalnego przyjaznego działalności gospodarczej, przygotowanie terenów inwestycyjnych, realizację projektów pro-rozwojowych, promowanie przedsiębiorczości, prowadzenie działalności informacyjnej i oświatowej, jak również współdziałanie z samorządem gospodarczym, organizacjami branżowymi czy też powoływanie konkretnych, dedykowanych ku temu instytucji. Niezwykle ważne jest, aby instrumenty te zostały zidentyfikowane i ujęte w spójnym Lokalnym Programie Rozwoju Gospodarczego (LPRG), uwzględniającym nie tylko specyfikę danej JST, ale również środowiska gospodarczego funkcjonującego na jej terenie.

Przygotowany program został poprzedzony staranną diagnozą sytuacji społeczno-gospodarczej w Gminie. Przeanalizowane zostały czynniki, które mają bądź też mogą mieć wpływ na dalszy rozwój Gminy Dragacz (Załącznik nr 1).

2. Wnioski z diagnozy i analiza SWOT

2.1 Charakterystyka gminy

Gmina wiejska Dragacz położona jest w północnej części województwa kujawsko-pomorskiego w powiecie świeckim. Sąsiaduje z następującymi gminami:

- Od północy: gmina Warlubie, gmina Nowe
- Od południa: gmina Chełmno
- Od wschodu: gmina i miasto Grudziądz
- Od zachodu: gmina Świecie, gmina Jezewo

Powierzchnia gminy Dragacz wynosi 11 183 ha, z czego grunty rolne stanowią 52,9 %, grunty leśne 33,2 %, grunty zabudowane i zurbanizowane 5,9 %, grunty pod wodami 5,6 %, użytki ekologiczne 0,1 %, tereny różne 2,3 %. Z analizy powyższych danych wynika, że gmina ma w przeważającej mierze charakter rolniczy, a znaczący udział lasów w strukturze powierzchni stanowi istotne ograniczenie działalności przemysłowej.

Główne ciągi komunikacyjne przez gminę Dragacz obejmują: drogi krajowe nr 91 i 16, przebiegające przez centrum gminy. Drogi wojewódzkie przebiegające przez: Wielki Lubień, Dragacz, Michale - droga nr 207, Dolną Grupę i Grupę – DW nr 272 oraz Wielki Lubień i Fletnowo DW nr 402. Przez terytorium gminy przebiega również autostrada A1, zjazd z autostrady ma miejsce w Nowych Marzach, gdzie jest możliwość wjazdu na drogę krajową nr 91, w kierunku Gdańska oraz budowaną drogę szybkiego ruchu S5 w stronę Poznania (planowany czas ukończenia inwestycji to koniec 2022 r.).

2.2 Sytuacja społeczno-gospodarcza w Gminie

W 2019 r. liczba ludności gminy wynosiła 7 216 osób. Zróżnicowanie mieszkańców gminy pod względem płci jest charakterystyczne dla współczesnych obszarów wiejskich, z niewielką dominacją mężczyzn, których zamieszkiwało w gminie w 2019 r. 3 616. W tym samym czasie wskaźnik liczebności kobiet wyniósł 3 600.

W 2019 r. struktura wieku mieszkańców gminy Dragacz przedstawiała się następująco: osoby w wieku przedprodukcyjnym (0-17 lat) stanowiły 20 %, osoby w wieku produkcyjnym (18-59/64 lat) – 61 %, a w wieku poprodukcyjnym (60/65 +) – 19 %.

Według Narodowego Spisu Powszechnego z 2011 roku w Gminie Dragacz poziom wykształcenia przedstawiał się następująco: dominowało wykształcenie zasadnicze zawodowe oraz podstawowe. Osoby z wykształceniem, co najmniej średnim stanowiły 36,7 %, w tym z wyższym 9,9%.

Sytuacja finansowa jednostki samorządu terytorialnego to ważna determinanta kierunków i możliwości jej rozwoju. Gmina Dragacz dysponuje dochodami mniejszymi o ok. 13,5% przeliczonymi na 1 mieszkańca w porównaniu do średniej w gminach leżących w województwie kujawsko-pomorskim. Jeszcze niższe wskaźniki dotyczą dochodów własnych gminy w przeliczeniu na 1 mieszkańca dlatego, że stanowią one 72,3% średniej w województwie, co będzie miało konsekwencje dla przyszłej polityki fiskalnej gminy. Inaczej sytuacja wygląda, gdy porównamy te dochody z dochodami gmin o podobnej charakterystyce. Okazuje się bowiem, że Gmina Dragacz osiąga dochody własne w przeliczeniu na 1 mieszkańca, wyższe od średniej dla grupy podobnych gmin. Analogicznie wnioski możemy wyciągnąć pod kątem wydatków gminy na 1 mieszkańca. Są one nieco niższe niż średnia w województwie, ale jednocześnie nieco wyższe niż średnia w grupie gmin podobnych.

Struktura zatrudnienia mieszkańców gminy jest następująca: w sektorze rolniczym (obejmującym rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo) zatrudnionych jest ok. 20,4% osób aktywnych zawodowo, w przemyśle i budownictwie – 39,6%, w sektorze usługowym (tj. handlu, naprawie pojazdów, transporcie, zakwaterowaniu i gastronomi oraz informacji i komunikacji) – 16,1 %, w sektorze finansowym (obejmującym działalność finansową i ubezpieczeniową, a także obsługę rynku nieruchomości) – 2,6% oraz w innych sektorach 21,3%.

Sektor mikro, małych i średnich przedsiębiorstw przedstawia się w gminie następująco: zgodnie z bazą danych REGON w 2019 r. w gminie zarejestrowanych były 702 przedsiębiorstwa. Samodzielną działalność gospodarczą prowadziły 572 osoby fizyczne, co stanowiło ponad 81% wszystkich zarejestrowanych przedsiębiorstw, mikroprzedsiębiorstw zatrudniających powyżej jednego pracownika było w gminie 109, małych przedsiębiorstw 20, a średnich tylko jedno. Wśród osób prawnych mających swoją siedzibę na terenie gminy najwięcej było w 2019 r. spółek cywilnych 40. Ponadto funkcjonowało 29 spółek handlowych oraz 2 spółdzielnie.

Spośród 702 przedsiębiorstw zarejestrowanych na terenie gminy w przeważającej mierze prowadzono pozostałą działalność gospodarczą (534), 26 z nich działało w sektorze rolnictwa, leśnictwa i rybołówstwa, a 142 w przemyśle i budownictwie.

W 2018 r. w gminie było 236 płatników składek na ubezpieczenia społeczne. Ich struktura była następująca: najczęściej płatników funkcjonowało w usługach (153) tj. prawie 64 % wszystkich płatników, płatnicy składek działających w sektorze przemysłu (54) stanowili ok. 22,5% płatników, a płatnicy z sektora publicznego (29) ok. 12%.

Wśród płatników działających w sektorze usług dominowali płatnicy z handlu hurtowego i detalicznego oraz naprawy pojazdów samochodowych, w tym motocykli – 27,9 % oraz budownictwa 12,9%. Płatników z sektora przetwórstwa przemysłowego było 19. W sektorze publicznym dominowały podmioty działające w sekcji opieki medycznej i opieki społecznej (19 podmiotów) oraz edukacji (6 podmiotów). Liczba ubezpieczonych mieszkańców gminy Dragacz w 2018 r. wynosiła 1513 osób. Spośród nich największy odsetek zatrudniony był w handlu hurtowym i detalicznym oraz naprawie pojazdów samochodowych, włączając motocykle - 452 osoby oraz w przetwórstwie przemysłowym – 346 osób. W budownictwie ubezpieczonych było 189 osób.

Podział na płeć osób ubezpieczonych przedstawia się następująco: w 2018 r. ubezpieczonych było 1140 kobiet i 1263 mężczyzn. Najwięcej ubezpieczonych było w wieku 25-34 lat – 618 osób i 35-44 lat – 608 osób.

W gminie Dragacz znacznie częściej samozatrudniają się mężczyźni niż kobiety (dotyczy to wszystkich kategorii wiekowych, dodatkowo wśród osób do 24. roku życia i po 65. roku życia nie ma kobiet podejmujących samozatrudnienie). Natomiast w przedsiębiorstwach ubezpieczających pomiędzy 50, a 249 pracowników niemal we wszystkich kategoriach wiekowych więcej było kobiet niż mężczyzn (wyjątek stanowi grupa osób po 65. roku życia).

Przeciętna podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne w gminie Dragacz w grudniu 2018 r. wynosiła 2 821,00 zł, co stanowi ok. 100,6% średniej podstawy dla województwa kujawsko-pomorskiego. Przeciętna podstawa wymiaru składek u mężczyzn jest wyższa niż u kobiet o 467,00 zł. Co interesujące w grupie samozatrudniających się oraz w przedsiębiorstwach zatrudniających do 10 pracowników, podstawa wymiaru składek dla kobiet jest wyższa niż u mężczyzn.

Najwyższe podstawy wymiaru składek spośród głównych zidentyfikowanych sektorów według zatrudnienia odnotowane są w sekcji Przetwórstwo przemysłowe – 2 956,00 zł, a najniższe w sekcji związanej z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi –

1 987,00 zł. Podstawy wymiaru składek w sektorze MMŚP są najwyższe wśród płatników zatrudniających 50-249 osób. Najwyższy wymiar podstawy składek odnotowany został wśród zatrudnionych w budownictwie – 4 637,00 zł.

2.3. Analiza SWOT

Mocne strony

- Lokalizacja – bliskość miasta Grudziądz
- Ciągi komunikacyjne - przez gminę przebiega droga krajowa nr 91 i 16 oraz drogi wojewódzkie: nr 272, 207 i 402, a także autostrada A1
- Dogodne warunki do prowadzenia produkcji rolnej
- Rozwinięta produkcja ogrodnicza (np. pomidory, papryka, ogórki, kwiaty, kapusta), ze zróżnicowanym zaangażowaniem nowoczesnych metod produkcji
- Tereny inwestycyjne należące do prywatnych właścicieli, położone w dogodnym miejscu, w pobliżu wjazdu na drogę krajową nr 91 i w odległości ok. 500 m od wjazdu na autostradę A1 w Nowych Marzach
- Jednostka wojskowa w Grupie (Centrum Szkolenia Logistyki)
- Wysoki wskaźnik skanalizowania gminy
- Działki budowlane do zagospodarowania pod zabudowę jednorodzinną
- Gmina w całości jest położona na terenach prawnie chronionych (Nadwiślański Park Krajobrazowy, Obszar Chronionego Krajobrazu Bory Tucholskie, Natura 2000 „Dolina Dolnej Wisły”)
- Unikatowe walory krajobrazowe
- Pozostałości kultury mennonickiej, wyznaczony szlak turystyczny Olendrów w nawiązaniu do ich tradycji (zabytkowe chaty będące w posiadaniu osób prywatnych, w większości w stanie do konserwacji, cmentarze pomennonickie oraz pozostałości ich działalności melioracyjnej)
- W 2020 r. uruchomiono aplikację przeznaczoną dla turystów i wydano przewodnik turystyczny
- Ścieżka rowerowa łącząca Grupę z Grudziądzem
- Dogodne warunki dla rozwoju rolnictwa ekologicznego
- Dogodne warunki do rozwoju przemysłu stolarskiego
- Zasoby drzewne

- Dogodne warunki do rozwoju turystyki leśnej
- Dogodne warunki do rozwoju agroturystyki
- Organizacja wydarzeń sportowo-rekreacyjnych dla mieszkańców gminy
- Działające prężnie Stowarzyszenie na rzecz Rozwoju Gminy Dragacz, organizujące zajęcia edukacyjne, sportowe i integracyjne dla dzieci i młodzieży
- Działalność klubów sportowych na terenie gminy dla dzieci i młodzieży
- Dogodne warunki do rozwoju turystyki biwakowej
- Rozwinięty sektor usług dla pojazdów mechanicznych (lakiernictwo, blacharstwo, naprawa, sprzedaż części zamiennych)

Słabe strony

- Słaba jakość dróg gminnych, znaczna ich część nie posiada utwardzonej nawierzchni asfaltowej
- Brak gazociągu
- Brak separacji ruchu pieszego i kołowego
- Brak uzbrojonych terenów inwestycyjnych
- Budynki Urzędu Gminy i szkół nieprzystosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami
- Niski poziom asymilacji uchodźców m. in. z Czeczenii, Białorusi, Gruzji, Afganistanu (ośrodek dla uchodźców w Grupie)
- Problemy z wykluczeniem społecznym mieszkańców osiedla komunalnego w Grupie (niski poziom zaangażowania w sprawy lokalne, wysoki wskaźnik bezrobocia, zjawisko alkoholizmu i innych patologii społecznych)
- Brak budynków, mieszkań do wynajęcia lub zakupu
- Niekorzystna struktura wiekowa osób zatrudnionych w rolnictwie, problemy z przekazywaniem gospodarstw następcom
- Rozdrobniona struktura gospodarstw rolnych w gminie
- Brak miejscowego bazaru/targu, na którym lokalni producenci warzyw i owoców mogliby zbywać swoje produkty
- Brak nowych miejsc pracy w gminie
- Niskie dochody mieszkańców
- Starzejące się społeczeństwo

- Ograniczenia w rozwoju przemysłu spowodowane położeniem w granicach obszarów prawnie chronionych
- Brak wyznaczonych szlaków turystycznych w terenie (oznaczone tylko w aplikacji)
- Brak bazy noclegowej dla turystów
- Słaba baza gastronomiczna
- Brak bazy agroturystycznej
- Brak rozwiniętej produkcji ekologicznej
- Niska jakość kapitału społecznego (mała grupa inicjatywna)
- Brak funduszy na promocję gminy
- Brak środków finansowych na inwestycje infrastrukturalne
- Brak bazy danych obejmujących lokalnych producentów oraz usługodawców
- Zdegradowany obszar byłych żwirowni (ok. 100 ha) - ograniczenia co do rekultywacji wynikające z obecności pośredniej strefy ochrony ujęcia wód podziemnych
- Brak lokali własnych gminy przeznaczonych na wynajem pod działalność gospodarczą

Szanse

- Napływ ludności i przedsiębiorstw z Grudziądza ze względu na niższe koszty prowadzenia działalności gospodarczej
- Rozbudowa jednostki wojskowej w Grupie, jako planowanego miejsca stacjonowania oddziałów NATO
- Budowa gazociągu do jednostki wojskowej w Grupie oraz do terenów inwestycyjnych w Nowych Marzach
- Rozwój terenów inwestycyjnych, planowana budowa magazynów na tych terenach (możliwość utworzenia nowych miejsc pracy)
- Rosnący popyt na produkty ekologiczne
- Promocja obszarów krajobrazowych oraz kultury i tradycji regionalnej (kultura mennonicka i kociewska)
- Ukończenie budowy drogi ekspresowej S5
- Popyt na turystykę na łonie natury
- Rozwój turystyki biwakowej
- Uzbrojenie terenów inwestycyjnych

- Promocja terenów inwestycyjnych (w związku z udziałem w projekcie „Wdrażanie Standardów Obsługi Inwestora” realizowanego przez Urząd Marszałkowski)
- Zewnętrzne środki finansowe na inwestycje infrastrukturalne i projekty miękkie
- Utworzenie Lokalnej Organizacji Gospodarczej

Zagrożenia

- Odływ ludności do miast, zwłaszcza ludzi młodych w wieku produkcyjnym
- Wykup użytków rolnych przez wielkoobszarowych rolników z gmin sąsiednich
- Brak odpowiednich instrumentów wsparcia dla mniejszych gospodarstw rolnych
- Rynek pracy w najbliższym mieście nie sprzyja pozostawaniu w gminie Dragacz ludzi młodych, dobrze wykształconych (brak miejsc pracy dla takich osób)
- Oferta turystyczna gmin ościennych
- Ubóstwo energetyczne (wynikające z rosnących cen energii elektrycznej i paliw kopalnych oraz zobowiązań podjętych przez Polskę w ramach działań chroniących klimat przez UE)

3. Logika priorytetów i celów dla LPRG

3.1 Wizja rozwoju

Wizja Lokalnego Programu Rozwoju Gospodarczego zakłada wyraźne zdefiniowanie strategii rozwoju gospodarczego gminy i wyznaczenie długofalowego kierunku prowadzonych działań inwestycyjnych. LPRG w obecnym kształcie ma wskazywać na najbardziej optymalne możliwości wsparcia lokalnej przedsiębiorczości na najbliższe lata. Szczególny nacisk kładzie na tworzenie atrakcyjnych warunków dla powstawania nowych przedsiębiorstw w sektorze MMŚP i dynamiczny rozwój już istniejących działalności. Lokalny Program Rozwoju Gospodarczego został przygotowany jako dokument operacyjno-wdrożeniowy służący kreowaniu lokalnej rzeczywistości biznesowej w Gminie wiejskiej Dragacz.

Lokalny Program Rozwoju Gospodarczego dla Gminy Dragacz oparty jest na celu strategicznym koncentrującym się na wzroście zatrudnienia, zwiększaniu poziomu rentowności lokalnych przedsiębiorstw z sektora MMŚP oraz zwiększaniu wynagrodzeń rezydentów gminy.

W oparciu o powyżej nakreślony cel strategiczny ustalono istotne priorytety sektorowe (PS), służące budowaniu niezbędnej dla tego dokumentu strategicznego logiki celów i priorytetów. Wyróżniono priorytety sektorowe obejmujące macierz, na którą składają się trzy obszary działań oraz trzy grupy interesariuszy systemu MMŚP w gminie. Logika priorytetów sektorowych obejmuje zatem siedem priorytetów sektorowych (PS), ułożonych w następujący sposób:

Tabela 1. Priorytety sektorowe dla LPRG

Wyszczególnienie	MMŚP	Instytucje Otoczenia Biznesu	Administracja gminy
Polityka fiskalna	nie dotyczy	nie dotyczy	PS 5
Działania Inwestycyjne Twarde	PS 1	PS 3	PS 6
Działania Inwestycyjne Miękkie	PS2	PS4	PS7

Źródło: opracowanie własne

Na tej podstawie wyszczególniono trzy główne obszary interwencji:

- **OBSZAR I Polityka fiskalna** – obejmująca tworzenie przyjaznych dla przedsiębiorstw rozwiązań w zakresie poboru lokalnych podatków i opłat bądź też zwolnień z części tych obciążeń
- **OBSZAR II Działania inwestycyjne twarde** – obejmujące rozbudowę potencjału technicznego, inwestycje w środki trwałe, budowę, rozbudowę, przebudowę infrastruktury mającej na celu poprawę jakości funkcjonowania mieszkańców, przedsiębiorstw oraz poprawę atrakcyjności inwestycyjnej
- **OBSZAR III Działania Inwestycyjne Miękkie** – obejmujące poprawę jakości kapitału ludzkiego i społecznego, co w istotny sposób może się przełożyć na wzrost konkurencyjności, innowacyjności, czy przedsiębiorczości; działania nakierowane na promocję, pobudzanie i budowę postaw przedsiębiorczych

OBSZAR I Polityka Fiskalna

- PS5 Polityka fiskalna sprzyjająca konkurencyjności i rozwojowi przedsiębiorczości

OBSZAR II Działania Inwestycyjne Twarde

- PS1 Rozwój infrastruktury sprzyjającej poprawie konkurencyjności sektora MMŚP
- PS3 Rozwój infrastruktury sprzyjającej poprawie konkurencyjności stymulowany przez Instytucje Otoczenia Biznesu
- PS6 Rozwój infrastruktury sprzyjającej poprawie konkurencyjności i atrakcyjności Gminy

OBSZAR III Działania Inwestycyjne Miękkie

- PS2 Budowa wysokiej jakości kapitału ludzkiego w sektorze MMŚP oraz promocja jego oferty
- PS4 Działania Instytucji Otoczenia Biznesu na rzecz budowy wysokiej jakości kapitału ludzkiego i społecznego w Gminie
- PS7 Budowa wysokiej jakości kapitału ludzkiego i społecznego w Gminie oraz promocja przedsiębiorczości

3.2 Cele horyzontalne i szczegółowe LPRG

Przedstawiona powyżej logika priorytetów sektorowych pozwoliła na wyodrębnienie celów horyzontalnych i szczegółowych Lokalnego Programu Rozwoju Gospodarczego dla gminy wiejskiej Dragacz.

W oparciu o powyższą logikę celów i priorytetów w Lokalnym Programie Rozwoju Gospodarczego dla Gminy Dragacz na lata 2021-2030 proponuje się następującą listę celów horyzontalnych:

- **CH 1: WZROST INNOWACYJNOŚCI I KONKURENCYJNOŚCI**
- **CH 2: WZROST PRZEDSIĘBIORCZOŚCI, W TYM OSÓB WYKLUCZONYCH**
- **CH 3: WZROST WSPÓŁPRACY**

Dla wskazanych celów horyzontalnych wyznaczone następujące wskaźniki kontekstowe:

Wskaźniki:

- CH 1: Wzrost innowacyjności i konkurencyjności
 - 1.1 Liczba inwestycji infrastrukturalnych
 - 1.2 Liczba wprowadzonych innowacji produktowych/procesowych i organizacyjnych
 - 1.3 Długość wybudowanych lub przebudowanych dróg gminnych
 - 1.4 Liczba inwestycji/przedsięwzięć ograniczających emisje gazów cieplarnianych
 - 1.5 Długość wybudowanej kanalizacji sanitarnej
 - 1.6 Długość wybudowanej sieci wodno-kanalizacyjnej
 - 1.7 Liczba wybudowanych mieszkań
 - 1.8 Liczba zmodernizowanych, przebudowanych lub/i wybudowanych świetlic wiejskich
 - 1.9 Liczba zmodernizowanych i/lub nowoutworzonych szlaków turystycznych
 - 1.0 Liczba firm, które wprowadziły technologie ICT
 - 1.11 Liczba utworzonych platform z bazą danych o przedsiębiorcach

- CH 2: Wzrost przedsiębiorczości, w tym wśród osób wykluczonych
 - 2.1 Liczba nowo utworzonych MMŚP
 - 2.2 Liczba nowych miejsc pracy
 - 2.3 Liczba przedsiębiorstw korzystających z preferencyjnych stawek podatkowych
 - 2.4 Liczba utworzonych targowisk
 - 2.5 Liczba przedsięwzięć na rzecz ograniczenia wykluczenia społecznego
 - 2.6 Liczba inicjatyw na rzecz pobudzania przedsiębiorczości
 - 2.7 Liczba osób korzystających ze specjalistycznego wsparcia
 - 2.8 Liczba opracowanych biuletynów
 - 2.9 Obszar uzbrojonych terenów inwestycyjnych (w ha)

- CH 3: Wzrost współpracy
 - 3.1 Liczba inicjatyw Urzędu Gminy z partnerami społeczno-gospodarczymi
 - 3.2 Liczba utworzonych Lokalnych Organizacji Gospodarczych

W oparciu o proponowaną wyżej strukturę celów horyzontalnych oraz trzy grupy interesariuszy systemu MMŚP w gminie proponuje się następującą logikę celów szczegółowych (CS) zawartą w macierzy:

Tabela 2. Cele szczegółowe LPRG

Wyszczególnienie	MMŚP	Instytucje Otoczenia Biznesu	Administracja gminy
Wzrost innowacyjności i konkurencyjności	CS 1	CS 4	CS 7
Wzrost przedsiębiorczości, w tym wśród osób wykluczonych	CS 2	CS 5	CS 8
Wzrost współpracy	CS 3	CS 6	CS 9

Źródło: opracowanie własne

Podmioty zaangażowane w realizację celów horyzontalnych:

- MMŚP
- Instytucje Otoczenia Biznesu
- Administracja gminy

MMŚP

Wzrost innowacyjności i konkurencyjności

CS1 Działania zmierzające do wprowadzania innowacji produktowych, procesowych i organizacyjnych w MMŚP, przyczyniających się do wzrostu ich konkurencyjności

Wzrost przedsiębiorczości, w tym wśród osób wykluczonych

CS2 Działania zmierzające do tworzenia nowych miejsc pracy

Wzrost współpracy

CS3 Działania zmierzające do tworzenia sieci współpracy pomiędzy przedsiębiorcami i innymi podmiotami funkcjonującymi na terenie Gminy

Instytucje Otoczenia Biznesu

Wzrost innowacyjności i konkurencyjności

CS4 Działania zmierzające do wprowadzania innowacji

Wzrost przedsiębiorczości i produktywności

CS5 Działania informacyjno-szkoleniowe w zakresie rozwoju tworzenia i prowadzenia działalności gospodarczej oraz promocji lokalnej przedsiębiorczości

Wzrost współpracy

CS6 Utworzenie Lokalnej Organizacji Gospodarczej

Administracja gminy

Wzrost innowacyjności i konkurencyjności

CS7 Działania inwestycyjne zmierzające do podniesienia atrakcyjności Gminy

Wzrost przedsiębiorczości i produktywności

CS8 Działania zmierzające do wzrostu przedsiębiorczości, w tym wśród osób wykluczonych społecznie

Wzrost współpracy

CS9 Działania szkoleniowo-doradczo-informacyjno-promocyjne na rzecz rozwoju przedsiębiorczości w Gminie

3.3 Wartości docelowe wskaźników kontekstowych

Tabela 3. Wskaźniki dla LPRG

Lp.	Nazwa wskaźnika	Wartość docelowa wskaźnika dla Gminy	Wartość docelowa wskaźnika dla MMŚP i IOB
1	Wzrost innowacyjności i konkurencyjności		
1.1	Liczba inwestycji infrastrukturalnych	14	-
1.2	Liczba wprowadzonych innowacji produktowych/procesowych i organizacyjnych		5
1.3	Długość wybudowanych lub przebudowanych dróg gminnych [km]	12	-
1.4	Liczba inwestycji/przedsięwzięć ograniczających emisje gazów cieplarnianych	5	15
1.5	Długość wybudowanej kanalizacji sanitarnej [km]	3	-
1.6	Długość wybudowanej sieci wodno-kanalizacyjnej [km]	4,5	-
1.7	Liczba wybudowanych mieszkań [szt.]	10	-
1.8	Liczba zmodernizowanych, przebudowanych lub/i wybudowanych świetlic wiejskich	3	-
1.9	Liczba zmodernizowanych i/lub nowoutworzonych szlaków turystycznych	6	-
1.10	Liczba firm, które wprowadziły technologie ICT		20
1.11	Liczba utworzonych platform z bazą danych o przedsiębiorcach	1	-
2.	Wzrost przedsiębiorczości, w tym wśród osób wykluczonych		
2.1	Liczba nowo utworzonych MMŚP	-	200
2.2	Liczba nowych miejsc pracy	1,5	230
2.3	Liczba przedsiębiorstw korzystających z preferencyjnych stawek podatkowych	10	-
2.4	Liczba utworzonych targowisk	1	-
2.5	Liczba przedsięwzięć na rzecz ograniczenia wykluczenia społecznego	3	4
2.6	Liczba inicjatyw na rzecz pobudzania przedsiębiorczości	5	5
2.7	Liczba osób korzystających ze specjalistycznego wsparcia		80
2.8	Liczba opracowanych biuletynów	2	-
2.9	Obszar uzbrojonych terenów inwestycyjnych [ha]	100	
3.	Wzrost współpracy		
3.1	Liczba inicjatyw Urzędu Gminy z partnerami społeczno-gospodarczymi	3	1
3.2	Liczba utworzonych Lokalnych Organizacji Gospodarczych	1	-

4. Lista inicjatyw planowanych do realizacji w ramach LPRG Gminy Dragacz

Realizacja Lokalnego Programu Rozwoju Gospodarczego wiąże się z przygotowaniem do wdrożenia wielu inicjatyw w zaproponowanym we wcześniejszych rozdziałach dokumentu układzie kooperacji: sektor MMŚP, Instytucje Otoczenia Biznesu, Administracja Gminy wiejskiej Dragacz. W odpowiedzi na przyjęte założenia przedkłada się propozycje projektów, których realizacja byłaby docelowo szansą na podwyższenie wskaźnika przedsiębiorczości wśród gminnych podmiotów gospodarki narodowej i sektora publicznego. Poniższym inicjatywom nadano kryterium istotności od I do III, gdzie za kryterium I uznaje się projekty bardzo istotne w realizacji, kryterium II – istotne, kryterium III – warte realizacji.

Polityka fiskalna

PS 5 Polityka fiskalna sprzyjająca konkurencyjności i rozwojowi przedsiębiorczości

W obszarze polityki fiskalnej planuje się realizację następujących przedsięwzięć:

Tytuł projektu	Obniżenie podatku od nieruchomości dla nowo powstających przedsiębiorstw szansą na wzrost przedsiębiorczości w Gminie
Podmiot inicjujący	Urząd Gminy Dragacz
Cele projektu i ich powiązanie z celami LPRG	Realizacja przedsięwzięcia ma stanowić zachętę dla mieszkańców i nowych rezydentów podatkowych do zakładania MMŚP na terenie Gminy Dragacz. W początkowym okresie realizacji wpływy do budżetu gminy będą niższe, natomiast w dłuższej perspektywie finanse gminy mogą na tym skorzystać. Przedsięwzięcie wpisuje się w cel horyzontalny CH 1 Wzrost innowacyjności i konkurencyjności, ponieważ inicjatywa sprawi, iż lokalni przedsiębiorcy będą bardziej konkurencyjni na rynku (do ich dyspozycji pozostanie więcej funduszy, które będą mogli przeznaczyć na rozwój firmy lub też pozwoli na przetrwanie w sytuacji, gdy poczyniona inwestycja będzie przynosiła zyski dopiero w dłuższej perspektywie czasowej). Przyczyni się także do realizacji celu horyzontalnego CH 2 Wzrost przedsiębiorczości, w tym wśród osób wykluczonych oraz cel szczegółowy CS8 Działania zmierzające do wzrostu przedsiębiorczości, w tym wśród osób wykluczonych społecznie.

	Koszty prowadzenia firmy w pierwszych latach będą niższe, co może zachęcić przedsiębiorców do lokowania swojej działalności na terenie Gminy
Wskaźniki	Liczba przedsiębiorstw korzystających z preferencyjnych stawek podatkowych Liczba nowo utworzonych MMŚP
Harmonogram realizacji przedsięwzięcia	2024-2027
Planowany czas rozpoczęcia przedsięwzięcia	1.07.2024
Planowany czas zakończenia przedsięwzięcia	30.06.2027
Źródła finansowania	→ Środki własne gminy – 100%
Kryterium istotności projektu	I

Działania inwestycyjne twarde

Inwestycje związane z tworzeniem infrastruktury technicznej stanowią bazę do rozwoju przedsiębiorczości oraz mają niebagatelny wpływ na konkurencyjność podmiotów gospodarczych. Poprawa jej jakości oraz wprowadzanie innowacyjnych rozwiązań w tym zakresie to cel Gminy na najbliższe lata.

W obszarze działań inwestycyjnych twardych planuje się następujące przedsięwzięcia:

PS 1 Rozwój infrastruktury sprzyjającej poprawie konkurencyjności sektora MMŚP

Tytuł projektu	Inwestycje infrastrukturalne sektora MMŚP szansą na wzrost konkurencyjności i produktywności
Podmiot inicjujący	MMŚP
Cele projektu i ich powiązanie z celami LPRG	Na terenie Gminy Dragacz planowane są inwestycje w rozbudowę potencjału technologicznego firm. Przedsięwzięcia zakładają powstanie nowych przedsiębiorstw lub rozbudowę już istniejących. Projekty wpisują się w cel horyzontalny CH 1: Wzrost innowacyjności i konkurencyjności, CH 2 Wzrost przedsiębiorczości, w tym wśród osób wykluczonych. Projekt realizuje również cel szczegółowy CS 1 Działania zmierzające do wprowadzania innowacji produktowych, procesowych i organizacyjnych w MMŚP, przyczyniających się do wzrostu ich konkurencyjności

Wskaźniki	Liczba inwestycji infrastrukturalnych Liczba nowych miejsc pracy Liczba wprowadzonych innowacji produktowych, procesowych i organizacyjnych Liczba projektów ograniczających emisje gazów cieplarnianych Liczba firm, które wprowadziły technologie ICT
Harmonogram realizacji przedsięwzięcia	2022-2026
Planowany czas rozpoczęcia przedsięwzięcia	1.01.2022
Planowany czas zakończenia przedsięwzięcia	31.12.2026
Koszt całkowity projektu [zł]	2 000 000,00 zł
Źródła finansowania	→ Środki własne MMŚP – 50% → RPO lub krajowy PO – 50%
Kryterium istotności	I

Tytuł projektu	Inwestycje w projekty ograniczające emisje gazów cieplarnianych oraz wspierające zwiększanie efektywności energetycznej
Podmiot inicjujący	MMŚP
Cele projektu i ich powiązanie z celami LPRG	Przedsiębiorstwa działające na terenie Gminy Dragacz podejmą działanie związane z ograniczaniem emisji gazów cieplarnianych i zwiększaniem efektywności energetycznej, polegającej na inwestycjach termomodernizacyjnych, czy zmianach źródeł energii wykorzystywanych w procesach produkcyjnych. Projekty wpisują się w cel horyzontalny CH 1: Wzrost innowacyjności i konkurencyjności, Projekt realizuje również cel szczegółowy CS 1 Działania zmierzające do wprowadzania innowacji produktowych, procesowych i organizacyjnych w MMŚP, przyczyniających się do wzrostu ich konkurencyjności
Wskaźniki	Liczba inwestycji infrastrukturalnych Liczba projektów ograniczających emisje gazów cieplarnianych
Harmonogram realizacji przedsięwzięcia	2024-2027
Planowany czas rozpoczęcia przedsięwzięcia	1.01.2024
Planowany czas zakończenia przedsięwzięcia	31.12.2027
Koszt całkowity projektu [zł]	800 000,00 zł
Budżet projektu w podziale na lata	2024 – 200 000,00 zł 2025 - 200 000,00 zł 2026 - 200 000,00 zł 2027 - 200 000,00 zł

Źródła finansowania	→ Środki własne MMŚP – 50% → Fundusze Europejskie dla Kujaw i Pomorza 2021-2027 – 50%
Kryterium istotności	I

PS 3 Rozwój infrastruktury sprzyjającej poprawie konkurencyjności stymulowany przez Instytucje Otoczenia Biznesu

Tytuł projektu	Tworzenie nowych i rozbudowa potencjału istniejących MMŚP na terenie Gminy Dragacz
Podmiot inicjujący	LOG, LGD
Cele projektu i ich powiązanie z celami LPRG	LOG lub LGD stają się operatorem w projekcie, którego celem jest tworzenie nowych przedsiębiorstw lub rozbudowę potencjału już istniejących przedsiębiorstw. Potencjalny przedsiębiorca otrzymuje środki na założenie nowej firmy i na zakup niezbędnego sprzętu. Inicjatywa wpisuje się w priorytet sektorowy Działania Instytucji Otoczenia Biznesu na rzecz rozwoju infrastruktury sprzyjającej poprawie konkurencyjności oraz cel horyzontalny CH 2 Wzrost przedsiębiorczości i produktywności. Projekt realizuje cel szczegółowy CS 5 Działania ułatwiające funkcjonowanie istniejących i tworzenie nowych przedsiębiorstw.
Wskaźniki	Liczba nowo utworzonych MMŚP Liczba nowych miejsc pracy Liczba wprowadzonych innowacji produktowych, procesowych i organizacyjnych Liczba projektów ograniczających emisje gazów cieplarnianych Liczba firm, które wprowadziły technologie ICT
Harmonogram realizacji przedsięwzięcia	2024-2027
Planowany czas rozpoczęcia przedsięwzięcia	1.01.2024
Planowany czas zakończenia przedsięwzięcia	31.12.2027
Koszt całkowity projektu [zł]	1 500 000,00 zł
Budżet projektu w podziale na lata	2024 – 20% 2025 – 20% 2026 – 30% 2027 – 30%
Źródła finansowania	→ wkład własny podmiotu inicjującego – 15 % → Regionalny lub krajowy program operacyjny – 85 %
Kryterium istotności	I

PS 6 Rozwój infrastruktury sprzyjającej poprawie konkurencyjności i atrakcyjności Gminy

→ Budowa dróg gminnych:

- a. Nr 0537013C Dragacz-Michale II etap
- b. Nr 0537016C w Dolnej Grupie w ciągu ulic Żwirowej, Kościelnej i etap I ulicy Granicznej
- c. Nr 0537007 w Mniszku
- d. ul. Tartaczna i ul. Stolarska w Dolnej Grupie
- e. ul. Forteczna w Górnej Grupie
- f. Droga w Wielkim Lubieniu
- g. Droga w Wiąskich Piaskach

Tytuł projektu	Budowa i przebudowa dróg gminnych na terenie Gminy Dragacz szansą na wzrost konkurencyjności
Podmiot inicjujący	Urząd Gminy Dragacz
Cele projektu i ich powiązanie z celami LPRG	<p>Realizacja przedsięwzięcia ma za zadanie przyczynić się do jakości funkcjonowania sektora MMŚP na terenie Gminy. Jak wynika z diagnozy jakość dróg gminnych budzi zastrzeżenia i powoduje niebezpieczeństwo. Przedsiębiorcy borykają się z licznymi trudnościami w prowadzeniu działalności gospodarczej (zła nawierzchnia lub jej całkowity brak sprawia, że trudno jest dojechać w wiele miejsc zwłaszcza w okresie jesienno-zimowym, czy też wiosennym), ze względu na duże nawilgotnienie terenu. Dobra jakość dróg to jeden z podstawowych elementów infrastruktury technicznej, która pozwala na prowadzenie określonych działalności gospodarczych.</p> <p>Projekt wpisuje się w CH 1 dotyczący wzrostu konkurencyjności i innowacyjności, ponieważ sprawi, że przedsiębiorcy będą mogli szybciej świadczyć swoje usługi, czy dowozić towary do kontrahentów (jak chociażby w przypadku działalności ogrodniczej). Realizuje również cel szczegółowy CS7 Działania inwestycyjne zmierzające do podniesienia atrakcyjności Gminy.</p>
Wskaźniki	<p>Długość wybudowanych lub przebudowanych dróg gminnych</p> <p>Liczba inwestycji infrastrukturalnych</p>
Harmonogram realizacji przedsięwzięcia	2022- 2026
Planowany czas rozpoczęcia przedsięwzięcia	1.01.2022
Planowany czas zakończenia	31.12.2026

przedsięwzięcia	
Koszt całkowity projektu [zł]	17,1 mln w tym: a. Nr 0537013C Dragacz-Michale II etap 1,2 mln b. Nr 0537016C w Dolnej Grupie w ciągu ulic Żwirowej, Kościelnej i etap I ulicy Granicznej 1,6 mln c. Nr 0537007 w Mniszku 5 mln d. ul. Tartaczna i ul. Stolarska w Górnej Grupie 1,2 mln e. ul. Forteczna w Górnej Grupie 2,5 mln f. Droga w Wielkim Lubieniu 1,1 mln g. Droga w Wiąskich Piaskach 4,5 mln
Budżet projektu w podziale na lata	2022 – 20% 2023 - 40% 2024 - 20% 2025 – 10% 2026 – 10%
Źródła finansowania	→ Środki gminy – 30% → RPO lub Dotacje z Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg, Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych lub innych funduszy krajowych – 70%
Kryterium istotności	I

→ Budowa kanalizacji sanitarnej w Górnej Grupie i Dolnej Grupie – etap VIII, IX i X

Tytuł projektu	Budowa kanalizacji sanitarnej w Górnej Grupie i Dolnej Grupie – etap VIII, IX i X szansą na wzrost konkurencyjności gminy Dragacz
Podmiot inicjujący	Urząd Gminy Dragacz
Cele projektu i ich powiązanie z celami LPRG	Realizacja przedsięwzięcia ma za zadanie przyczynić się do jakości funkcjonowania sektora MMŚP na terenie Gminy. Jak wynika z diagnozy sieć kanalizacji sanitarnej nie jest wystarczająco rozbudowana. Jest to jeden z podstawowych elementów infrastruktury technicznej, który pozwala lub ułatwia prowadzenie określonych działalności gospodarczych. Dodatkowo dobra infrastruktura techniczna (w tym również sieć kanalizacji) wpływa na przyciąganie nowych mieszkańców do gminy, którzy powiększą zasób siły roboczej oraz staną się rezydentami podatkowymi. Projekt będzie realizował cel horyzontalny CH 1 Wzrost innowacyjności i konkurencyjności. Dzięki wzrostowi jakości infrastruktury sanitarnej konkurencyjność sektora MMŚP zwiększy się. Realizuje również cel szczegółowy CS7 Działania inwestycyjne zmierzające do podniesienie

	atrakcyjności Gminy.
Wskaźniki	Liczba inwestycji infrastrukturalnych Długość wybudowanej kanalizacji sanitarnej
Harmonogram realizacji przedsięwzięcia	2022-2023
Planowany czas rozpoczęcia przedsięwzięcia	02.2022
Planowany czas zakończenia przedsięwzięcia	10.2023
Koszt całkowity projektu [zł]	2 800 000,00 zł
Budżet projektu w podziale na lata	2022 – 50 % 2023 – 50 %
Źródła finansowania	→ środki własne gminy - 5 % → środki z Polskiego Ładu - 95 %
Kryterium istotności	I

Tytuł projektu	Uzbrojenie terenów inwestycyjnych na terenie Gminy Dragacz
Podmiot inicjujący	Urząd Gminy Dragacz
Cele projektu i ich powiązanie z celami LPRG	Celem projektu będzie przygotowanie terenów inwestycyjnych. Nowi inwestorzy, dodatkowe miejsca pracy to szansa na wyższe wskaźniki rozwoju Gminy. Przyciągnięcie nowych inwestorów na teren gminy przyczyni się do realizacji PS 6 Rozwój infrastruktury sprzyjającej poprawie konkurencyjności i atrakcyjności Gminy oraz celu horyzontalnego oraz CH 1 Wzrostu innowacyjności i konkurencyjności (gmina stanie się bardziej konkurencyjna pod względem lokowania nowych przedsiębiorstw) i CH 2 Wzrostu przedsiębiorczości, w tym wśród osób wykluczonych (nastąpi napływ nowych inwestorów). Projekt realizuje cel szczegółowy CS7 Działania inwestycyjne zmierzające do podniesienie atrakcyjności Gminy.
Wskaźniki	Obszar uzbrojonych terenów inwestycyjnych (w ha) Długość wybudowanej sieci wodno-kanalizacyjnej
Harmonogram realizacji przedsięwzięcia	2025-2027
Planowany czas rozpoczęcia przedsięwzięcia	1.01.2025
Planowany czas zakończenia przedsięwzięcia	31.12.2027
Koszt całkowity projektu [zł]	4 500 000,00 zł
Budżet projektu w podziale na lata	Budżet projektu w I roku realizacji – 10% Budżet projektu w II roku realizacji – 40% Budżet projektu w III roku realizacji – 50%
Źródła finansowania	→ 30% wkład własny podmiotu inicjującego → 70% środki krajowego lub regionalnego programu operacyjnego

Kryterium istotności	I
----------------------	---

Tytuł projektu	Budowa mieszkań w Grupie szansą dla wzmocnienie atrakcyjności Gminy
Podmiot inicjujący	Urząd Gminy Dragacz
Cele projektu i ich powiązanie z celami LPRG	<p>Celem projektu budowa tanich mieszkań w ramach Krajowego Zasobu Nieruchomości. Jak wykazano w diagnozie Gmina boryka się z deficytem wolnych mieszkań. Przyciągnięcie nowych mieszkańców i zatrzymanie obecnych, zwłaszcza w wieku produkcyjnym, ma dla dalszego rozwoju Gminy istotne znaczenie.</p> <p>Przedsięwzięcie przyczyni się do realizacji PS 6 Rozwój infrastruktury sprzyjającej poprawie konkurencyjności i atrakcyjności Gminy oraz celu horyzontalnego oraz CH 1 Wzrostu innowacyjności i konkurencyjności oraz cel szczegółowy CS7 Działania inwestycyjne zmierzające do podniesienia atrakcyjności Gminy</p>
Wskaźniki	Liczba wybudowanych mieszkań
Harmonogram realizacji przedsięwzięcia	2024-2025
Planowany czas rozpoczęcia przedsięwzięcia	1.01.2024
Planowany czas zakończenia przedsięwzięcia	31.12.2025
Koszt całkowity projektu [zł]	5 000 000,00 zł
Budżet projektu w podziale na lata	Budżet projektu w I roku realizacji – 40% Budżet projektu w II roku realizacji – 60%
Źródła finansowania	→ 100 % środki KZN
Kryterium istotności	I

Tytuł projektu	Utworzenie gminnego targowiska szansą na promocję krótkich łańcuchów dostaw
Podmiot inicjujący	Urząd Gminy Dragacz
Cele projektu i ich powiązanie z celami LPRG	<p>Celem projektu jest utworzenie targowiska na terenie Gminy. Z diagnozy wynika, że lokalni producenci warzyw i owoców nie mają możliwości sprzedawania swoich wyrobów mieszkańcom Gminy. Istnieje potrzeba wyznaczenia miejsca, gdzie będzie miał miejsce obrót tymi towarami. Projekt obejmuje utworzenie infrastruktury, pozwalającej na sprzedaż bezpośrednią (np. stoiska).</p> <p>Przedsięwzięcie przyczyni się do realizacji PS 6 Rozwoju infrastruktury sprzyjającej poprawie konkurencyjności Gminy oraz celu horyzontalnego oraz CH 1 Wzrostu innowacyjności i konkurencyjności, CH 2: Wzrost przedsiębiorczości,</p>

	w tym wśród osób wykluczonych, a także cel szczegółowy CS7 Działania inwestycyjne zmierzające do podniesienia atrakcyjności Gminy.
Wskaźniki	Liczba utworzonych targowisk Liczba inwestycji infrastrukturalnych Liczba inwestycji/przedsięwzięć ograniczających emisję gazów cieplarnianych
Harmonogram realizacji przedsięwzięcia	2026
Planowany czas rozpoczęcia przedsięwzięcia	1.01.2026
Planowany czas zakończenia przedsięwzięcia	31.12.2026
Koszt całkowity projektu [zł]	400 000,00 zł
Budżet projektu w podziale na lata	Budżet projektu w I roku realizacji – 100%
Źródła finansowania	→ 35% wkład własny podmiotu inicjującego → 65% PROW
Kryterium istotności	I

Tytuł projektu	Poprawa jakości życia i zwiększenie atrakcyjności gminy Dragacz dzięki termomodernizacji świetlicy wiejskiej w Grupie os. Cywilne
Podmiot inicjujący	Urząd Gminy Dragacz
Cele projektu i ich powiązanie z celami LPRG	Celem realizowanego przedsięwzięcia będzie docieplenie budynku świetlicy wiejskiej w Grupie. Dzięki temu zostanie ulepszone docelowe miejsce działalności m. in. kół gospodyń wiejskich oraz miejsca, w którym można kształcić wśród lokalnej społeczności kompetencje przyszłości pomocne w tworzeniu własnych przedsiębiorstw. Projekt wpisuje się w priorytet sektorowy PS 6 Rozwój infrastruktury sprzyjającej poprawie konkurencyjności i atrakcyjności Gminy. Inwestycja będzie realizowała cel horyzontalny CH 1: Wzrost konkurencyjności i innowacyjności, jak również cel szczegółowy CS7 Działania inwestycyjne zmierzające do podniesienia atrakcyjności Gminy.
Wskaźniki	Liczba zmodernizowanych, przebudowanych lub/i wybudowanych świetlic wiejskich Liczba inwestycji/przedsięwzięć ograniczających emisję gazów cieplarnianych Liczba inwestycji infrastrukturalnych Liczba przedsięwzięć na rzecz ograniczenia wykluczenia społecznego
Harmonogram realizacji przedsięwzięcia	2022
Planowany czas rozpoczęcia	01.05.2022

przedsięwzięcia	
Planowany czas zakończenia przedsięwzięcia	31.12.2022
Koszt całkowity projektu [zł]	100 000,00 zł
Budżet projektu w podziale na lata	Budżet projektu w I roku realizacji - 100%
Źródła finansowania	→ Środki własne gminy – 100%
Kryterium istotności	II

Tytuł projektu	Budowa świetlicy wiejskiej w Grupie os. Wojskowe jako przedsięwzięcie przyczyniające się do ograniczenia wykluczenia społecznego w Gminie Dragacz
Podmiot inicjujący	Urząd Gminy Dragacz
Cele projektu i ich powiązanie z celami LPRG	<p>Celem realizowanego przedsięwzięcia będzie budowa świetlicy wiejskiej w Grupie.</p> <p>Dzięki temu zostanie utworzone docelowe miejsce działalności m. in. kół gospodyń wiejskich oraz miejsca, w którym można kształcić wśród lokalnej społeczności kompetencje przyszłości pomocne w budowanie w przyszłości własnych przedsiębiorstw. Będzie to również miejsce spotkań i integracji lokalnej społeczności. Jak wynika z diagnozy sytuacji w Gminie, boryka się ona z problemem wykluczenia społecznego.</p> <p>Projekt zrealizuje PS 6 Rozwój infrastruktury sprzyjającej poprawie konkurencyjności i atrakcyjności Gminy.</p> <p>Inwestycja będzie realizowała cel horyzontalny CH 1: Wzrost konkurencyjności i innowacyjności, jak również cel szczegółowy CS7 Działania inwestycyjne zmierzające do podniesienia atrakcyjności Gminy oraz CS8 Działania zmierzające do wzrostu przedsiębiorczości, w tym wśród osób wykluczonych społecznie.</p>
Wskaźniki	<p>Liczba zmodernizowanych, przebudowanych lub/i wybudowanych świetlic wiejskich</p> <p>Liczba inwestycji infrastrukturalnych</p> <p>Liczba przedsięwzięć na rzecz ograniczenia wykluczenia społecznego</p> <p>Liczba inwestycji/przedsięwzięć ograniczających emisje gazów cieplarnianych</p>
Harmonogram realizacji przedsięwzięcia	2023-2024
Planowany czas rozpoczęcia przedsięwzięcia	01.05.2023
Planowany czas zakończenia przedsięwzięcia	31.12.2024
Koszt całkowity projektu [zł]	1 300 000,00 zł

Budżet projektu w podziale na lata	Budżet projektu w I roku realizacji - 50 % Budżet projektu w II roku realizacji - 50 %
Źródła finansowania	→ Środki własne gminy – 40 % → RPO – 60 %
Kryterium istotności	II

Tytuł projektu	Przebudowa budynku na świetlicę wiejską w Michalu wraz z Dziennym Domem Wsparcia Seniora
Podmiot inicjujący	Urząd Gminy Dragacz
Cele projektu i ich powiązanie z celami LPRG	<p>Celem realizowanego przedsięwzięcia będzie przebudowa budynku gminnego w Michalu na świetlicę wiejską wraz z Dziennym Domem Wsparcia Seniora.</p> <p>Dzięki temu zostanie utworzone docelowe miejsce działalności m. in. kół gospodyń wiejskich oraz miejsca, w którym można kształcić wśród lokalnej społeczności kompetencje przyszłości pomocne w budowanie w własnych przedsiębiorstwach.</p> <p>Będzie to również miejsce spotkań i integracji lokalnej społeczności. Jak wynika z diagnozy sytuacji w Gminie, boryka się ona z problemem wykluczenia społecznego. Dodatkowo zostaną utworzone nowe miejsca pracy w Dziennym Domu Wsparcia Seniora.</p> <p>Projekt zrealizuje PS 6 Rozwój infrastruktury sprzyjającej poprawie konkurencyjności i atrakcyjności Gminy.</p> <p>Inwestycja będzie realizowała cel horyzontalny CH 1: Wzrost konkurencyjności i innowacyjności, jak również cel szczegółowy CS7 Działania inwestycyjne zmierzające do podniesienia atrakcyjności Gminy oraz CS8 Działania zmierzające do wzrostu przedsiębiorczości, w tym wśród osób wykluczonych społecznie.</p>
Wskaźniki	<p>Liczba zmodernizowanych, przebudowanych lub/i wybudowanych świetlic wiejskich</p> <p>Liczba inwestycji infrastrukturalnych</p> <p>Liczba przedsięwzięć na rzecz ograniczenia wykluczenia społecznego</p> <p>Liczba inwestycji/przedsięwzięć ograniczających emisje gazów cieplarnianych</p>
Harmonogram realizacji przedsięwzięcia	2022-2023
Planowany czas rozpoczęcia przedsięwzięcia	01.05.2022
Planowany czas zakończenia przedsięwzięcia	31.12.2023
Koszt całkowity projektu [zł]	1 300 000,00 zł
Budżet projektu w podziale	Budżet projektu w I roku realizacji - 50 %

na lata	Budżet projektu w II roku realizacji - 50 %
Źródła finansowania	→ Środki własne gminy – 15 % → Polski Ład – 85 %
Kryterium istotności	II

Tytuł projektu	Rozbudowa oferty turystycznej Gminy Dragacz szansą na wzrost atrakcyjności turystycznej
Podmiot inicjujący	Urząd Gminy Dragacz
Partnerzy	IOB, MMŚP
Cele projektu i ich powiązanie z celami LPRG	Celem realizowanego przedsięwzięcia będzie rozbudowa oferty turystycznej Gminy Dragacz. Dzięki temu zostanie podniesiona atrakcyjność Gminy, ponieważ w oparciu o te inwestycje możliwa będzie rozbudowa zaplecza niezbędnego do rozwoju turystyki (miejsc noclegowych, czy gastronomii). Projekt zrealizuje PS 6 Rozwój infrastruktury sprzyjającej poprawie konkurencyjności i atrakcyjności Gminy. Inwestycja będzie realizowała cel horyzontalny CH 1: Wzrost konkurencyjności i innowacyjności, jak również cel szczegółowy CS7 Działania inwestycyjne zmierzające do podniesienia atrakcyjności Gminy.
Wskaźniki	Liczba zmodernizowanych i/lub nowoutworzonych szlaków turystycznych Liczba inwestycji infrastrukturalnych
Harmonogram realizacji przedsięwzięcia	2024-2027
Planowany czas rozpoczęcia przedsięwzięcia	01.05.2024
Planowany czas zakończenia przedsięwzięcia	31.12.2027
Koszt całkowity projektu [zł]	50 000,00 zł
Budżet projektu w podziale na lata	Budżet projektu w I roku realizacji - 20 % Budżet projektu w II roku realizacji - 20 % Budżet projektu w III roku realizacji - 20 % Budżet projektu w IV roku realizacji - 20 % Budżet projektu w V roku realizacji - 20 %
Źródła finansowania	→ Środki własne gminy – 100 %
Kryterium istotności	III

Działania inwestycyjne miękkie

Rozwój gospodarczy nie jest możliwy bez inwestycji w rozwój kapitału ludzkiego i społecznego. Inwestycje w środki trwale nie wystarczą, aby pobudzić przedsiębiorczość w gminie. Stąd też proponuje się szereg inicjatyw, które mają za zadanie promowanie walorów gminy i tworzenie pozytywnego jej wizerunku wśród obecnych, jak i przyszłych mieszkańców i inwestorów.

W obszarze działań inwestycyjnych miękkich planuje się następujące przedsięwzięcia:

PS 2 Budowa wysokiej jakości kapitału ludzkiego w sektorze MMŚP

Tytuł projektu	Dlaczego warto mieszkać i pracować w naszej gminie? – dzień z przedsiębiorcami w szkole
Podmiot inicjujący	Urząd Gminy Dragacz, IOB, MMŚP
Cele projektu i ich powiązanie z celami LPRG	<p>Celem przedsięwzięcia jest pobudzenie przedsiębiorczości u dzieci i młodzieży oraz informowanie o możliwościach przyszłej kariery zawodowej. Przedstawiciele firm funkcjonujących na terenie gminy spotkają się z uczniami szkół podstawowych, aby opowiedzieć im o tym, czym się zajmują, co zmotywowało ich do podjęcia decyzji o rozpoczęciu działalności gospodarczej. Spotkania odbywałyby się cyklicznie w każdej placówce. W dłuższej perspektywie takie działanie może się przyczynić do podejmowania decyzji o samodzielnym prowadzeniu firmy przez przyszłych absolwentów lub decyzji o wyborze zawodu, w którym można znaleźć zatrudnienie na terenie gminy.</p> <p>Projekt wpisuje się w priorytet sektorowy PS2 Budowa wysokiej jakości kapitału ludzkiego w sektorze MMŚP oraz promocja jego oferty oraz cel horyzontalny CH 2 Wzrost przedsiębiorczości, w tym wśród osób wykluczonych, CH 3 Wzrost współpracy. Projekt realizuje również cel szczegółowy CS 3 Działania zmierzające do współpracy lokalnych przedsiębiorców z podmiotami funkcjonującymi na terenie gminy.</p>
Wskaźniki	<p>Liczba inicjatyw na rzecz pobudzania przedsiębiorczości</p> <p>Liczba inicjatyw Urzędu Gminy z partnerami społeczno-gospodarczymi</p>
Harmonogram realizacji przedsięwzięcia	2022-2025
Planowany czas rozpoczęcia przedsięwzięcia	1.01.2022
Planowany czas zakończenia przedsięwzięcia	31.12.2025

Koszt całkowity projektu [zł]	4 000,00 zł
Budżet projektu w podziale na lata	2022– 1 000,00 zł 2023– 1 000,00 zł 2024– 1 000,00 zł 2025– 1 000,00 zł
Źródła finansowania	→ Środki własne gminy – 50% → Środki MMŚP – 50%
Kryterium istotności	III

Tytuł projektu	Rolnik XXI wieku – poznaj sekrety pracy na roli (spotkanie dla przedszkolaków)
Podmiot inicjujący	Urząd Gminy Dragacz, IOB, MMŚP
Cele projektu i ich powiązanie z celami LPRG	Celem przedsięwzięcia jest promocja i budowa pozytywnego wizerunku rolnika. Jak wynika z diagnozy, osoby wykonujące zawód rolnika na terenie gminy mają problem z przekazaniem swoich gospodarstw młodemu pokoleniu. Zawód ten wydaje się mało atrakcyjny, młodzi ludzie nie widzą szans rozwoju w tym sektorze gospodarki. Należy zatem rozpocząć od budowy pozytywnego wizerunku i wskazywanie na zalety takiej ścieżki kariery zawodowej. Projekt wpisuje się w priorytet sektorowy PS2 Budowa wysokiej jakości kapitału ludzkiego w sektorze MMŚP oraz promocja jego oferty oraz cel horyzontalny CH 3 Wzrost współpracy. Projekt realizuje również cel szczegółowy CS 3 Działania zmierzające do współpracy lokalnych przedsiębiorców z podmiotami funkcjonującymi na terenie gminy.
Wskaźniki	Liczba inicjatyw na rzecz pobudzania przedsiębiorczości Liczba inicjatyw Urzędu Gminy z partnerami społeczno-gospodarczymi
Harmonogram realizacji przedsięwzięcia	2022-2025
Planowany czas rozpoczęcia przedsięwzięcia	1.01.2022
Planowany czas zakończenia przedsięwzięcia	31.12.2025
Koszt całkowity projektu [zł]	4 000,00 zł
Budżet projektu w podziale na lata	2022– 1 000,00 zł 2023– 1 000,00 zł 2024– 1 000,00 zł 2025– 1 000,00 zł
Źródła finansowania	→ Środki własne gminy – 50% → Środki MMŚP – 50%
Kryterium istotności	III

PS 4 Działania Instytucji Otoczenia Biznesu na rzecz budowy wysokiej jakości kapitału ludzkiego i społecznego w Gminie

Tytuł projektu	Utworzenie Lokalnej Organizacji Gospodarczej na obszarze Gminy Dragacz
Podmiot inicjujący	Urząd Gminy Dragacz, IOB, MMŚP
Cele projektu i ich powiązanie z celami LPRG	Celem przedsięwzięcia jest utworzenie LOG. Organizacja będzie stanowiła platformę współpracy pomiędzy MMŚP, a władzą samorządową i innymi IOB. Doprowadzi do większej integracji lokalnego biznesu i szybszego przepływu informacji pomiędzy przedsiębiorcami, a lokalnym samorządem. Środki zostaną przeznaczone na 1,5 etatu i funkcjonowanie LOG przez pierwsze jego lata. Projekt wpisuje się w priorytet cel horyzontalny CH 3 Wzrost współpracy. oraz realizuje cel szczegółowy CS 6 Utworzenie lokalnej organizacji gospodarczej.
Wskaźniki	Liczba utworzonych Lokalnych Organizacji Gospodarczych Liczba nowych miejsc pracy
Harmonogram realizacji przedsięwzięcia	2021-2028
Planowany czas rozpoczęcia przedsięwzięcia	1.10.2021
Planowany czas zakończenia przedsięwzięcia	31.12.2028
Koszt całkowity projektu [zł]	1 500 000,00 zł
Budżet projektu w podziale na lata	2021- 1 500,00 2022- 210 000,00 2023- 210 000,00 2024- 210 000,00 2025- 210 000,00 2026- 210 000,00 2027- 210 000,00 2028- 210 000,00
Źródła finansowania	→ Środki własne gminy – 5% → RPO – 90% → Środki MMŚP – 5%
Kryterium istotności	I

Tytuł projektu	Organizacja tematycznych wydarzeń promujących lokalną produkcję rolą m. in. Święto Pomidora w Lubieniu, Święto Ziemiaka w Bratwinie
Podmiot inicjujący	IOB
Partnerzy	Urząd Gminy Dragacz, MMŚP
Cele projektu i ich	Celem przedsięwzięć jest promowanie lokalnej

powiązanie z celami LPRG	<p>produkcji rolnej i ogrodniczej. Jak wynika z diagnozy na terenie Gminy działa szereg gospodarstw zajmujących się produkcją ziemniaków, pomidorów, ogórków szklarniowych, innych warzyw i owoców. Stanowi to istotny walor tego regionu. Wydarzenia, na których pojawiają się nie tylko mieszkańcy samej Gminy, ale i okolicznych JST, jest dogodną sytuacją do promocji lokalnej produkcji. W trakcie festynu pojawiają się stoiska z produktami oraz informacjami o przedsiębiorcach zajmujących się właśnie taką produkcją oraz innymi usługami oferowanymi przez przedsiębiorców z Gminy Dragacz.</p> <p>Doprowadzi to do większej integracji lokalnego biznesu i szybszego przepływu informacji pomiędzy przedsiębiorcami, a mieszkańcami. Projekt wpisuje się w priorytet cel horyzontalny CH 3 Wzrost współpracy oraz realizuje cel szczegółowy CS 5 Działania informacyjno-szkoleniowe w zakresie tworzenia i prowadzenia działalności gospodarczej oraz promocji lokalnej przedsiębiorczości.</p>
Wskaźniki	<p>Liczba inicjatyw na rzecz pobudzania przedsiębiorczości</p> <p>Liczba inicjatyw Urzędu Gminy z partnerami społeczno-gospodarczymi</p>
Harmonogram realizacji przedsięwzięcia	Wydarzenia cykliczne (coroczne), 2022-2028
Planowany czas rozpoczęcia przedsięwzięcia	2022
Planowany czas zakończenia przedsięwzięcia	2028
Koszt całkowity projektu [zł]	7 000,00 zł
Budżet projektu w podziale na lata	<p>2022– 1 000,00</p> <p>2023– 1 000,00</p> <p>2024– 1 000,00</p> <p>2025– 1 000,00</p> <p>2026– 1 000,00</p> <p>2027– 1 000,00</p> <p>2028– 1 000,00</p>
Źródła finansowania	<p>→ Środki własne gminy – 70 %</p> <p>→ Sponsorzy – 30%</p>
Kryterium istotności	II

Tytuł projektu	Szkolenie zawodowe szansą na poprawę sytuacji na rynku pracy
Podmiot inicjujący	LOG, LGD
Partnerzy	Powiatowy Urząd Pracy, Urząd Gminy Dragacz
Cele projektu i ich powiązanie z celami LPRG	LOG lub LGD stają się operatorem w projekcie, którego celem jest kierowanie na szkolenia zawodowe przygotowujące do zawodu lub nakierowane na

	<p>przekwalifikowanie. Projekt skierowany zwłaszcza do grup wykluczonych społecznie, o niskich kompetencjach zawodowych.</p> <p>Projekt realizuje cel horyzontalny CH 2 Wzrost przedsiębiorczości, w tym wśród osób wykluczonych oraz cel szczegółowy CS5 Działania informacyjno-szkoleniowe w zakresie rozwoju tworzenia i prowadzenia działalności gospodarczej oraz promocji lokalnej przedsiębiorczości.</p>
Wskaźniki	<p>Liczba przedsięwzięć na rzecz ograniczenia wykluczenia społecznego</p> <p>Liczba osób korzystających ze specjalistycznego wsparcia</p> <p>Liczba inicjatyw na rzecz pobudzania przedsiębiorczości</p>
Harmonogram realizacji przedsięwzięcia	2024-2027
Planowany czas rozpoczęcia przedsięwzięcia	1.01.2024
Planowany czas zakończenia przedsięwzięcia	31.12.2027
Koszt całkowity projektu [zł]	200 000,00 zł
Budżet projektu w podziale na lata	<p>2024 – 20%</p> <p>2025 – 20%</p> <p>2026 – 30%</p> <p>2027 – 30%</p>
Źródła finansowania	<p>→ wkład własny podmiotu inicjującego – 15 %</p> <p>→ Regionalny lub krajowy program operacyjny – 85 %</p>
Kryterium istotności	II

PS 7 Budowa wysokiej jakości kapitału ludzkiego i społecznego w Gminie oraz promocja przedsiębiorczości

Tytuł projektu	Utworzenie samorządowej rady ds. szkolnictwa branżowego
Podmiot inicjujący	Urząd Gminy Dragacz
Partnerzy	IOB, MMŚP, Powiatowy Urząd Pracy, samorząd powiatowy
Cele projektu i ich powiązanie z celami LPRG	<p>Celem realizowanego przedsięwzięcia będzie zainicjowanie działalności samorządowej rady ds. kształcenia branżowego. Jak wynika z diagnozy system kształcenia w gminie i powiecie nie jest dostosowany do potrzeb lokalnego rynku pracy. Powołana rada miałaby za zadanie zbieranie informacji od przedsiębiorców i PUP o zapotrzebowaniu na konkretne kwalifikacje zawodowe oraz przekazywanie ich do ciał decyzyjnych. Szkoły, które weszłyby w partnerstwo</p>

	<p>miałyby okazję uzyskać informacje, na jakie elementy kształcenia zawodowego zwrócić uwagę. W dłuższej perspektywie możliwe byłoby organizowanie praktyk, czy płatnych staży dla uczniów i absolwentów szkół zawodowych i techników w przedsiębiorstwach funkcjonujących na terenie Gminy Dragacz.</p> <p>Projekt wpisuje się w priorytet sektorowy PS7 Budowa wysokiej jakości kapitału ludzkiego i społecznego w Gminie oraz promocja przedsiębiorczości, Cel horyzontalny CH 3 Wzrost współpracy Projekt realizuje również cel szczegółowy CS 9 Budowa wysokiej jakości kapitału ludzkiego i społecznego w Gminie oraz promocja przedsiębiorczości.</p>
Wskaźniki	<p>Liczba inicjatyw na rzecz pobudzania przedsiębiorczości</p> <p>Liczba inicjatyw Urzędu Gminy z partnerami społeczno-gospodarczymi</p>
Harmonogram realizacji przedsięwzięcia	2023-2025
Planowany czas rozpoczęcia przedsięwzięcia	01.10.2023
Planowany czas zakończenia przedsięwzięcia	30.06.2025
Koszt całkowity projektu [zł]	10 000,00 zł
Budżet projektu w podziale na lata	<p>Budżet projektu w I roku realizacji – 40%</p> <p>Budżet projektu w II roku realizacji – 30%</p> <p>Budżet projektu w III roku realizacji-30 %</p>
Źródła finansowania	<p>→ Środki własne gminy – 50%</p> <p>→ Środki MMŚP – 20 %</p> <p>→ Środki partnerów - 30%</p>
Kryterium istotności	II

Tytuł projektu	Działania wspierające budowę platformy internetowej stanowiącej bazę danych o lokalnych przedsiębiorcach w Gminie Dragacz
Podmiot inicjujący	Urząd Gminy Dragacz
Partnerzy	IOB, MMŚP
Cele projektu i ich powiązanie z celami LPRG	<p>Celem realizowanego przedsięwzięcia będzie budowa internetowej bazy danych o przedsiębiorcach i produktach przez nich oferowanych. Jest to działanie, które promuje krótkie łańcuchy dostaw (a przez to ogranicza emisje gazów cieplarnianych) oraz pomoże we wzajemnym wspieraniu lokalnej przedsiębiorczości oraz poszukiwaniu kontrahentów.</p> <p>Fundusze zostaną przeznaczone na budowę platformy, pozyskanie i wprowadzenie wszystkich danych oraz przeszkolenie osoby, która będzie miała za zadanie na bieżąco aktualizować dane. Przygotowanie i wydruk</p>

	<p>folderów z bazą danych o lokalnych przedsiębiorstwach.</p> <p>Projekt wpisuje się w priorytet sektorowy PS1 Rozwój infrastruktury sprzyjającej poprawie konkurencyjności sektora MMŚP, cel horyzontalny CH 1: Wzrost innowacyjności i konkurencyjności (będzie to rozwiązanie, które przyczyni się do zwiększenia konkurencyjności lokalnych przedsiębiorców) oraz CH 3 Wzrost współpracy (przedsiębiorcy uzyskają wiedzę o sobie nawzajem i dzięki temu będą mogli ze sobą kooperować). Projekt realizuje również cel szczegółowy CS 9 Budowa wysokiej jakości kapitału ludzkiego i społecznego w Gminie oraz promocja przedsiębiorczości</p>
Wskaźniki	<p>Liczba utworzonych platform z bazą danych o przedsiębiorcach</p> <p>Liczba inwestycji/przedsięwzięć ograniczających emisję gazów cieplarnianych</p> <p>Liczba inicjatyw na rzecz pobudzania przedsiębiorczości</p> <p>Liczba inicjatyw Urzędu Gminy z partnerami społeczno-gospodarczymi</p>
Harmonogram realizacji przedsięwzięcia	2023-2024
Planowany czas rozpoczęcia przedsięwzięcia	1.01.2023
Planowany czas zakończenia przedsięwzięcia	31.12.2024
Koszt całkowity projektu [zł]	20 000,00 zł
Budżet projektu w podziale na lata	<p>Budżet projektu w I roku realizacji – 40%</p> <p>Budżet projektu w II roku realizacji – 60%</p>
Źródła finansowania	<p>→ Środki własne gminy – 20%</p> <p>→ Środki MMŚP – 20 %</p> <p>→ Środki RPO/krajowego PO - 60%</p>
Kryterium istotności	II

Tytuł projektu	Opracowanie biuletynu informacyjnego o Gminie Dragacz szansą na promocję oferty turystycznej
Podmiot inicjujący	Urząd Gminy Dragacz
Partnerzy	IOB, MMŚP
Cele projektu i ich powiązanie z celami LPRG	<p>Celem realizowanego przedsięwzięcia będzie coroczne opracowywanie biuletynu informacyjnego, w którym znajdą się najważniejsze informacje o walorach turystycznych i przyrodniczych gminy. Dzięki współpracy z lokalnymi przedsiębiorcami zamieszczone zostaną w nim informacje dotyczące lokali gastronomicznych, noclegowych oraz o organizowanych wydarzeniach kulturalnych, sportowych, piknikach rodzinnych i cyklicznych</p>

	festynach. Projekt wpisuje się w priorytet sektorowy PS7 Budowa wysokiej jakości kapitału ludzkiego i społecznego w Gminie oraz promocja przedsiębiorczości, cel horyzontalny CH 1: Wzrost innowacyjności i konkurencyjności. Projekt realizuje również cel szczegółowy CS 9 Działania szkoleniowo-doradczo-informacyjno-promocyjne na rzecz rozwoju przedsiębiorczości.
Wskaźniki	Liczba opracowanych biuletynów Liczba inicjatyw na rzecz pobudzania przedsiębiorczości
Harmonogram realizacji przedsięwzięcia	2023-2024
Planowany czas rozpoczęcia przedsięwzięcia	1.06.2023
Planowany czas zakończenia przedsięwzięcia	31.12.2024
Koszt całkowity projektu [zł]	2000,00 zł
Budżet projektu w podziale na lata	Budżet projektu w I roku realizacji - 50% Budżet projektu w II roku realizacji – 50%
Źródła finansowania	→ Środki własne gminy – 100%
Kryterium istotności	III

5. Plan finansowy wdrożenia LPRG

W powyższym rozdziale zaprezentowano katalog projektów, które mają zostać zrealizowane w Gminie Dragacz w latach 2021-2030. Wpisanie powyższych inicjatyw do programu poprzedzone zostało analizą szacunkowych kosztów tych inwestycji. Należy podkreślić, że dynamicznie zmieniające się obecnie (II połowa 2021 r.) ceny na rynku surowców sprawiają, iż wysokość kosztów planowanych inwestycji oparta jest o ceny bieżące i może ulec istotnym zmianom w rzeczywistym czasie ich realizacji.

Z uwagi na mnogość działań i ograniczenia budżetowe, Gmina zamierza ubiegać się o wsparcie finansowe swoich działań z:

- Projektów rządowych
- Fundusze Europejskie dla Kujaw i Pomorza 2021- 2027
- Krajowych Programów Operacyjnych
- Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2021-2027
- Sponsorów
- Innych źródeł

Szacunkowa wartość inwestycji planowanych przez Urząd Gminy Dragacz wynosi 25 961 000,00 zł, w tym środków własnych w wysokości 7 720 400,00 zł oraz źródeł zewnętrznych 18 240 600,00 zł.

Tabela 4. Wartość inicjatyw planowanych do realizacji przez Gminę w latach 2021-2028

Koszty/lata	Łącznie	Środki własne	Środki zewnętrzne
2021	2 000,00	2000,00	0,00
2022	5 234 500,00	1 305 700,00	3 928 800,00
2023	9 773 000,00	2 496 300,00	7 276 700,00
2024	4 313 000,00	1 313 100,00	2 999 900,00
2025	2 278 500,00	671 700,00	1 606 800,00
2026	4 135 000,00	1 214 200,00	2 920 800,00
2027	2 475 000,00	696 200,00	1 778 800,00
2028	225 000,00	21 200,00	203 800,00
Łącznie	25 961 000,00	7 720 400,00	18 240 600,00

Źródło: opracowanie własne.

Tabela prezentuje podział środków w ramach LPRG dla Gminy Dragacz pomiędzy priorytety sektorowe. Łączna wartość inicjatyw planowanych w Gminie

(projektów realizowanych przez Urząd Gminy, IOB oraz MMŚP) wynosi 28 597 000,00 zł.

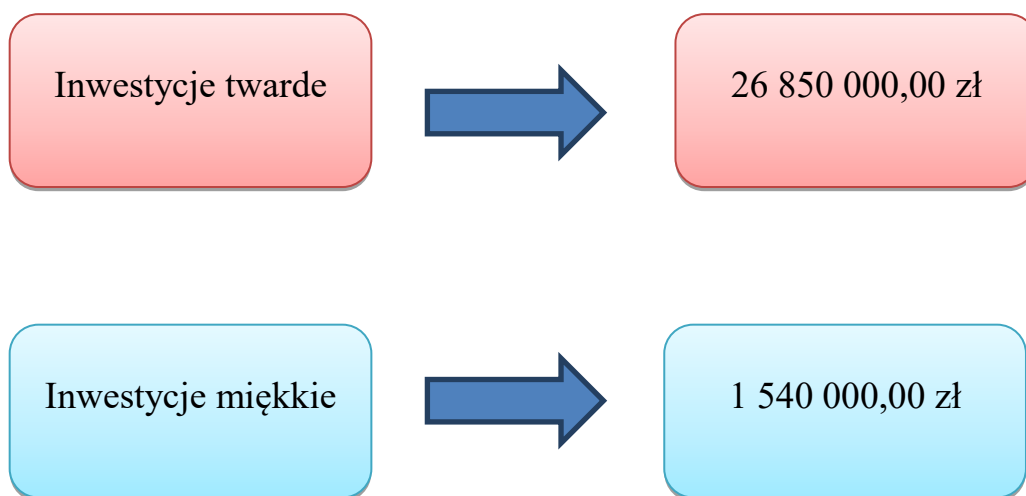
Tabela 5. Wartość inicjatyw planowanych do realizacji w ramach LPRG w podziale na priorytety sektorowe

Kod priorytetu sektorowego	Priorytet sektorowy	Planowane koszty realizacji przedsięwzięć w zł
PS1	Rozwój infrastruktury sprzyjającej poprawie konkurencyjności sektora MMŚP	2 800 000,00
PS2	Budowa wysokiej jakości kapitału ludzkiego w sektorze MMŚP oraz promocja jego oferty	8 000 ,00
PS3	Rozwój infrastruktury sprzyjającej poprawie konkurencyjności stymulowany przez Instytucje Otoczenia Biznesu	1 500 000,00
PS4	Działania Instytucji Otoczenia Biznesu na rzecz budowy wysokiej jakości kapitału ludzkiego i społecznego w Gminie	1 707 000,00
PS5	Polityka fiskalna sprzyjająca konkurencyjności i rozwojowi przedsiębiorczości	b.d.
PS6	Rozwój infrastruktury sprzyjającej poprawie konkurencyjności i atrakcyjności Gminy	22 550 000,00
PS7	Budowa wysokiej jakości kapitału ludzkiego i społecznego w Gminie oraz promocja przedsiębiorczości	32 000,00
Łącznie		28 597 000,00

Źródło: opracowanie własne.

Z diagnozy sytuacji społeczno-gospodarczej Gminy wynika, że dalszy rozwój gospodarczy, wzrost liczby MMŚP, poprawa ich pozycji konkurencyjnej, a także zwiększenie dochodów rezydentów w Gminie, jest niemożliwe bez inwestycji w infrastrukturę. Szacowany koszt inwestycji twardych (obejmujących budowę/rozbudowę infrastruktury w postaci dróg, wodociągów, czy budynków użyteczności publicznej, a także inwestycje w środki trwałe przedsiębiorstw wynosi 26 050 000,00 zł. Wartość inwestycji miękkich oszacowana została na poziomie 1 540 000,00 zł.

Schemat 1. Inwestycje twarde i miękkie w LPRG

Źródło: opracowanie własne.

6. Powiązanie Lokalnego Programu Rozwoju Gospodarczego dla gminy Dragacz z dokumentami o charakterze strategicznym

6.1 Powiązanie z dokumentami strategicznymi Unii Europejskiej

Działanie i inwestycje podejmowane przez samorząd lokalny powinny być zbieżne z celami ustalonymi na poziomie Unii Europejskiej. Poniżej znajduje się powiązanie wskaźników kontekstowych z LPRG dla Gminy Dragacz z dokumentami strategicznymi przyjętymi na poziomie europejskim. Powiązanie działań w ramach gminy z wizją rozwoju UE wskaże również potencjalne źródła dofinansowania wielu zaplanowywanych inwestycji.

LPRG dla Gminy Dragacz powiązано z:

- Strategią Europejski Zielony Ład
- Strategią MŚP na rzecz zrównoważonej i cyfrowej Europy
- Nową strategią przemysłową dla Europy
- Transformacją cyfrową w Europie 2030

Strategia Europejski Zielony Ład

Lp.	Nazwa wskaźnika	Obszar zgodności
1	Wzrost innowacyjności i konkurencyjności	
1.1	Liczba inwestycji infrastrukturalnych	Cel: Zmobilizowanie sektora przemysłu na rzecz czystej gospodarki o obiegu zamkniętym Cel: Budowanie i remontowanie w sposób oszczędzający energię i zasoby
1.2	Liczba wprowadzonych innowacji produktowych/procesowych i organizacyjnych	Cel: Zmobilizowanie sektora przemysłu na rzecz czystej gospodarki o obiegu zamkniętym Cel: Budowanie i remontowanie w sposób oszczędzający energię i zasoby
1.3	Długość wybudowanych lub przebudowanych dróg gminnych	Cel: Budowanie i remontowanie w sposób oszczędzający energię i zasoby
1.4	Liczba inwestycji/przedsięwzięć ograniczających emisje gazów cieplarnianych	Cel: Bardziej ambitne cele klimatyczne UE na lata 2030 i 2050
1.5	Długość wybudowanej kanalizacji sanitarnej	Cel: Budowanie i remontowanie w sposób oszczędzający energię i zasoby
1.6	Długość wybudowanej sieci wodno-kanalizacyjnej	Cel: Budowanie i remontowanie w sposób oszczędzający energię i zasoby
1.9	Liczba zmodernizowanych,	Cel: Budowanie i remontowanie w sposób

	przebudowanych lub/i wybudowanych świetlic wiejskich	oszczędzający energię i zasoby
1.11	Liczba firm, które wprowadziły technologie ICT	Cel: Zmobilizowanie sektora przemysłu na rzecz czystej gospodarki o obiegu zamkniętym
1.12	Liczba utworzonych platform z bazą danych o przedsiębiorcach	Cel: Zmobilizowanie sektora przemysłu na rzecz czystej gospodarki o obiegu zamkniętym
2.	Wzrost przedsiębiorczości, w tym wśród osób wykluczonych	
2.1	Liczba nowo utworzonych MŚP	Cel: Zmobilizowanie sektora przemysłu na rzecz czystej gospodarki o obiegu zamkniętym
2.4	Liczba utworzonych targowisk	Cel: Od pola do stołu: sprawiedliwy, zdrowy i przyjazny środowisku system żywnościowy Cel: Bardziej ambitne cele klimatyczne UE na lata 2030 i 2050
2.9	Obszar uzbrojonych terenów inwestycyjnych [ha]	Cel: Budowanie i remontowanie w sposób oszczędzający energię i zasoby

Strategia MŚP na rzecz zrównoważonej i cyfrowej Europy

Lp.	Nazwa wskaźnika	Obszar zgodności
1	Wzrost innowacyjności i konkurencyjności	
1.1	Liczba inwestycji infrastrukturalnych	Filar 1.: Budowanie potencjału i wsparcie dla transformacji w kierunku zrównoważonego rozwoju i cyfryzacji Filar 3.: Lepszy dostęp do finansowania
1.2	Liczba wprowadzonych innowacji produktowych/procesowych i organizacyjnych	Filar 1.: Budowanie potencjału i wsparcie dla transformacji w kierunku zrównoważonego rozwoju i cyfryzacji Filar 3.: Lepszy dostęp do finansowania
1.4	Liczba inwestycji/przedsięwzięć ograniczających emisje gazów cieplarnianych	Filar 1.: Budowanie potencjału i wsparcie dla transformacji w kierunku zrównoważonego rozwoju i cyfryzacji Filar 3.: Lepszy dostęp do finansowania
1.10	Liczba firm, które wprowadziły technologie ICT	Filar 1.: Budowanie potencjału i wsparcie dla transformacji w kierunku zrównoważonego rozwoju i cyfryzacji Filar 3.: Lepszy dostęp do finansowania
1.11	Liczba utworzonych platform z bazą danych o przedsiębiorcach	Filar 1.: Budowanie potencjału i wsparcie dla transformacji w kierunku zrównoważonego rozwoju i cyfryzacji Filar 3.: Lepszy dostęp do finansowania
2.	Wzrost przedsiębiorczości, w tym wśród osób wykluczonych	
2.1	Liczba nowo utworzonych MMŚP	Filar 1.: Budowanie potencjału i wsparcie dla transformacji w kierunku zrównoważonego rozwoju i cyfryzacji
2.2	Liczba nowych miejsc pracy	Filar 1.: Budowanie potencjału i wsparcie dla transformacji w kierunku

		zrównoważonego rozwoju i cyfryzacji
2.3	Liczba przedsiębiorstw korzystających z preferencyjnych stawek podatkowych	Filar 3.: Lepszy dostęp do finansowania
2.4	Liczba utworzonych targowisk	Filar 1.: Budowanie potencjału i wsparcie dla transformacji w kierunku zrównoważonego rozwoju i cyfryzacji
3.	Wzrost współpracy	
3.1	Liczba inicjatyw Urzędu Gminy z partnerami społeczno-gospodarczymi	Filar 1.: Budowanie potencjału i wsparcie dla transformacji w kierunku zrównoważonego rozwoju i cyfryzacji
3.2	Liczba utworzonych Lokalnych Organizacji Gospodarczych	Filar 1.: Budowanie potencjału i wsparcie dla transformacji w kierunku zrównoważonego rozwoju i cyfryzacji

Nowa strategia przemysłowa dla Europy

Lp.	Nazwa wskaźnika	Obszar zgodności
1	Wzrost innowacyjności i konkurencyjności	
1.1	Liczba inwestycji infrastrukturalnych	Fundament 3.5 Uwzględnianie ducha innowacji przemysłowej
1.2	Liczba wprowadzonych innowacji produktowych/procesowych i organizacyjnych	Fundament 3.5 Uwzględnianie ducha innowacji przemysłowej Fundament 3.3 Wspieranie przemysłu w przejściu na neutralność klimatyczną
1.4	Liczba inwestycji/przedsięwzięć ograniczających emisje gazów cieplarnianych	Fundament 3.5 Uwzględnianie ducha innowacji przemysłowej Fundament 3.3 Wspieranie przemysłu w przejściu na neutralność klimatyczną
1.8	Liczba zmodernizowanych, przebudowanych lub/i wybudowanych świetlic wiejskich	Fundament 3.3 Wspieranie przemysłu w przejściu na neutralność klimatyczną
1.10	Liczba firm, które wprowadziły technologie ICT	Fundament 3.5 Uwzględnianie ducha innowacji przemysłowej
1.11	Liczba utworzonych platform z bazą danych o przedsiębiorcach	Fundament 3.5 Uwzględnianie ducha innowacji przemysłowej
2.	Wzrost przedsiębiorczości, w tym wśród osób wykluczonych	
2.1	Liczba nowo utworzonych MMŚP	Fundament 3.5 Uwzględnianie ducha innowacji przemysłowej
2.2	Liczba nowych miejsc pracy	Fundament 3.6 Nabywanie i zmiana kwalifikacji
2.7	Liczba osób korzystających ze specjalistycznego wsparcia	Fundament 3.6 Nabywanie i zmiana kwalifikacji
2.9	Obszar uzbrojonych terenów inwestycyjnych (w ha)	Fundament 3.5 Uwzględnianie ducha innowacji przemysłowej
3.	Wzrost współpracy	
3.1	Liczba inicjatyw Urzędu Gminy z partnerami społeczno-gospodarczymi	Fundament 3.6 Nabywanie i zmiana kwalifikacji
3.2	Liczba utworzonych Lokalnych Organizacji Gospodarczych	Fundament 3.6 Nabywanie i zmiana kwalifikacji

Transformacja cyfrowa w Europie 2030

Lp.	Nazwa wskaźnika	Obszar zgodności
1	Wzrost innowacyjności i konkurencyjności	
1.2	Liczba wprowadzonych innowacji produktowych/procesowych i organizacyjnych	Obszar 3. Transformacja cyfrowa przedsiębiorstw
1.4	Liczba inwestycji/przedsięwzięć ograniczających emisje gazów cieplarnianych	Obszar 3. Transformacja cyfrowa przedsiębiorstw
1.10	Liczba firm, które wprowadziły technologie ICT	Obszar 3. Transformacja cyfrowa przedsiębiorstw
1.11	Liczba utworzonych platform z bazą danych o przedsiębiorcach	Obszar 3. Transformacja cyfrowa przedsiębiorstw
3.	Wzrost współpracy	
3.1	Liczba inicjatyw Urzędu Gminy z partnerami społeczno-gospodarczymi	Obszar 3. Transformacja cyfrowa przedsiębiorstw

6.2 Powiązanie z krajowymi dokumentami strategicznymi

Działanie i inwestycje podejmowane przez samorząd lokalny powinny być zbieżne z celami ustalonymi na poziomie krajowym. Poniżej znajduje się powiązanie wskaźników kontekstowych LPRG dla Gminy Dragacz z dokumentami strategicznymi przyjętymi na poziomie krajowym. Powiązanie działań w ramach gminy z wizją rozwoju Polski wskaże również potencjalne źródła dofinansowania wielu zaplanowywanych inwestycji.

LPRG dla Gminy Dragacz powiązано ze:

- Strategią na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)
- Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030
- Strategią zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030
- Strategią Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030
- Strategią Produktywności 2030 (Projekt)

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)

Lp.	Nazwa wskaźnika	Obszar zgodności
1	Wzrost innowacyjności i konkurencyjności	
1.1	Liczba inwestycji infrastrukturalnych	Cel szczegółowy II Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony Obszar: Rozwój zrównoważony terytorialnie
1.2	Liczba wprowadzonych innowacji produktowych/procesowych i organizacyjnych	Cel szczegółowy I TRWAŁY WZROST GOSPODARCZY OPARTY CORAZ SILNIEJ O WIEDZĘ, DANE I DOSKONAŁOŚĆ Obszar: Reindustrializacja Obszar: Rozwój innowacyjnych firm Obszar: Małe i średnie przedsiębiorstwa
1.3	Długość wybudowanych lub przebudowanych dróg gminnych	Cel szczegółowy II Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony Obszar: Rozwój zrównoważony terytorialnie
1.4	Liczba inwestycji/przedsięwzięć ograniczających emisje gazów cieplarnianych	Cel szczegółowy I TRWAŁY WZROST GOSPODARCZY OPARTY CORAZ SILNIEJ O WIEDZĘ, DANE I DOSKONAŁOŚĆ Obszar: Reindustrializacja Obszar: Rozwój innowacyjnych firm Obszar: Małe i średnie przedsiębiorstwa
1.5	Długość wybudowanej kanalizacji sanitarnej	Cel szczegółowy II ROZWÓJ SPOŁECZNIE WRAŻLIWY I TERYTORIALNIE ZRÓWNOWAŻONY Obszar: Rozwój zrównoważony terytorialnie
1.6	Długość wybudowanej sieci wodno-kanalizacyjnej	Cel szczegółowy II ROZWÓJ SPOŁECZNIE WRAŻLIWY I TERYTORIALNIE ZRÓWNOWAŻONY Obszar: Rozwój zrównoważony terytorialnie
1.7	Liczba wybudowanych mieszkań	Cel szczegółowy II ROZWÓJ SPOŁECZNIE WRAŻLIWY I TERYTORIALNIE ZRÓWNOWAŻONY Obszar: Rozwój zrównoważony terytorialnie
1.8	Liczba zmodernizowanych, przebudowanych lub/i wybudowanych świetlic wiejskich	Cel szczegółowy II ROZWÓJ SPOŁECZNIE WRAŻLIWY I TERYTORIALNIE ZRÓWNOWAŻONY Obszar: Rozwój zrównoważony terytorialnie
1.9	Liczba zmodernizowanych i/lub nowoutworzonych szlaków turystycznych	Cel szczegółowy II ROZWÓJ SPOŁECZNIE WRAŻLIWY I TERYTORIALNIE ZRÓWNOWAŻONY

		Obszar: Rozwój zrównoważony terytorialnie
1.10	Liczba firm, które wprowadziły technologie ICT	Cel szczegółowy I TRWAŁY WZROST GOSPODARCZY OPARTY CORAZ SILNIEJ O WIEDZĘ, DANE I DOSKONAŁOŚĆ Obszar: Reindustrializacja Obszar: Rozwój innowacyjnych firm Obszar: Małe i średnie przedsiębiorstwa
1.11	Liczba utworzonych platform z bazą danych o przedsiębiorcach	Cel szczegółowy I TRWAŁY WZROST GOSPODARCZY OPARTY CORAZ SILNIEJ O WIEDZĘ, DANE I DOSKONAŁOŚĆ Obszar: Kapitał dla rozwoju Obszar: Małe i średnie przedsiębiorstwa Cel szczegółowy III SKUTECZNE PAŃSTWO I INSTYTUCJE SŁUŻĄCE WZROSTOWI ORAZ WŁĄCZENIU SPOŁECZNEMU Obszar: Instytucje prorozwojowe i strategiczne zarządzanie rozwojem Obszar: Efektywność wykorzystania środków UE
2.	Wzrost przedsiębiorczości, w tym wśród osób wykluczonych	
2.1	Liczba nowo utworzonych MMŚP	Cel szczegółowy I TRWAŁY WZROST GOSPODARCZY OPARTY CORAZ SILNIEJ O WIEDZĘ, DANE I DOSKONAŁOŚĆ Obszar: Małe i średnie przedsiębiorstwa
2.2	Liczba nowych miejsc pracy	Cel szczegółowy I TRWAŁY WZROST GOSPODARCZY OPARTY CORAZ SILNIEJ O WIEDZĘ, DANE I DOSKONAŁOŚĆ Obszar: Małe i średnie przedsiębiorstwa
2.3	Liczba przedsiębiorstw korzystających z preferencyjnych stawek podatkowych	Cel szczegółowy I TRWAŁY WZROST GOSPODARCZY OPARTY CORAZ SILNIEJ O WIEDZĘ, DANE I DOSKONAŁOŚĆ Obszar: Reindustrializacja Obszar: Rozwój innowacyjnych firm Obszar: Małe i średnie przedsiębiorstwa Cel szczegółowy III SKUTECZNE PAŃSTWO I INSTYTUCJE SŁUŻĄCE WZROSTOWI ORAZ WŁĄCZENIU SPOŁECZNEMU Obszar: Instytucje prorozwojowe i strategiczne zarządzanie rozwojem Obszar: Efektywność wykorzystania

		środków UE
2.4	Liczba utworzonych targowisk	Cel szczegółowy I TRWAŁY WZROST GOSPODARCZY OPARTY CORAZ SILNIEJ O WIEDZĘ, DANE I DOSKONAŁOŚĆ Obszar: Reindustrializacja Obszar: Rozwój innowacyjnych firm Obszar: Małe i średnie przedsiębiorstwa
2.5	Liczba przedsięwzięć na rzecz ograniczenia wykluczenia społecznego	Cel szczegółowy II ROZWÓJ SPOŁECZNIE WRAŻLIWY I TERYTORIALNIE ZRÓWNOWAŻONY Obszar: Spójność społeczna
2.6	Liczba inicjatyw na rzecz pobudzania przedsiębiorczości	Cel szczegółowy III SKUTECZNE PAŃSTWO I INSTYTUCJE SŁUŻĄCE WZROSTOWI ORAZ WŁĄCZENIU SPOŁECZNEMU Obszar: Instytucje prorozwojowe i strategiczne zarządzanie rozwojem Obszar: Efektywność wykorzystania środków UE
2.7	Liczba osób korzystających ze specjalistycznego wsparcia	Cel szczegółowy II ROZWÓJ SPOŁECZNIE WRAŻLIWY I TERYTORIALNIE ZRÓWNOWAŻONY Obszar: Spójność społeczna
2.8	Liczba opracowanych biuletynów	Cel szczegółowy III SKUTECZNE PAŃSTWO I INSTYTUCJE SŁUŻĄCE WZROSTOWI ORAZ WŁĄCZENIU SPOŁECZNEMU Obszar: Instytucje prorozwojowe i strategiczne zarządzanie rozwojem
2.9	Obszar uzbrojonych terenów inwestycyjnych (w ha)	Cel szczegółowy I TRWAŁY WZROST GOSPODARCZY OPARTY CORAZ SILNIEJ O WIEDZĘ, DANE I DOSKONAŁOŚĆ Obszar: Reindustrializacja Obszar: Rozwój innowacyjnych firm Obszar: Małe i średnie przedsiębiorstwa
3.	Wzrost współpracy	
3.1	Liczba inicjatyw Urzędu Gminy z partnerami społeczno-gospodarczymi	Cel szczegółowy III SKUTECZNE PAŃSTWO I INSTYTUCJE SŁUŻĄCE WZROSTOWI ORAZ WŁĄCZENIU SPOŁECZNEMU Obszar: Instytucje prorozwojowe i strategiczne zarządzanie rozwojem Obszar: Efektywność wykorzystania środków UE
3.2	Liczba utworzonych Lokalnych Organizacji Gospodarczych	Cel szczegółowy III SKUTECZNE PAŃSTWO I INSTYTUCJE SŁUŻĄCE WZROSTOWI ORAZ WŁĄCZENIU SPOŁECZNEMU

		Obszar: Instytucje prorozwojowe i strategiczne zarządzanie rozwojem Obszar: Efektywność wykorzystania środków UE
--	--	---

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030

Lp.	Nazwa wskaźnika	Obszar zgodności
1	Wzrost innowacyjności i konkurencyjności	
1.1	Liczba inwestycji infrastrukturalnych	Cel główny I ZWIĘKSZENIE SPÓJNOŚCI ROZWOJU KRAJU W WYMIARZE SPOŁECZNYM, GOSPODARCZYM, ŚRODOWISKOWYM I PRZESTRZENNYM Cel 1.5 Rozwój infrastruktury wspierającej dostarczanie usług publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów
1.2	Liczba wprowadzonych innowacji produktowych/procesowych i organizacyjnych	Cel główny II WZMACNIANIE REGIONALNYCH PRZEWAG KONKURENCYJNYCH Cel szczegółowy 2.2. „Wspieranie przedsiębiorczości na szczeblu regionalnym i lokalnym”. Cel szczegółowy 2.3. „Innowacyjny rozwój regionu”
1.3	Długość wybudowanych lub przebudowanych dróg gminnych	Cel główny I ZWIĘKSZENIE SPÓJNOŚCI ROZWOJU KRAJU W WYMIARZE SPOŁECZNYM, GOSPODARCZYM, ŚRODOWISKOWYM I PRZESTRZENNYM Cel 1.5 Rozwój infrastruktury wspierającej dostarczanie usług publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów
1.5	Długość wybudowanej kanalizacji sanitarnej	Cel główny I ZWIĘKSZENIE SPÓJNOŚCI ROZWOJU KRAJU W WYMIARZE SPOŁECZNYM, GOSPODARCZYM, ŚRODOWISKOWYM I PRZESTRZENNYM Cel 1.5 Rozwój infrastruktury wspierającej dostarczanie usług publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów
1.6	Długość wybudowanej sieci wodno-kanalizacyjnej	Cel główny I ZWIĘKSZENIE SPÓJNOŚCI ROZWOJU KRAJU W WYMIARZE SPOŁECZNYM, GOSPODARCZYM, ŚRODOWISKOWYM I PRZESTRZENNYM

		Cel 1.5 Rozwój infrastruktury wspierającej dostarczanie usług publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów
1.7	Liczba wybudowanych mieszkań	Cel główny I ZWIĘKSZENIE SPÓJNOŚCI ROZWOJU KRAJU W WYMIARZE SPOŁECZNYM, GOSPODARCZYM, ŚRODOWISKOWYM I PRZESTRZENNYM Cel 1.5 Rozwój infrastruktury wspierającej dostarczanie usług publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów
1.8	Liczba zmodernizowanych, przebudowanych lub/i wybudowanych świetlic wiejskich	Cel główny I ZWIĘKSZENIE SPÓJNOŚCI ROZWOJU KRAJU W WYMIARZE SPOŁECZNYM, GOSPODARCZYM, ŚRODOWISKOWYM I PRZESTRZENNYM Cel 1.5 Rozwój infrastruktury wspierającej dostarczanie usług publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów
1.9	Liczba zmodernizowanych i/lub nowoutworzonych szlaków turystycznych	Cel główny I ZWIĘKSZENIE SPÓJNOŚCI ROZWOJU KRAJU W WYMIARZE SPOŁECZNYM, GOSPODARCZYM, ŚRODOWISKOWYM I PRZESTRZENNYM Cel 1.5 Rozwój infrastruktury wspierającej dostarczanie usług publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów
1.10	Liczba firm, które wprowadziły technologie ICT	Cel główny II WZMACNIANIE REGIONALNYCH PRZEWAG KONKURENCYJNYCH Cel szczegółowy 2.2. „Wspieranie przedsiębiorczości na szczeblu regionalnym i lokalnym”. Cel szczegółowy 2.3. „Innowacyjny rozwój regionu”
1.11	Liczba utworzonych platform z bazą danych o przedsiębiorcach	Cel główny II WZMACNIANIE REGIONALNYCH PRZEWAG KONKURENCYJNYCH Cel szczegółowy 2.2. „Wspieranie przedsiębiorczości na szczeblu regionalnym i lokalnym”. Cel szczegółowy 2.3. „Innowacyjny rozwój regionu”
2.	Wzrost przedsiębiorczości, w tym wśród osób wykluczonych	
2.1	Liczba nowo utworzonych MMŚP	Cel główny I ZWIĘKSZENIE SPÓJNOŚCI ROZWOJU

		KRAJU W WYMIARZE SPOŁECZNYM, GOSPODARCZYM, ŚRODOWISKOWYM I PRZESTRZENNYM Cel szczegółowy 1.1. „Wzmacnianie szans rozwojowych obszarów słabszych gospodarczo”.
2.2	Liczba nowych miejsc pracy	Cel główny I ZWIĘKSZENIE SPÓJNOŚCI ROZWOJU KRAJU W WYMIARZE SPOŁECZNYM, GOSPODARCZYM, ŚRODOWISKOWYM I PRZESTRZENNYM Cel szczegółowy 1.1. „Wzmacnianie szans rozwojowych obszarów słabszych gospodarczo”.
2.3	Liczba przedsiębiorstw korzystających z preferencyjnych stawek podatkowych	Cel główny II WZMACNIANIE REGIONALNYCH PRZEWAG KONKURENCYJNYCH Cel szczegółowy 2.2. „Wspieranie przedsiębiorczości na szczeblu regionalnym i lokalnym”.
2.4	Liczba utworzonych targowisk	Cel główny II WZMACNIANIE REGIONALNYCH PRZEWAG KONKURENCYJNYCH Cel szczegółowy 2.2. „Wspieranie przedsiębiorczości na szczeblu regionalnym i lokalnym”. Cel szczegółowy 2.3. „Innowacyjny rozwój regionu”
2.5	Liczba przedsięwzięć na rzecz ograniczenia wykluczenia społecznego	Cel główny II WZMACNIANIE REGIONALNYCH PRZEWAG KONKURENCYJNYCH Cel szczegółowy 2.2. „Wspieranie przedsiębiorczości na szczeblu regionalnym i lokalnym”.
2.6	Liczba inicjatyw na rzecz pobudzania przedsiębiorczości	Cel główny II WZMACNIANIE REGIONALNYCH PRZEWAG KONKURENCYJNYCH Cel szczegółowy 2.2. „Wspieranie przedsiębiorczości na szczeblu regionalnym i lokalnym”. Cel szczegółowy 2.3. „Innowacyjny rozwój regionu”
2.7	Liczba osób korzystających ze specjalistycznego wsparcia	Cel główny I ZWIĘKSZENIE SPÓJNOŚCI ROZWOJU KRAJU W WYMIARZE SPOŁECZNYM, GOSPODARCZYM, ŚRODOWISKOWYM I PRZESTRZENNYM Cel szczegółowy 1.1. „Wzmacnianie szans rozwojowych obszarów słabszych gospodarczo”.

		<p>Cel główny II WZMACNIANIE REGIONALNYCH PRZEWAG KONKURENCYJNYCH Cel szczegółowy 2. 1. Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego</p>
2.8	Liczba opracowanych biuletynów	<p>Cel główny III PODNIESIENIE JAKOŚCI ZARZĄDZANIA I WDRAŻANIA POLITYK UKIERUNKOWANYCH TERYTORIALNIE Cel szczegółowy 3.1 Wzmacnianie potencjału administracji na rzecz zarządzanie rozwojem</p>
2.9	Obszar uzbrojonych terenów inwestycyjnych (w ha)	<p>Cel główny I ZWIĘKSZENIE SPÓJNOŚCI ROZWOJU KRAJU W WYMIARZE SPOŁECZNYM, GOSPODARCZYM, ŚRODOWISKOWYM I PRZESTRZENNYM Cel szczegółowy 1.1. „Wzmacnianie szans rozwojowych obszarów słabszych gospodarczo”.</p>
3.	Wzrost współpracy	
3.1	Liczba inicjatyw Urzędu Gminy z partnerami społeczno-gospodarczymi	<p>Cel główny II WZMACNIANIE REGIONALNYCH PRZEWAG KONKURENCYJNYCH Cel szczegółowy 2.2. „Wspieranie przedsiębiorczości na szczeblu regionalnym i lokalnym”.</p> <p>Cel główny III PODNIESIENIE JAKOŚCI ZARZĄDZANIA I WDRAŻANIA POLITYK UKIERUNKOWANYCH TERYTORIALNIE Cel szczegółowy 3.2. „Wzmacnianie współpracy i zintegrowanego podejścia do rozwoju na poziomie lokalnym, regionalnym i ponadregionalnym”.</p>
3.2	Liczba utworzonych Lokalnych Organizacji Gospodarczych	<p>Cel główny I ZWIĘKSZENIE SPÓJNOŚCI ROZWOJU KRAJU W WYMIARZE SPOŁECZNYM, GOSPODARCZYM, ŚRODOWISKOWYM I PRZESTRZENNYM Cel szczegółowy 1.1. „Wzmacnianie szans rozwojowych obszarów słabszych gospodarczo”.</p> <p>Cel główny II WZMACNIANIE REGIONALNYCH</p>

		<p>PRZEWAG KONKURENCYJNYCH Cel szczegółowy 2.2. „Wspieranie przedsiębiorczości na szczeblu regionalnym i lokalnym”.</p> <p>Cel główny III PODNIESIENIE JAKOŚCI ZARZĄDZANIA I WDRAŻANIA POLITYK UKIERUNKOWANYCH TERYTORIALNIE Cel szczegółowy 3.2. „Wzmacnianie współpracy i zintegrowanego podejścia do rozwoju na poziomie lokalnym, regionalnym i ponadregionalnym”.</p>
--	--	--

Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030

Lp.	Nazwa wskaźnika	Obszar zgodności
1	Wzrost innowacyjności i konkurencyjności	
1.1	Liczba inwestycji infrastrukturalnych	<p>Cel szczegółowy II POPRAWA JAKOŚCI ŻYCIA, INFRASTRUKTURY I STANU ŚRODOWISKA Kierunek interwencji: II.1. Rozwój liniowej infrastruktury technicznej</p>
1.2	Liczba wprowadzonych innowacji produktowych/procesowych i organizacyjnych	<p>Cel szczegółowy I ZWIĘKSZENIE OPŁACALNOŚCI PRODUKCJI ROLNEJ I RYBACKIEJ Kierunek interwencji 1.3. „Rozwój innowacji, cyfryzacji i przemysłu 4.0. w sektorze rolno-spożywczym”.</p>
1.3	Długość wybudowanych lub przebudowanych dróg gminnych	<p>Cel szczegółowy II POPRAWA JAKOŚCI ŻYCIA, INFRASTRUKTURY I STANU ŚRODOWISKA Kierunek interwencji: II.1. Rozwój liniowej infrastruktury technicznej</p>
1.4	Liczba inwestycji/przedsięwzięć ograniczających emisje gazów cieplarnianych	<p>Cel szczegółowy II POPRAWA JAKOŚCI ŻYCIA, INFRASTRUKTURY I STANU ŚRODOWISKA Kierunek interwencji: II.5. Adaptacja do zmian klimatu i przeciwdziałanie tym zmianom</p>
1.5	Długość wybudowanej kanalizacji sanitarnej	<p>Cel szczegółowy II POPRAWA JAKOŚCI ŻYCIA, INFRASTRUKTURY I STANU ŚRODOWISKA Kierunek interwencji: II.1. Rozwój liniowej</p>

		infrastruktury technicznej
1.6	Długość wybudowanej sieci wodno-kanalizacyjnej	Cel szczegółowy II POPRAWA JAKOŚCI ŻYCIA, INFRASTRUKTURY I STANU ŚRODOWISKA Kierunek interwencji: II.1. Rozwój liniowej infrastruktury technicznej
1.7	Liczba wybudowanych mieszkań	Cel szczegółowy II POPRAWA JAKOŚCI ŻYCIA, INFRASTRUKTURY I STANU ŚRODOWISKA Kierunek interwencji: II.1. Rozwój liniowej infrastruktury technicznej
1.8	Liczba zmodernizowanych, przebudowanych lub/i wybudowanych świetlic wiejskich	Cel szczegółowy II POPRAWA JAKOŚCI ŻYCIA, INFRASTRUKTURY I STANU ŚRODOWISKA Kierunek interwencji: II.1. Rozwój liniowej infrastruktury technicznej Kierunek interwencji: II.2. Dostępność wysokiej jakości usług publicznych
1.9	Liczba zmodernizowanych i/lub nowoutworzonych szlaków turystycznych	Cel szczegółowy II POPRAWA JAKOŚCI ŻYCIA, INFRASTRUKTURY I STANU ŚRODOWISKA Kierunek interwencji: II.1. Rozwój liniowej infrastruktury technicznej
1.10	Liczba firm, które wprowadziły technologie ICT	Cel szczegółowy I ZWIĘKSZENIE OPŁACALNOŚCI PRODUKCJI ROLNEJ I RYBACKIEJ Kierunek interwencji 1.3. „Rozwój innowacji, cyfryzacji i przemysłu 4.0. w sektorze rolno-spożywczym”.
1.11	Liczba utworzonych platform z bazą danych o przedsiębiorcach	Cel szczegółowy I ZWIĘKSZENIE OPŁACALNOŚCI PRODUKCJI ROLNEJ I RYBACKIEJ Kierunek interwencji 1.3. „Rozwój innowacji, cyfryzacji i przemysłu 4.0. w sektorze rolno-spożywczym”.
2.	Wzrost przedsiębiorczości, w tym wśród osób wykluczonych	
2.1	Liczba nowo utworzonych MMŚP	Cel szczegółowy III ROZWÓJ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI, POZAROLNICZYCH MIEJSC PRACY I AKTYWNEGO SPOŁECZEŃSTWA Kierunek interwencji 3.2. „Rozwój przedsiębiorczości i nowych miejsc pracy”.
2.2	Liczba nowych miejsc pracy	Cel szczegółowy III ROZWÓJ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI, POZAROLNICZYCH MIEJSC PRACY I AKTYWNEGO SPOŁECZEŃSTWA

		Kierunek interwencji 3.2. „Rozwój przedsiębiorczości i nowych miejsc pracy”.
2.3	Liczba przedsiębiorstw korzystających z preferencyjnych stawek podatkowych	Cel szczegółowy III ROZWÓJ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI, POZAROLNICZYCH MIEJSC PRACY I AKTYWNEGO SPOŁECZEŃSTWA Kierunek interwencji 3.2. „Rozwój przedsiębiorczości i nowych miejsc pracy”.
2.4	Liczba utworzonych targowisk	Cel szczegółowy I ZWIĘKSZENIE OPŁACALNOŚCI PRODUKCJI ROLNEJ I RYBACKIEJ Kierunek interwencji: I.5. Poszerzanie i rozwój rynków zbytu na produkty i surowce sektora rolno- -spożywczego (w tym biogospodarka)
2.5	Liczba przedsięwzięć na rzecz ograniczenia wykluczenia społecznego	Cel szczegółowy II POPRAWA JAKOŚCI ŻYCIA, INFRASTRUKTURY I STANU ŚRODOWISKA Kierunek interwencji: II.3. Rozwój infrastruktury społecznej i rewitalizacja wsi i małych miast
2.6	Liczba inicjatyw na rzecz pobudzania przedsiębiorczości	Cel szczegółowy III ROZWÓJ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI, POZAROLNICZYCH MIEJSC PRACY I AKTYWNEGO SPOŁECZEŃSTWA Kierunek interwencji III.2. „Rozwój przedsiębiorczości i nowych miejsc pracy”. Kierunek interwencji: III.4. Budowa i rozwój zdolności do współpracy w wymiarze społecznym i terytorialnym
2.7	Liczba osób korzystających ze specjalistycznego wsparcia	Cel szczegółowy III ROZWÓJ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI, POZAROLNICZYCH MIEJSC PRACY I AKTYWNEGO SPOŁECZEŃSTWA Kierunek interwencji 3.2. „Rozwój przedsiębiorczości i nowych miejsc pracy”.
2.8	Liczba opracowanych biuletynów	Cel szczegółowy III ROZWÓJ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI, POZAROLNICZYCH MIEJSC PRACY I AKTYWNEGO SPOŁECZEŃSTWA Kierunek interwencji III.2. „Rozwój przedsiębiorczości i nowych miejsc pracy”. Kierunek interwencji: III.4. Budowa i rozwój zdolności do współpracy w wymiarze społecznym i terytorialnym
2.9	Obszar uzbrojonych terenów inwestycyjnych (w ha)	Cel szczegółowy III ROZWÓJ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI, POZAROLNICZYCH MIEJSC PRACY I AKTYWNEGO SPOŁECZEŃSTWA

		Kierunek interwencji 3.2. „Rozwój przedsiębiorczości i nowych miejsc pracy”.
3.	Wzrost współpracy	
3.1	Liczba inicjatyw Urzędu Gminy z partnerami społeczno-gospodarczymi	Cel szczegółowy III ROZWÓJ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI, POZAROLNICZYCH MIEJSC PRACY I AKTYWNEGO SPOŁECZEŃSTWA Kierunek interwencji: III.4. Budowa i rozwój zdolności do współpracy w wymiarze społecznym i terytorialnym
3.2	Liczba utworzonych Lokalnych Organizacji Gospodarczych	Cel szczegółowy III ROZWÓJ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI, POZAROLNICZYCH MIEJSC PRACY I AKTYWNEGO SPOŁECZEŃSTWA Kierunek interwencji III.2. „Rozwój przedsiębiorczości i nowych miejsc pracy”. Kierunek interwencji: III.4. Budowa i rozwój zdolności do współpracy w wymiarze społecznym i terytorialnym

Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030

Lp.	Nazwa wskaźnika	Obszar zgodności
1	Wzrost innowacyjności i konkurencyjności	
1.11	Liczba utworzonych platform z bazą danych o przedsiębiorcach	Cel szczegółowy 1: Podniesienie poziomu kompetencji oraz kwalifikacji obywateli, w tym cyfrowych Cel szczegółowy 3 WZROST I POPRAWA WYKORZYSTANIA POTENCJAŁU KAPITAŁU UDZKIEGO NA RYNKU PRACY
2.	Wzrost przedsiębiorczości, w tym wśród osób wykluczonych	
2.1	Liczba nowo utworzonych MMŚP	Cel szczegółowy 3 WZROST I POPRAWA WYKORZYSTANIA POTENCJAŁU KAPITAŁU UDZKIEGO NA RYNKU PRACY
2.2	Liczba nowych miejsc pracy	Cel szczegółowy 3 WZROST I POPRAWA WYKORZYSTANIA POTENCJAŁU KAPITAŁU UDZKIEGO NA RYNKU PRACY
2.5	Liczba przedsięwzięć na rzecz ograniczenia wykluczenia społecznego	Cel szczegółowy 3 WZROST I POPRAWA WYKORZYSTANIA POTENCJAŁU KAPITAŁU UDZKIEGO NA RYNKU PRACY
2.7	Liczba osób korzystających ze	Cel szczegółowy 3

	specjalistycznego wsparcia	WZROST I POPRAWA WYKORZYSTANIA POTENCJAŁU KAPITAŁU UDZKIEGO NA RYNKU PRACY
--	----------------------------	---

Strategia Produktywności 2030 (Projekt)

Lp.	Nazwa wskaźnika	Obszar zgodności
1	Wzrost innowacyjności i konkurencyjności	
1.2	Liczba wprowadzonych innowacji produktowych/procesowych i organizacyjnych	Wymiar terytorialny III INWESTYCJE (KAPITAŁ TRWAŁY I FINANSOWY) Kierunek interwencji 3.1. „Zwiększenie inwestycji prywatnych”.
1.10	Liczba firm, które wprowadziły technologie ICT	Wymiar terytorialny III INWESTYCJE (KAPITAŁ TRWAŁY I FINANSOWY) Kierunek interwencji 3.2. „Transformacja cyfrowa przedsiębiorstw”.
1.11	Liczba utworzonych platform z bazą danych o przedsiębiorcach	Wymiar terytorialny III INWESTYCJE (KAPITAŁ TRWAŁY I FINANSOWY) Kierunek interwencji 3.2. „Transformacja cyfrowa przedsiębiorstw”.
2.	Wzrost przedsiębiorczości, w tym wśród osób wykluczonych	
2.1	Liczba nowo utworzonych MMŚP	Wymiar terytorialny III INWESTYCJE (KAPITAŁ TRWAŁY I FINANSOWY) Kierunek interwencji 3.1. „Zwiększenie inwestycji prywatnych”.
2.2	Liczba nowych miejsc pracy	Wymiar terytorialny III INWESTYCJE (KAPITAŁ TRWAŁY I FINANSOWY) Kierunek interwencji 3.1. „Zwiększenie inwestycji prywatnych”.
2.5	Liczba przedsięwzięć na rzecz ograniczenia wykluczenia społecznego	Wymiar terytorialny IV ORGANIZACJE I INSTYTUCJE Kierunek interwencji 4.1. „Poprawa funkcjonowania instytucji publicznych na rzecz wzmocnienia wzrostu gospodarczego”.
2.6	Liczba inicjatyw na rzecz pobudzania przedsiębiorczości	Wymiar terytorialny IV ORGANIZACJE I INSTYTUCJE Kierunek interwencji 4.1. „Poprawa funkcjonowania instytucji publicznych na rzecz wzmocnienia wzrostu gospodarczego”.
2.7	Liczba osób korzystających ze specjalistycznego wsparcia	Wymiar terytorialny II PRACA I KAPITAŁ LUDZKI Kierunek interwencji 2.1. „Dostosowanie kompetencji do wyzwań przyszłości”.

		Wymiar terytorialny III INWESTYCJE (KAPITAŁ TRWAŁY I FINANSOWY) Kierunek interwencji 3.2. „Transformacja cyfrowa przedsiębiorstw”.
2.8	Liczba opracowanych biuletynów	Wymiar terytorialny IV ORGANIZACJE I INSTYTUCJE Kierunek interwencji 4.1. „Poprawa funkcjonowania instytucji publicznych na rzecz wzmocnienia wzrostu gospodarczego”.
2.9	Obszar uzbrojonych terenów inwestycyjnych (w ha)	Wymiar terytorialny III INWESTYCJE (KAPITAŁ TRWAŁY I FINANSOWY) Kierunek interwencji 3.1. „Zwiększenie inwestycji prywatnych”. Wymiar terytorialny IV ORGANIZACJE I INSTYTUCJE Kierunek interwencji 4.1. „Poprawa funkcjonowania instytucji publicznych na rzecz wzmocnienia wzrostu gospodarczego”.
3.	Wzrost współpracy	
3.1	Liczba inicjatyw Urzędu Gminy z partnerami społeczno-gospodarczymi	Wymiar terytorialny IV ORGANIZACJE I INSTYTUCJE Kierunek interwencji 4.2. „Poprawa funkcjonowania instytucji prywatnych na rzecz budowy zaufania i kooperacji”.
3.2	Liczba utworzonych Lokalnych Organizacji Gospodarczych	Wymiar terytorialny III INWESTYCJE (KAPITAŁ TRWAŁY I FINANSOWY) Kierunek interwencji 3.1. „Zwiększenie inwestycji prywatnych”. Wymiar terytorialny IV ORGANIZACJE I INSTYTUCJE Kierunek interwencji 4.1. „Poprawa funkcjonowania instytucji publicznych na rzecz wzmocnienia wzrostu gospodarczego”. Kierunek interwencji 4.2. „Poprawa funkcjonowania instytucji prywatnych na rzecz budowy zaufania i kooperacji”.

6.3 Powiązanie z dokumentami strategicznymi województwa kujawsko-pomorskiego

Działanie i inwestycje podejmowane przez samorząd lokalny powinny być zbieżne z celami ustalonymi na poziomie regionalnym. Poniżej znajduje się powiązanie wskaźników

kontekstowych LPRG dla Gminy Dragacz z dokumentami strategicznymi przyjętymi dla województwa kujawsko-pomorskiego. Powiązanie działań w ramach gminy z wizją rozwoju województwa wskaże również potencjalne źródła dofinansowania wielu zaplanowywanych inwestycji.

LPRG dla Gminy Dragacz powiązано z:

→ Strategią Przyspieszenia 2030+ Województwa Kujawsko-Pomorskiego

Strategia Przyspieszenia 2030+ Województwa Kujawsko-Pomorskiego

Lp.	Nazwa wskaźnika	Obszar zgodności
1	Wzrost innowacyjności i konkurencyjności	
1.1	Liczba inwestycji infrastrukturalnych	<p>Cel główny 3 Strategii Przyspieszenia 2030+ KONKURENCYJNA GOSPODARKA Wyzwanie rozwojowe województwa kujawsko-pomorskiego nr 3 „Rozwój gospodarczy”. Wyzwanie rozwojowe województwa kujawsko-pomorskiego nr 4 „Wzrost innowacyjności województwa”. Wyzwanie rozwojowe województwa kujawsko-pomorskiego nr 10 „Powszechna dostępność technologii informacyjnych”. Wyzwanie rozwojowe województwa kujawsko-pomorskiego nr 14 „Odbudowa gospodarki regionu po pandemii COVID-19”.</p> <p>Cel główny 4 Strategii Przyspieszenia 2030+ DOSTĘPNA PRZESTRZEŃ I CZYSTE ŚRODOWISKO Wyzwanie rozwojowe województwa kujawsko-pomorskiego nr 1. Poprawa poziomu rozwoju społecznego mieszkańców województwa</p>
1.2	Liczba wprowadzonych innowacji produktowych/procesowych i organizacyjnych	<p>Cel główny 3 Strategii Przyspieszenia 2030+ KONKURENCYJNA GOSPODARKA Wyzwanie rozwojowe województwa kujawsko-pomorskiego nr 3. Rozwój gospodarczy Wyzwanie rozwojowe województwa kujawsko-pomorskiego nr 4. Wzrost innowacyjności gospodarki województwa, Wyzwanie rozwojowe województwa kujawsko-pomorskiego 12. Zapewnienie zrównoważonego rozwoju oraz efektywnego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa w warunkach zmian klimatu,</p>

		Wyzwanie rozwojowe województwa kujawsko-pomorskiego 14. Odbudowa gospodarki regionu po epidemii COVID-19
1.3	Długość wybudowanych lub przebudowanych dróg gminnych	Cel główny 4 Strategii Przyspieszenia 2030+ DOSTEPNA PRZESTRZEŃ I CZYSTE ŚRODOWISKO Wyzwanie rozwojowe województwa kujawsko-pomorskiego nr 1. Poprawa poziomu rozwoju społecznego mieszkańców województwa
1.4	Liczba inwestycji/przedsięwzięć ograniczających emisje gazów cieplarnianych	Cel główny 4 Strategii Przyspieszenia 2030+ DOSTEPNA PRZESTRZEŃ I CZYSTE ŚRODOWISKO Wyzwanie rozwojowe województwa kujawsko-pomorskiego nr 1. Poprawa poziomu rozwoju społecznego mieszkańców województwa
1.5	Długość wybudowanej kanalizacji sanitarnej	Cel główny 4 Strategii Przyspieszenia 2030+ DOSTEPNA PRZESTRZEŃ I CZYSTE ŚRODOWISKO Wyzwanie rozwojowe województwa kujawsko-pomorskiego nr 1. Poprawa poziomu rozwoju społecznego mieszkańców województwa
1.6	Długość wybudowanej sieci wodno-kanalizacyjnej	Cel główny 4 Strategii Przyspieszenia 2030+ DOSTEPNA PRZESTRZEŃ I CZYSTE ŚRODOWISKO Wyzwanie rozwojowe województwa kujawsko-pomorskiego nr 1. Poprawa poziomu rozwoju społecznego mieszkańców województwa
1.7	Liczba wybudowanych mieszkań	Cel główny 4 Strategii Przyspieszenia 2030+ DOSTEPNA PRZESTRZEŃ I CZYSTE ŚRODOWISKO Wyzwanie rozwojowe województwa kujawsko-pomorskiego nr 1. Poprawa poziomu rozwoju społecznego mieszkańców województwa
1.8	Liczba zmodernizowanych, przebudowanych lub/i wybudowanych świetlic wiejskich	Cel główny 4 Strategii Przyspieszenia 2030+ DOSTEPNA PRZESTRZEŃ I CZYSTE ŚRODOWISKO Wyzwanie rozwojowe województwa kujawsko-pomorskiego nr 1. Poprawa poziomu rozwoju społecznego mieszkańców województwa
1.9	Liczba zmodernizowanych i/lub nowoutworzonych szlaków turystycznych	Cel główny 4 Strategii Przyspieszenia 2030+ DOSTEPNA PRZESTRZEŃ I CZYSTE ŚRODOWISKO Wyzwanie rozwojowe województwa kujawsko-pomorskiego nr 1. Poprawa

		poziomu rozwoju społecznego mieszkańców województwa
1.10	Liczba firm, które wprowadziły technologie ICT	<p>Cel główny 3 Strategii Przyspieszenia 2030+ KONKURENCYJNA GOSPODARKA</p> <p>Wyzwanie rozwojowe województwa kujawsko-pomorskiego nr 3 „Rozwój gospodarczy”.</p> <p>Wyzwanie rozwojowe województwa kujawsko-pomorskiego nr 4 „Wzrost innowacyjności województwa”.</p> <p>Wyzwanie rozwojowe województwa kujawsko-pomorskiego nr 10 „Powszechna dostępność technologii informacyjnych”.</p> <p>Wyzwanie rozwojowe województwa kujawsko-pomorskiego nr 14 „Odbudowa gospodarki regionu po pandemii COVID-19”.</p>
1.11	Liczba utworzonych platform z bazą danych o przedsiębiorcach	<p>Cel główny 3 Strategii Przyspieszenia 2030+ KONKURENCYJNA GOSPODARKA</p> <p>Wyzwanie rozwojowe województwa kujawsko-pomorskiego nr 3 „Rozwój gospodarczy”.</p> <p>Wyzwanie rozwojowe województwa kujawsko-pomorskiego nr 4 „Wzrost innowacyjności województwa”.</p> <p>Wyzwanie rozwojowe województwa kujawsko-pomorskiego nr 10 „Powszechna dostępność technologii informacyjnych”.</p> <p>Wyzwanie rozwojowe województwa kujawsko-pomorskiego nr 14 „Odbudowa gospodarki regionu po pandemii COVID-19”.</p>
2.	Wzrost przedsiębiorczości, w tym wśród osób wykluczonych	
2.1	Liczba nowo utworzonych MMŚP	<p>Cel główny 3 Strategii Przyspieszenia 2030+ KONKURENCYJNA GOSPODARKA</p> <p>Wyzwanie rozwojowe województwa kujawsko-pomorskiego nr 3. Rozwój gospodarczy</p> <p>Wyzwanie rozwojowe województwa kujawsko-pomorskiego nr 4 „Wzrost innowacyjności województwa”.</p> <p>Wyzwanie rozwojowe województwa kujawsko-pomorskiego nr 14 „Odbudowa gospodarki regionu po pandemii COVID-19”.</p>
2.2	Liczba nowych miejsc pracy	<p>Cel główny 3 Strategii Przyspieszenia 2030+ KONKURENCYJNA GOSPODARKA</p> <p>Wyzwanie rozwojowe województwa kujawsko-pomorskiego nr 3. Rozwój gospodarczy</p>

		<p>Wyzwanie rozwojowe województwa kujawsko-pomorskiego nr 4 „Wzrost innowacyjności województwa”.</p> <p>Wyzwanie rozwojowe województwa kujawsko-pomorskiego nr 14 „Odbudowa gospodarki regionu po pandemii COVID-19”.</p>
2.3	Liczba przedsiębiorstw korzystających z preferencyjnych stawek podatkowych	<p>Cel główny 3 Strategii Przyspieszenia 2030+ KONKURENCYJNA GOSPODARKA</p> <p>Wyzwanie rozwojowe województwa kujawsko-pomorskiego nr 3 „Rozwój gospodarczy”.</p> <p>Wyzwanie rozwojowe województwa kujawsko-pomorskiego nr 4 „Wzrost innowacyjności województwa”.</p> <p>Wyzwanie rozwojowe województwa kujawsko-pomorskiego nr 14 „Odbudowa gospodarki regionu po pandemii COVID-19”.</p>
2.4	Liczba utworzonych targowisk	<p>Cel główny 3 Strategii Przyspieszenia 2030+ KONKURENCYJNA GOSPODARKA</p> <p>Wyzwanie rozwojowe województwa kujawsko-pomorskiego nr 3 „Rozwój gospodarczy”.</p> <p>Wyzwanie rozwojowe województwa kujawsko-pomorskiego nr 4 „Wzrost innowacyjności województwa”.</p> <p>Wyzwanie rozwojowe nr 8 „Nowoczesny sektor rolno-spożywczy”</p> <p>Wyzwanie rozwojowe nr 12. Zapewnienie zrównoważonego rozwoju oraz efektywnego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa w warunkach zmian klimatu</p>
2.5	Liczba przedsięwzięć na rzecz ograniczenia wykluczenia społecznego	<p>Cel główny 3 Strategii Przyspieszenia 2030+ ZDROWE, AKTYWNE I ZAMOZNE SPOŁECZEŃSTWO</p> <p>Wyzwanie rozwojowe nr 2. Dostosowanie kierunków rozwoju województwa do transformacji demograficznej i konsekwencji starzenia społeczeństwa</p>
2.6	Liczba inicjatyw na rzecz pobudzania przedsiębiorczości	<p>Cel główny 3 Strategii Przyspieszenia 2030+ KONKURENCYJNA GOSPODARKA</p> <p>Wyzwanie rozwojowe województwa kujawsko-pomorskiego nr 1 „Poprawa poziomu rozwoju społecznego mieszkańców województwa”.</p> <p>Wyzwanie rozwojowe województwa kujawsko-pomorskiego nr 2 „Dostosowanie kierunków rozwoju województwa do transformacji demograficznej i konsekwencji</p>

		<p>starzenia się społeczeństwa”.</p> <p>Wyzwanie rozwojowe województwa kujawsko-pomorskiego nr 3 „Rozwój gospodarczy”.</p> <p>Wyzwanie rozwojowe województwa kujawsko-pomorskiego nr 4 „Wzrost innowacyjności województwa”.</p> <p>Wyzwanie rozwojowe województwa kujawsko-pomorskiego nr 14 „Odbudowa gospodarki regionu po pandemii COVID-19”.</p>
2.7	Liczba osób korzystających ze specjalistycznego wsparcia	<p>Cel główny 3 Strategii Przyspieszenia 2030+ KONKURENCYJNA GOSPODARKA</p> <p>Wyzwanie rozwojowe województwa kujawsko-pomorskiego nr 1 „Poprawa poziomu rozwoju społecznego mieszkańców województwa”.</p> <p>Wyzwanie rozwojowe województwa kujawsko-pomorskiego nr 2 „Dostosowanie kierunków rozwoju województwa do transformacji demograficznej i konsekwencji starzenia się społeczeństwa”.</p> <p>Wyzwanie rozwojowe województwa kujawsko-pomorskiego nr 3 „Rozwój gospodarczy”.</p> <p>Wyzwanie rozwojowe województwa kujawsko-pomorskiego nr 4 „Wzrost innowacyjności województwa”.</p> <p>Wyzwanie rozwojowe województwa kujawsko-pomorskiego nr 14 „Odbudowa gospodarki regionu po pandemii COVID-19”.</p>
2.8	Liczba opracowanych biuletynów	<p>Cel główny 3 Strategii Przyspieszenia 2030+ KONKURENCYJNA GOSPODARKA</p> <p>Wyzwanie rozwojowe województwa kujawsko-pomorskiego nr 3 „Rozwój gospodarczy”.</p> <p>Wyzwanie rozwojowe województwa kujawsko-pomorskiego nr 4 „Wzrost innowacyjności województwa”.</p>
2.9	Obszar uzbrojonych terenów inwestycyjnych (w ha)	<p>Cel główny 3 Strategii Przyspieszenia 2030+ KONKURENCYJNA GOSPODARKA</p> <p>Wyzwanie rozwojowe województwa kujawsko-pomorskiego nr 1 „Poprawa poziomu rozwoju społecznego mieszkańców województwa”.</p> <p>Wyzwanie rozwojowe województwa kujawsko-pomorskiego nr 2 „Dostosowanie kierunków rozwoju województwa do transformacji demograficznej i konsekwencji</p>

		<p>starzenia się społeczeństwa”.</p> <p>Wyzwanie rozwojowe województwa kujawsko-pomorskiego nr 3 „Rozwój gospodarczy”.</p> <p>Wyzwanie rozwojowe województwa kujawsko-pomorskiego nr 4 „Wzrost innowacyjności województwa”.</p> <p>Wyzwanie rozwojowe województwa kujawsko-pomorskiego nr 5 „Poprawa dostępności zewnętrznej oraz wykorzystanie potencjału logistycznego województwa”.</p>
3.	Wzrost współpracy	
3.1	Liczba inicjatyw Urzędu Gminy z partnerami społeczno-gospodarczymi	<p>Cel główny 3 Strategii Przyspieszenia 2030+ KONKURENCYJNA GOSPODARKA</p> <p>Wyzwanie rozwojowe województwa kujawsko-pomorskiego nr 1 „Poprawa poziomu rozwoju społecznego mieszkańców województwa”.</p> <p>Wyzwanie rozwojowe województwa kujawsko-pomorskiego nr 2 „Dostosowanie kierunków rozwoju województwa do transformacji demograficznej i konsekwencji starzenia się społeczeństwa”.</p> <p>Wyzwanie rozwojowe województwa kujawsko-pomorskiego nr 3 „Rozwój gospodarczy”.</p> <p>Wyzwanie rozwojowe województwa kujawsko-pomorskiego nr 4 „Wzrost innowacyjności województwa”.</p> <p>Wyzwanie rozwojowe województwa kujawsko-pomorskiego nr 14 „Odbudowa gospodarki regionu po pandemii COVID-19”.</p>
3.2	Liczba utworzonych Lokalnych Organizacji Gospodarczych	<p>Cel główny 3 Strategii Przyspieszenia 2030+ KONKURENCYJNA GOSPODARKA</p> <p>Wyzwanie rozwojowe województwa kujawsko-pomorskiego nr 1 „Poprawa poziomu rozwoju społecznego mieszkańców województwa”.</p> <p>Wyzwanie rozwojowe województwa kujawsko-pomorskiego nr 2 „Dostosowanie kierunków rozwoju województwa do transformacji demograficznej i konsekwencji starzenia się społeczeństwa”.</p> <p>Wyzwanie rozwojowe województwa kujawsko-pomorskiego nr 3 „Rozwój gospodarczy”.</p> <p>Wyzwanie rozwojowe województwa kujawsko-pomorskiego nr 4 „Wzrost innowacyjności województwa”.</p>

		Wyzwanie rozwojowe województwa kujawsko-pomorskiego nr 14 „Odbudowa gospodarki regionu po pandemii COVID-19”.
--	--	---

6.4 Powiązanie z dokumentami strategicznymi Gminy Dragacz

Działanie i inwestycje podejmowane przez samorząd lokalny powinny być zbieżne i spójne. Poniżej znajduje się powiązanie wskaźników kontekstowych LPRG dla Gminy Dragacz z dokumentami strategicznymi przyjętymi przez gminę.

→ Strategią Rozwoju Gminy Dragacz na lata 2014-2020 (aktualnie obowiązująca)

Lp.	Nazwa wskaźnika	Obszar zgodności
1	Wzrost innowacyjności i konkurencyjności	
1.1	Liczba inwestycji infrastrukturalnych	Cel: Rozwój infrastruktury przyczyniającej się do poprawy warunków życia mieszkańców
1.2	Liczba wprowadzonych innowacji produktowych/procesowych i organizacyjnych	Cel: Aktywizacja lokalnej społeczności oraz zwiększenie zdolności adaptacyjnej do zmian społecznych i gospodarczych. Cel operacyjny 1. Podjęcie działań zmierzających do zmniejszenia bezrobocia na terenie gminy
1.3	Długość wybudowanych lub przebudowanych dróg gminnych	Cel: Rozwój infrastruktury przyczyniającej się do poprawy warunków życia mieszkańców Cel operacyjny 1. poprawa jakości stanu technicznego dróg gminnych i innych połączeń komunikacyjnych
1.4	Liczba inwestycji/przedsięwzięć ograniczających emisję gazów cieplarnianych	El: Zrównoważony rozwój sfery przestrzenno-środowiskowej poprzez racjonalne i ekologiczne wykorzystanie zasobów przyrodniczych oraz zachowanie ładu przestrzennego Cel operacyjny 4. Ochrona powietrza atmosferycznego
1.5	Długość wybudowanej kanalizacji sanitarnej	Cel: Rozwój infrastruktury przyczyniającej się do poprawy warunków życia mieszkańców Cel operacyjny 2. Budowa i rozbudowa infrastruktury technicznej
1.6	Długość wybudowanej sieci wodno-kanalizacyjnej	Cel: Rozwój infrastruktury przyczyniającej się do poprawy warunków życia mieszkańców Cel operacyjny 2. Budowa i rozbudowa

		infrastruktury technicznej
1.8	Liczba zmodernizowanych, przebudowanych lub/i wybudowanych świetlic wiejskich	Cel: Rozwój infrastruktury przyczyniającej się do poprawy warunków życia mieszkańców Cel operacyjny 3. Rozwój infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej, oświatowej
1.9	Liczba zmodernizowanych i/lub nowoutworzonych szlaków turystycznych	Cel: Rozwój infrastruktury przyczyniającej się do poprawy warunków życia mieszkańców Cel operacyjny 3. Rozwój infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej, oświatowej
1.11	Liczba utworzonych platform z bazą danych o przedsiębiorcach	Cel: Rozwój gospodarczy poprzez stworzenie sprzyjających warunków do inwestowania, unowocześnianie rolnictwa oraz wykorzystanie walorów turystycznych i agroturystycznych gminy Cel operacyjny 2: Wzmocnienie działań na rzecz promocji gospodarczej gminy
2.	Wzrost przedsiębiorczości, w tym wśród osób wykluczonych	
2.1	Liczba nowo utworzonych MMŚP	Cel: Aktywizacja lokalnej społeczności oraz zwiększenie zdolności adaptacyjnej do zmian społecznych i gospodarczych. Cel operacyjny 1. Podjęcie działań zmierzających do zmniejszenia bezrobocia na terenie gminy
2.2	Liczba nowych miejsc pracy	Cel: Aktywizacja lokalnej społeczności oraz zwiększenie zdolności adaptacyjnej do zmian społecznych i gospodarczych. Cel operacyjny 1. Podjęcie działań zmierzających do zmniejszenia bezrobocia na terenie gminy
2.3	Liczba przedsiębiorstw korzystających z preferencyjnych stawek podatkowych	Cel: Rozwój gospodarczy poprzez stworzenie sprzyjających warunków do inwestowania, unowocześnianie rolnictwa oraz wykorzystanie walorów turystycznych i agroturystycznych gminy Cel operacyjny 2: Wzmocnienie działań na rzecz promocji gospodarczej gminy
2.4	Liczba utworzonych targowisk	Cel: Rozwój gospodarczy poprzez stworzenie sprzyjających warunków do inwestowania, unowocześnianie rolnictwa oraz wykorzystanie walorów turystycznych i agroturystycznych gminy Cel operacyjny 3. Rozwój nowoczesnego rolnictwa
2.5	Liczba przedsięwzięć na rzecz ograniczenia wykluczenia społecznego	Cel: Aktywizacja lokalnej społeczności oraz zwiększenie zdolności adaptacyjnej do zmian społecznych i gospodarczych. Cel operacyjny 3. Podjęcie działań na rzecz pomocy rodzinom dotkniętym

		alkoholizmem lub innymi patologiami społecznymi
2.6	Liczba inicjatyw na rzecz pobudzania przedsiębiorczości	Cel: Rozwój gospodarczy poprzez stworzenie sprzyjających warunków do inwestowania, unowocześnianie rolnictwa oraz wykorzystanie walorów turystycznych i agroturystycznych gminy Cel operacyjny 2. Wzmocnienie działań na rzecz promocji gospodarczej gminy Cel operacyjny 3. Rozwój nowoczesnego rolnictwa
2.7	Liczba osób korzystających ze specjalistycznego wsparcia	Cel: Aktywizacja lokalnej społeczności oraz zwiększenie zdolności adaptacyjnej do zmian społecznych i gospodarczych. Cel operacyjny 1. Podjęcie działań zmierzających do zmniejszenia bezrobocia na terenie gminy
2.8	Liczba opracowanych biuletynów	Cel: Rozwój gospodarczy poprzez stworzenie sprzyjających warunków do inwestowania, unowocześnianie rolnictwa oraz wykorzystanie walorów turystycznych i agroturystycznych gminy Cel operacyjny 2: Wzmocnienie działań na rzecz promocji gospodarczej gminy
2.9	Obszar uzbrojonych terenów inwestycyjnych (w ha)	Cel: Rozwój gospodarczy poprzez stworzenie sprzyjających warunków do inwestowania, unowocześnianie rolnictwa oraz wykorzystanie walorów turystycznych i agroturystycznych gminy Cel operacyjny 1. Wzrost poziomu atrakcyjności inwestycyjnej gminy
3.	Wzrost współpracy	
3.1	Liczba inicjatyw Urzędu Gminy z partnerami społeczno-gospodarczymi	Cel: Rozwój gospodarczy poprzez stworzenie sprzyjających warunków do inwestowania, unowocześnianie rolnictwa oraz wykorzystanie walorów turystycznych i agroturystycznych gminy Cel operacyjny 2: Wzmocnienie działań na rzecz promocji gospodarczej gminy
3.2	Liczba utworzonych Lokalnych Organizacji Gospodarczych	Cel: Rozwój gospodarczy poprzez stworzenie sprzyjających warunków do inwestowania, unowocześnianie rolnictwa oraz wykorzystanie walorów turystycznych i agroturystycznych gminy Cel operacyjny 2: Wzmocnienie działań na rzecz promocji gospodarczej gminy

7. Procedury przyjmowania, monitoringu i ewaluacji

7.1 Opracowanie i przyjęcie LPRG

Lokalny Program Rozwoju Gospodarczego gminy to dokument o charakterze operacyjno-wdrożeniowym, który określa wizje i cele rozwoju przedsiębiorczości, a także wskazuje na sposoby ich osiągnięcia. Podmiotem odpowiedzialnym za jego realizację jest Gmina Dragacz. Jednocześnie należy pamiętać, że wszystkie jednostki i podmioty funkcjonujące w ramach gminy tworzą jeden ekosystem gospodarczy, stąd też kluczowe jest włączenie w cały proces jak najszerszego grona partnerów. Władze Gminy nie dysponują środkami nacisku wobec podmiotów niezależnych, dlatego ważne będzie, aby włączyły się one na zasadzie partnerstwa w proces konsultowania, uchwalania, wdrażania oraz ewaluacji LPRG. Gmina odpowiadać będzie za projekty i działania leżące wyłącznie w jej kompetencjach ustawowych.

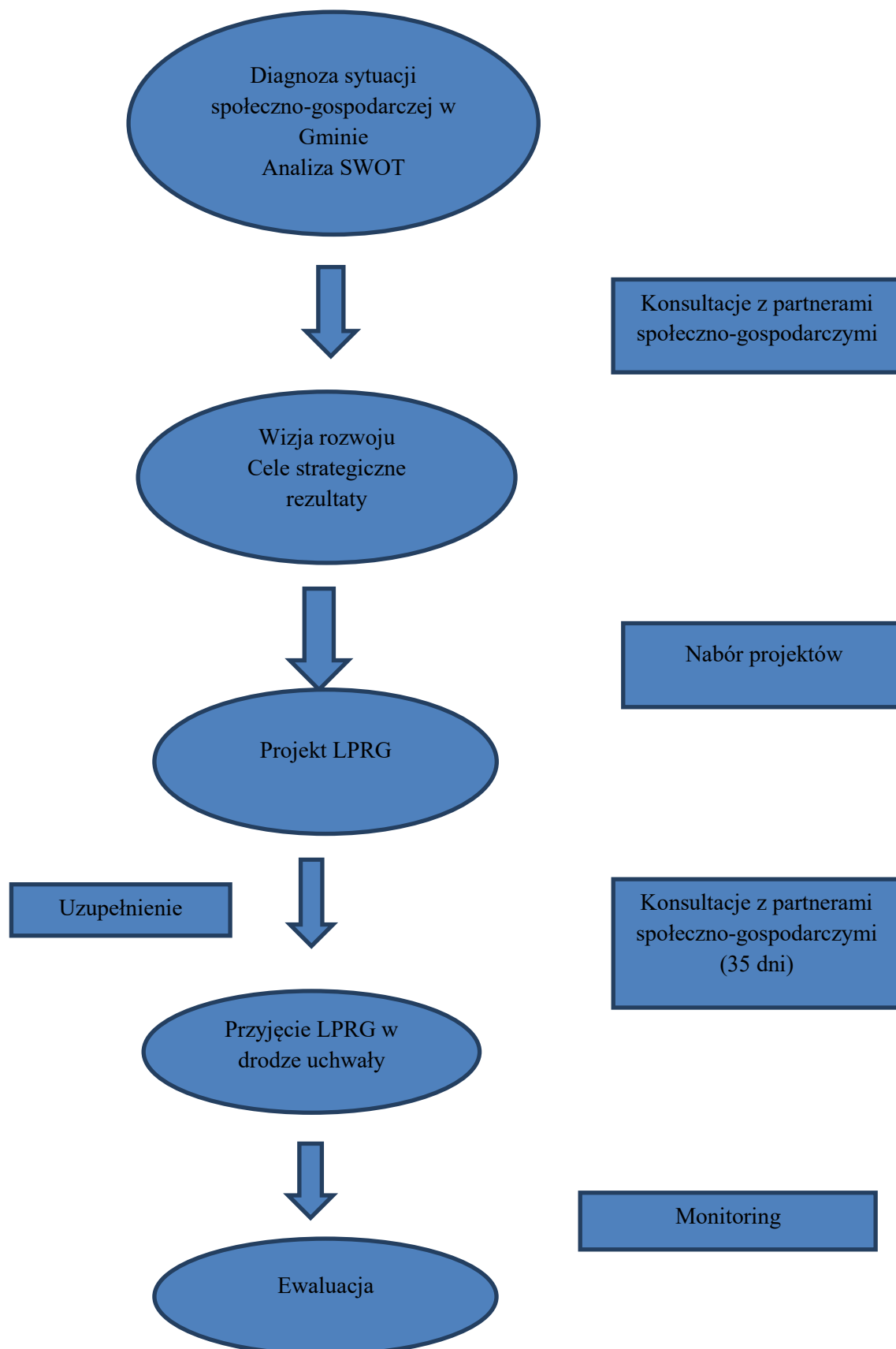
Struktura instytucji zaangażowanych w proces zarządzania wdrażaniem strategii

- **Wójt Gminy Dragacz** - odpowiedzialny za stymulowanie i koordynowanie działań oraz integrowanie zasobów
- **Rada Gminy Dragacz** – odpowiedzialna za podejmowanie decyzji o charakterze strategicznym, wpływających na realizację strategii oraz udział w ewaluacji strategii
- **Referat Rozwoju Gospodarczego i Pozyskiwania Funduszy Europejskich** jako podmiot zarządzający procesem – odpowiedzialny za koordynację działań, tworzenie partnerstw na rzecz realizacji strategii, poszukiwanie źródeł finansowania, monitoring, ewaluacja oraz promocję
- **Komórki urzędu i jednostki** – odpowiedzialne za realizację oraz bieżące dostarczanie danych do monitoringu i ewaluacji
- **Partnerzy – LOG, KGW, IOB, MMŚP** – odpowiedzialne za realizację oraz bieżące dostarczanie danych do monitoringu i ewaluacji¹

Procedura opracowywania i wdrażania LPRG została zaprezentowana na schemacie 2

¹ Strategia rozwoju gminy. Podręcznik praktyczny, s. 99.

Schemat 2. Procedura opracowywania i wdrażania LPRG

Przygotowanie LPRG poprzedzone zostało skrupulatnie przygotowaną diagnozą sytuacji społeczno-gospodarczej w Gminie, określeniem jej słabych i mocnych stron oraz szans i zagrożeń. W ten proces włączeni zostali partnerzy społeczno-gospodarczy. Na tej podstawie wyznaczono cele horyzontalne i szczegółowe. Następnie zaproszono interesariuszy do zgłaszania propozycji projektów, które będą realizowane przez nich samodzielnie oraz we współpracy z samorządem gminy i IOB w celu osiągnięcia zakładanych rezultatów. Poproszono ich także o wskazanie projektów kluczowych, które powinny zostać zrealizowane przez samorząd lokalny. Wstępna wersja LPRG przekazana została do konsultacji społecznych (projekt programu został umieszczony na stronie internetowej gminy oraz przeprowadzono spotkanie konsultacyjne; w przypadku obu form zainteresowani mogli zgłaszać uwagi za pomocą przygotowanego formularza lub w formie ustnej).

Lokalny Program Rozwoju Gospodarczego gminy przyjmowany będzie w drodze uchwały Rady Gminy na wniosek Wójta na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6a ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2021 r. poz. 1372.).

7.2 Procedury monitoringu

Monitoring prowadzony będzie w cyklu rocznym, aby zapewnić ciągłość, prawidłowość i efektywność realizacji Lokalnego Programu Rozwoju Gospodarczego. Takie działanie pozwoli na szybką identyfikację zagrożeń oraz wdrożenie działań naprawczych (wynikających ze zmieniającej się sytuacji na rynku, zmiany obowiązującego prawa, czy innych losowych zdarzeń, które będą miały istotne znaczenie dla rozwoju przedsiębiorczości w gminie).

Procedury monitoringu oparte będą o systematyczne sprawdzanie stopnia realizacji wskazanych w programie projektów oraz wartości docelowych wskaźników kontekstowych. Narzędziem, które posłuży do badania stopnia realizacji celów będzie poniższa karta monitoringu. Dane niezbędne do realizacji monitoringu będą dostarczały komórki merytoryczne i jednostki organizacyjne gminy, ewentualnie - w sytuacji współpracy z innymi podmiotami (gospodarczymi, społecznymi, itp.) - podmioty zewnętrzne. Monitorowanie sytuacji związanej z nowo powstałymi przedsiębiorstwami i miejscami pracy odbywać się będzie w oparciu o dane ogólnodostępne (rejestr przedsiębiorstw w gminie, dane Powiatowego Urzędu Pracy, czy Głównego Urzędu Statystycznego).

Sprawozdanie z realizacji będzie przedstawiane Wójtowi za każdy rok realizacji do dnia 30. marca roku kolejnego przez właściwą komórkę w Urzędzie Gminy, odpowiedzialną za zarządzanie procesem wdrażania programu. Pozwoli to na ciągłą ocenę stanu realizacji założeń programu i ewentualne wprowadzanie korekt w odpowiedzi na sytuację zaistniałą w otoczeniu.

Tabela 4. Karta monitoringu realizacji projektów przyjętych w LPRG

Cel horyzontalny	
Tytuł projektu	
Czas realizacji	
Poziom realizacji prac (w %)	
Zakres zrealizowanych działań	
Zidentyfikowane problemy	
Podjęte/planowane działania naprawcze	
Planowany budżet	
Wykonany budżet	
Osiągnięte wskaźniki	

Źródło: opracowanie własne

7.3 Procedury ewaluacji

- Ewaluacja *ex-ante* – przeprowadzona przed opracowaniem LPRG, obejmująca przygotowanie diagnozy sytuacji społeczno-gospodarczej w gminie, konsultacje założeń programu z interesariuszami oraz przyjmowanie propozycji projektów. Działanie te zgodne są z procedurami ewaluacji zapisanymi w ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2021 r. poz. 1057.).

- Ewaluacja *on-going* – będzie realizowana w trakcie wdrażania programu. Pozwoli na usprawnienie całego procesu wdrażania programu, poprzez identyfikację zagrożeń, które nie zostają dostrzeżone na etapie monitoringu, gdyż dotyczą głównie otoczenia zewnętrznego (jak chociażby zmieniające się prawo). Dzięki temu możliwe będzie wprowadzenie istotnych korekt w programie, w czasie jego obowiązywania.

- Ewaluacja *ex-post* – będzie przeprowadzona po zakończeniu wdrażania LPRG. Pozwoli na ocenę efektów zrealizowanych projektów w oparciu o kryteria: skuteczności, efektywności, użyteczności i trwałości. Sprawdzone zostanie, czy zakładane wskaźniki kontekstowe zostały osiągnięte, a tym samym, czy nastąpił wzrost konkurencyjności, innowacyjności, przedsiębiorczości i produktywności oraz współpracy na terenie Gminy Dragacz (osobno analizowane będą wskaźniki odnoszące się tylko do projektów gminnych, a osobno te dotyczące partnerów).

**GMINA
DRAGACZ**

**DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ
GMINY DRAGACZ**

*Załącznik do Lokalnego Programu Rozwoju Gospodarczego dla
Gminy Dragacz na lata 2021-2030*

Dragacz 2021

Narodowe Centrum
Badań i Rozwoju

Lokalny Program Rozwoju Gospodarczego został opracowany w ramach projektu „Usytuowanie na poziomie samorządów lokalnych instrumentów wsparcia dla MŚP, działających w oparciu o model wielopoziomowego zarządzania regionem”, finansowanego przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju w ramach Programu Strategicznego Gospostrateg, realizowany przez konsorcjum w składzie: Województwo Kujawsko-Pomorskie, Szkoła Główna Handlowa w Warszawie i Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu.

Nr umowy GOSPOSTRATEG1/385453/3/NCBR/2018

Dokument opracowany przez:

Barbara Panciszko, ekspert w projekcie

Magdalena Kaczmarek, pracownik Urzędu Gminy Dragacz

We współpracy z:

Rafał Kasprzak, Szkoła Główna Handlowa w Warszawie

Grzegorz Maśloch, Szkoła Główna Handlowa w Warszawie

Małgorzata Wojakowska-Żeglińska, Szkoła Główna Handlowa w Warszawie

Michał Matuszewicz, Szkoła Główna Handlowa w Warszawie

Aleksandra Szafranko, Szkoła Główna Handlowa w Warszawie

Spis treści

Rozdział 1.	4
Charakterystyka Gminy Dragacz	4
1.1. Uwarunkowania przestrzenne i lokalizacyjne	4
1.2. Uwarunkowania społeczno-gospodarcze	11
1.3 Uwarunkowania infrastrukturalne	20
Infrastruktura energetyczna	20
Infrastruktura drogowa	21
Infrastruktura wodno-kanalizacyjna	26
Infrastruktura gazowa	27
Światłowód	28
Tereny inwestycyjne i nieruchomości	29
1.4 Uwarunkowania środowiskowe	30
1.5 Współpraca z organizacjami pozarządowymi i instytucjami otoczenia biznesu	31
1.6 Unikatowe walory	34
Rozdział 2.	35
Wskaźniki gospodarcze charakteryzujące gminę	35
2.1 Gmina na tle województwa	35
2.2 Sektor mikro, małych i średnich przedsiębiorstw w gminie	38
2.3 Płatnicy składek oraz osoby ubezpieczone w gminie	42
2.4 Przedsiębiorstwa płacące podatki w gminie	47
2.5 Przychody i dochody podatników prowadzących działalność gospodarczą w gminie	48
2.6 Analiza kluczowych interesariuszy w gminie	50
Rozdział 3.	51
Analiza SWOT	51

Rozdział 1.

Charakterystyka Gminy Dragacz

1.1. Uwarunkowania przestrzenne i lokalizacyjne

Gmina Dragacz położona jest w północnej części województwa kujawsko-pomorskiego w powiecie świeckim. (Ryc. 1) Obejmuje swym zasięgiem mezoregion Kotliny Grudziądzkiej, a jej północno-zachodni fragment znajduje się w obrębie mezoregionu Borów Tucholskich. Gmina Dragacz zlokalizowana jest na terenach Nadwiślańskiego Parku Krajobrazowego i Wschodniego Obszaru Chronionego Krajobrazu Borów Tucholskich.

Ryc.1. Usytuowanie Gminy Dragacz na tle województwa kujawsko-pomorskiego

Źródło: GEOFABRYKA

Gmina wiejska Dragacz sąsiaduje z następującymi gminami:

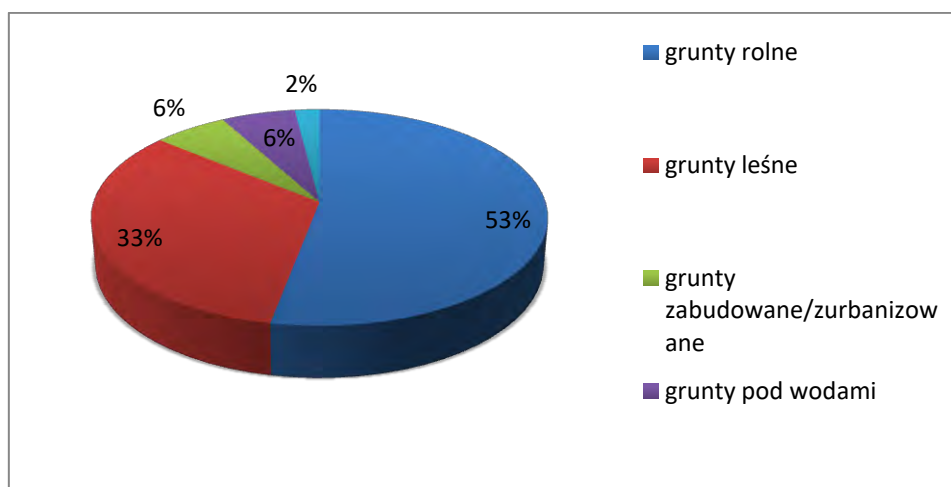
- Od północy: gmina Warlubie, gmina Nowe
- Od południa: gmina Chełmno
- Od wschodu: gmina i miasto Grudziądz
- Od zachodu: gmina Świecie, gmina Jezewo

Gmina dzieli się na 12 sołectw obejmujących łącznie 15 miejscowości:

- Bratwin,
- Dolna Grupa,
- Dragacz,
- Fletnowo,
- Górna Grupa,
- Grupa,
- Grupa Osiedle,
- Michale,
- Mniszek,
- Wielki Lubień
- Wielkie Stwolno,
- Wielkie Zajączkowo.

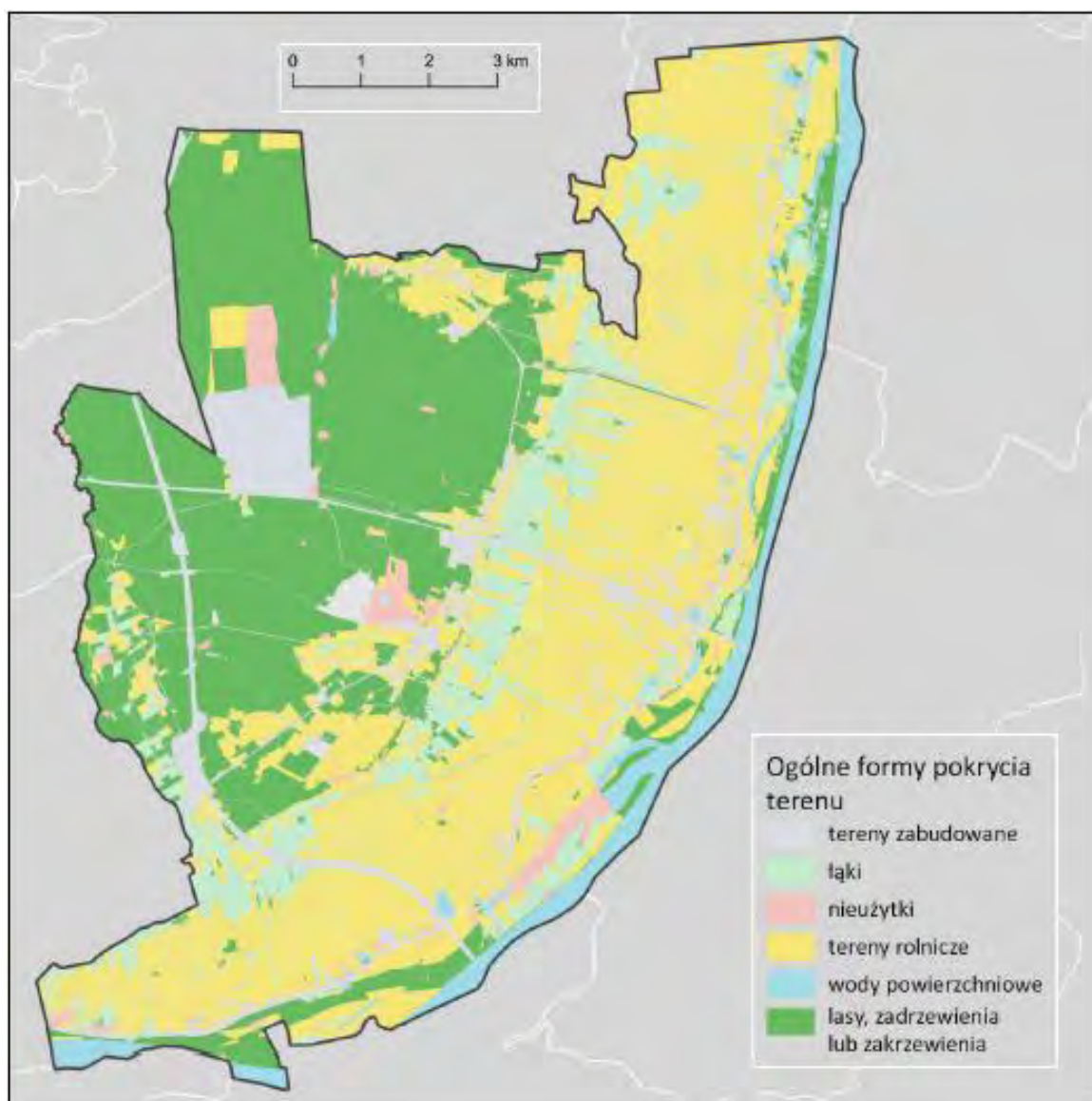
Powierzchnia gminy Dragacz wynosi 11 183 ha, z czego grunty rolne stanowią 52,9 %, grunty leśne 33,2 %, grunty zabudowane i zurbanizowane 5,9 %, grunty pod wodami 5,6 % , użytki ekologiczne 0,1 %, tereny różne 2,3 %. Z analizy powyższych danych wynika, że gmina ma w przeważającej mierze charakter rolniczy, a znaczący udział lasów w strukturze powierzchni stanowi istotne ograniczenie działalności przemysłowej.

Ryc. 2. Zestawienie rodzajów gruntów (stan na dzień 1 stycznia 2020 r.)

Źródło: Starostwo Powiatowe w Świeciu

Ryc. 3. Formy pokrycia terenu gminy Dragacz

Źródło: GEOFABRYKA.

Istotnym determinantem rozwoju społeczno-gospodarczego gminy jest odległość od szkół wyższych (w Toruniu, Bydgoszczy i Gdańsku), stref ekonomicznych, urzędów władz powiatowych i wojewódzkich, instytucji otoczenia biznesu oraz odległości od dużych firm.

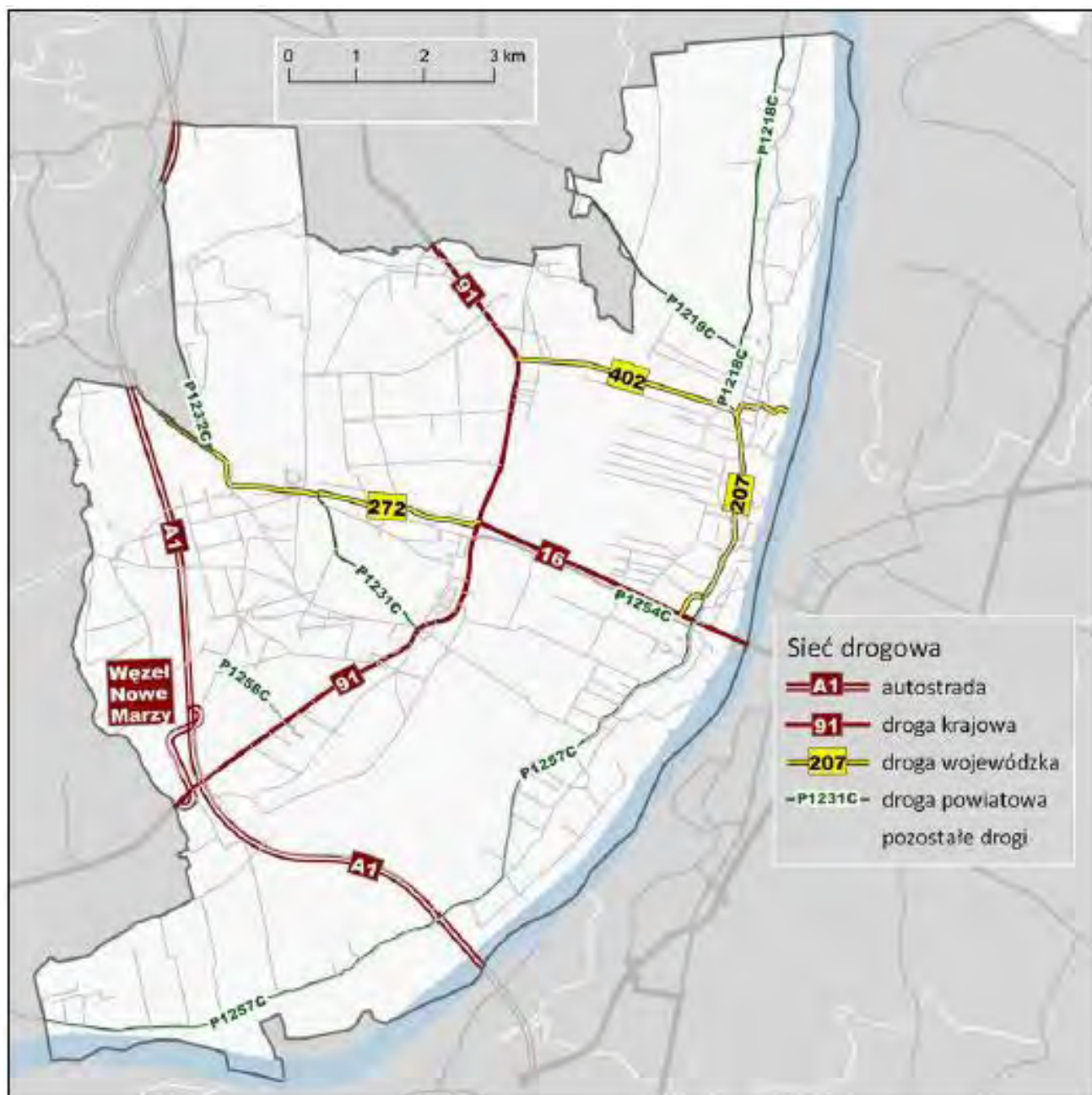
Tabela 1. Odległości od wybranych ośrodków w województwie kujawsko - pomorskim

Lp.		Wybrane ośrodki w województwie kujawsko-pomorskim	Miasto	Odległość od Dragacza
1	Szkoly wyższe	Uniwersytet Mikołaja Kopernika	Toruń	ok. 70 km
2		Wyższa Szkoła Bankowa		
3		Kolegium Jagiellońskie		
4		Wyższa Szkoła Kultury Społecznej i Medialnej		
5		Wyższe Seminarium Duchowne Diec. Toruńskiej		
6		Toruński Uniwersytet Trzeciego Wieku		
7		Uniwersytet Technologiczno-Przyrodniczy		
8		Uniwersytet Kazimierza Wielkiego		
9		Collegium Medicum		
10		Wyższa Szkoła Bankowa		
11		Bydgoska Szkoła Wyższa		
12		Kujawsko-Pomorska Szkoła Wyższa		
13		Akademia Muzyczna		
14		Wyższa Szkoła Nauk o Zdrowiu		
15	Urzędy	Urząd Marszałkowski Woj. Kuj.- Pom.	Toruń	ok. 70 km
16		Urząd Wojewódzki	Bydgoszcz	ok. 73 km
17		Starostwo Powiatowe	Świecie	ok. 25 km
18	IOB	Lokalna Grupa Działania „Gminy Powiatu Świeckiego”	Świecie	ok. 25 km
19		Inkubator Przedsiębiorczości	Świecie	ok. 25 km
20		Toruńska Agencja Rozwoju Regionalnego	Toruń	ok. 75 km
21		Bydgoska Agencja Rozwoju Regionalnego	Bydgoszcz	ok. 70 km
22	Wybrane pobliskie duże firmy	Mr Garden	Grudziądz	ok. 10 km
23		Mueller Fabryka Świec	Biały Bór	ok. 15 km
24		Mondi Świecie	Świecie	ok. 30 km

Źródło: opracowanie własne.

Główne ciągi komunikacyjne przez gminę Dragacz obejmują: drogi krajowe nr 91 i 16, przebiegające przez centrum gminy. Drogi wojewódzkie przebiegają przez: Wielki Lubień, Dragacz, Michale - droga nr 207, Dolną Grupę i Grupę – DW nr 272 oraz Wielki Lubień i Fletnowo DW nr 402. Przez terytorium gminy przebiega autostrada A1, zjazd z autostrady ma miejsce w Nowych Marzach, gdzie jest możliwość wjazdu na drogę krajową nr 91, w kierunku Gdańska oraz budowaną drogę szybkiego ruchu S5 w stronę Poznania (planowany czas ukończenia inwestycji to koniec 2022 r.).

Ryc. 4. Sieć dróg krajowych, wojewódzkich i powiatowych przebiegających przez gminę Dragacz

Źródło: GEOFABRYKA.

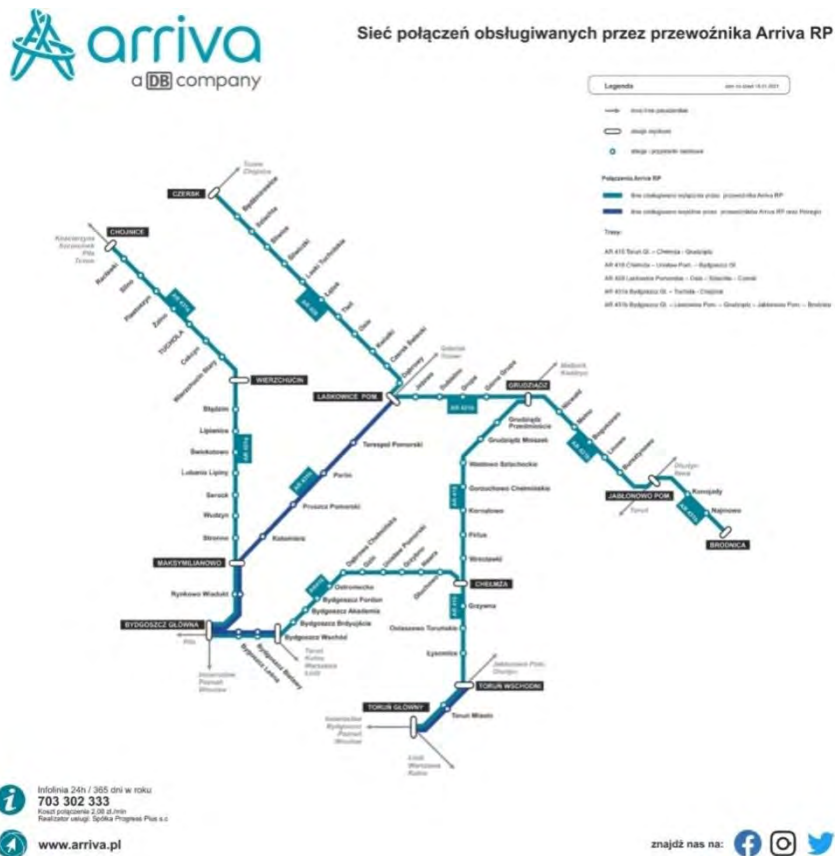
Mieszkańcy mieszkających przy DK 91 oraz DK 16 mają w miarę swobodny dostęp do komunikacji publicznej. W chwili obecnej w związku z budową drogi S5 autobusy nie zatrzymują się na przystanku w Nowych Marzach, a przez wieś Mniszek przejeżdża jedynie autobus szkolny.

Publiczna komunikacja autobusowa obsługiwana jest przez:

- a. autobusy firmy PKS Bydgoszcz na trasie:
 - Świecie-Michale-Dragacz,
 - Świecie-Warlubie-Nowe,
 - Bydgoszcz-Gruczno-Świecie-Górna Grupa-Grudziądz,
- b. autobusy firmy PKS Grudziądz na trasie:
 - Dragacz – Nowe przez Mątawy,
 - Dragacz – Nowe przez Komórsk, Warlubie,
 - Dragacz –Grudziądz,
 - Grudziądz – Bydgoszcz przez Górna Grupę,
 - Grudziądz – Świecie przez Górna Grupę ,
- c. autobusy firmy Żana na trasie:
 - Nowe-Dolna Grupa – Grudziądz,
 - Warlubie – Dolna Grupa – Grudziądz.oraz kursy szkolne firmy Żana na trasie:
 - Grupa – Nowe Marazy – Fletnowo,
 - Grupa – Michale – Wiąskie Piaski,
 - Dragacz – Wielkie Zajączkowo – Wiąskie Piaski.
- d. busy firmy SPRINT na trasie Grupa-Grudziądz

Przez gminę przebiega trasa kolejowa relacji Bydgoszcz Gł. - Laskowice Pomorskie-Grudziądz - Brodnica. Stacje kolejowe znajdują się w miejscowościach Grupa oraz Dolna Grupa. Przewoźnikiem obsługującym tą trasę jest Spółka Arriva DB Company. Odcinek Bydgoszcz Gł. - Laskowice Pomorskie jest wspólnie obsługiwany przez przewoźników Arriva RP oraz Polregio.

Ryc. 5. Sieć połączeń firmy Arriva DB

Bydgoszcz Główna	a.	6.24	6.26	7.36	9.40	9.42	11.42	14.33	<	15.40	16.33	18.44	19.45	22.51										
Rynkowo Wiatuk	a.	6.27	6.29	7.39	9.43	9.45	11.45	14.37	<	15.43	16.36	18.47	19.48	22.54										
Maksymilianowo	a.	6.34	6.36	7.45	9.50	9.52	11.50	14.44	<	15.49	16.43	18.52	19.55	23.01										
Kotomierz	a.	6.41	6.43	7.52	9.58	10.00	11.57	14.52	<	15.56	16.50	19.00	20.04	23.09										
Pruszcz Pomorski	a.	6.48	6.50	7.58	10.05	10.07	12.02	14.58	<	16.01	16.56	19.06	20.10	23.16										
Parlin	a.	6.55	6.55	8.03	10.10	10.12	12.07	15.04	<	16.06	17.02	19.11	20.16	23.21										
Terespol Pomorski	a.	7.01	7.03	8.11	10.18	10.20	12.14	15.17	<	16.14	17.10	19.19	20.24	23.29										
Laskowice Pomorskie	p.	7.15	7.15	8.23	10.29	10.31	12.25	15.24	<	16.25	17.22	19.30	20.36	23.41										
Laskowice Pomorskie	a.	6.32	7.15	7.15	8.24	8.28	9.57	10.32	10.32	12.25	12.35	15.24	<	16.29	16.30	17.32	18.35	19.30	19.35	20.50	21.50	23.45		
Jezewo	a.	6.36	7.19	7.19	<	8.31	10.00	10.35	10.35	<	12.38	15.27	<	<	16.34	17.35	18.39	<	19.38	20.53	21.54	23.48		
Dubiecko	a.	6.41	7.23	7.23	<	8.35	10.04	10.39	10.39	<	12.42	15.32	<	<	16.38	17.39	18.43	<	19.43	20.57	21.58	23.52		
Grupa	a.	6.46	7.28	7.28	<	8.40	10.09	10.44	10.44	<	12.48	15.37	<	<	16.43	17.44	18.48	<	19.48	21.02	22.04	23.57		
Góra Grupa	a.	6.50	7.31	7.31	<	8.43	10.12	10.47	10.47	<	12.51	15.40	<	<	16.46	17.47	18.51	<	19.51	21.05	22.07	00.00		
Grudziądz	p.	6.57	7.38	7.38	<	8.50	10.20	10.55	10.55	<	12.58	15.48	15.59	<	16.53	17.55	18.58	<	19.58	21.13	22.15	00.08		
Grudziądz	a.	5.50		7.39	<					11.45	<	15.50	<						19.02	<				
Grudziądz	p.		6.58	9.04	<					13.08	<								16.57			18.51	21.09	
Grudziądz	a.	3.48	4.48	5.58	5.58	7.14	9.10	9.10	<	11.00	11.57	<	<	<	13.08	<	14.57	16.00	<	17.05	18.02	19.01	20.11	20.11
Góra Grupa	a.	3.54	4.54	6.04	6.04	7.20	9.16	9.16	<	11.06	12.03	<	<	<	15.03	16.06	<	17.11	18.08	19.07	20.17	20.17		
Grupa	a.	3.59	4.59	6.09	6.09	7.30	9.20	9.20	<	11.10	12.07	<	<	<	15.07	16.10	<	17.15	18.13	19.12	20.22	20.22		
Dubiecko	a.	4.04	5.04	6.14	6.14	7.35	9.24	9.24	<	11.15	12.12	<	<	<	15.12	16.15	<	17.20	18.18	19.17	20.27	20.27		
Jezewo	a.	4.09	5.08	6.19	6.19	7.39	9.29	9.29	<	11.19	12.16	<	<	<	15.16	16.19	<	17.24	18.22	19.21	20.32	20.32		
Laskowice Pomorskie	p.	4.14	5.12	6.24	6.24	7.43	9.33	9.33	9.38	11.24	12.20	12.30	12.30	14.00	15.20	16.23	16.35	17.28	18.26	19.25	20.37	20.37		
Laskowice Pomorskie	a.	4.15	5.13	6.33			9.39	11.33		12.31	12.39	14.01	15.28		16.40	17.32					20.38			
Terespol Pomorski	a.	4.26	5.25	6.43			9.49	11.44		12.49	12.49	14.11	15.39		16.51	17.47					20.48			
Parlin	a.	4.34	5.33	6.50			9.56	11.50		12.57	12.57	14.18	15.46		16.58	17.50					20.55			
Pruszcz Pomorski	a.	4.41	5.39	6.56			10.01	11.55		13.02	13.02	14.23	15.52		17.03	17.56					21.01			
Kotomierz	a.	4.48	5.46	7.03			10.07	12.01		13.07	13.07	14.29	15.58		17.09	18.02					21.08			
Maksymilianowo	a.	4.57	5.54	7.10			10.14			13.15	13.15	14.36	16.05		17.17	18.09					21.16			
Rynkowo Wiatuk	a.	5.04	5.59	7.17			10.19			13.20	13.20	14.42	16.11		17.22	18.15					21.22			
Bydgoszcz Główna	p.	5.08	6.03	7.20			10.22	12.15		13.24	13.24	14.45	16.15		17.26	18.19					21.27			

Ryc. 6. Rozkład jazdy Arriva relacji Bydgoszcz-Laskowice-Grudziądz na dzień 25.05.2021 r.

1.2. Uwarunkowania społeczno-gospodarcze

W 2019 r. liczba ludności gminy wynosiła 7 216 osób i w porównaniu do roku 2009 wzrosła o 246 osób. Na przestrzeni ostatnich 10 lat najwyższy wskaźnik liczby mieszkańców odnotowano w 2017 r., kiedy było ich 7 279, od tego momentu notujemy systematyczny ich spadek.

Tabela 2. Podstawowe dane demograficzne dla gminy

Rok/Wyszczególnienie		2017	2018	2019
Ludność ogółem	liczba osób	7 279	7 228	7 216
Mężczyźni	liczba osób	3 641	3 622	3 616
Kobiety	liczba osób	3 638	3 606	3 600
Ludność w wieku 0-17	liczba osób	1 464	1 435	1 411
Ludność w wieku 18-59/64	liczba osób	4 553	4 456	4 420
Ludność w wieku 60/65+	liczba osób	1 262	1 337	1 385

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS.

Zróźnicowanie mieszkańców gminy pod względem płci jest charakterystyczne dla współczesnych obszarów wiejskich, z niewielką dominacją mężczyzn, których zamieszkiwało w gminie w 2019 r. 3 616. W tym samym czasie wskaźnik liczebności kobiet wyniósł 3 600. W porównaniu do danych za 2012 r. współczynnik feminizacji uległ obniżeniu.

W 2019 r. struktura wieku mieszkańców gminy Dragacz przedstawiała się następująco: osoby w wieku przedprodukcyjnym (0-17 lat) stanowiły 20 %, osoby w wieku produkcyjnym (18-59/64 lat) – 61 %, a w wieku poprodukcyjnym (60/65 +) – 19 %. Analizując dane za lata 2017-2019 można wysunąć wniosek, że struktura wieku mieszkańców ma niekorzystną tendencję. Systematycznie spada odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym oraz produkcyjnym, natomiast rośnie odsetek osób w wieku poprodukcyjnym.

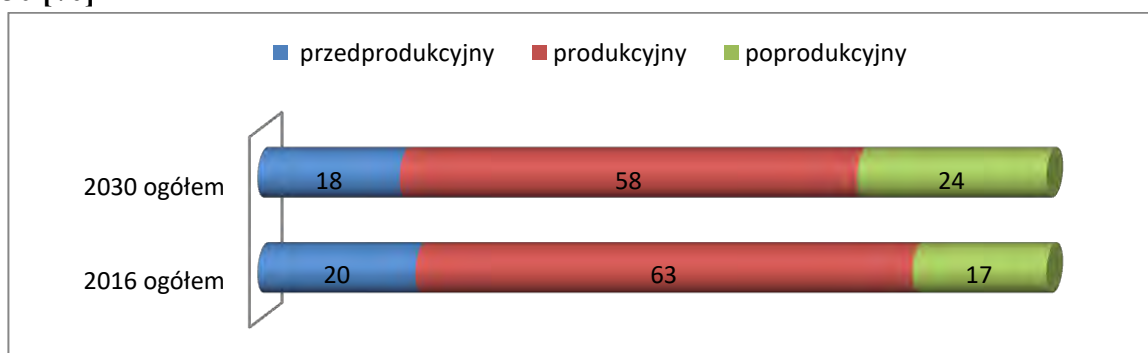
Ryc.7. Struktura płci w Gminie Dragacz w 2019 r.

Źródło; Dane GUS.

Struktura wieku mieszkańców gminy uległa znaczącej zmianie na przestrzeni ostatnich 10 lat. W 2012 r. odsetek osób w wieku 0-19 lat wynosił 14 %, w wieku 20-65 lat – 65%, a w wieku 65+ - 21%. Porównując dane dotyczące prognozowanej struktury wieku osób zamieszkujących Gminę Dragacz w roku 2030 w porównaniu do roku 2016, czy 2019 widzimy, iż systematycznie będzie wzrastał odsetek osób w wieku poprodukcyjnym (z 16,7 % w 2016 r. do 23,9% w 2030 r.). W tym samym czasie spadnie odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym z 20,4 % do 18 % oraz w wieku produkcyjnym z 62,9% do 58,1%.

Ryc. 8. Struktura wieku mieszkańców w Gminie Dragacz w 2016 r. oraz prognoza na rok 2030 [%]

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS.

Prognoza ludności w gminie wskazuje na pogarszającą się sytuację demograficzną w strukturze ludności w perspektywie 2030 roku.

Tabela 3. Zmiany w strukturze ludności w świetle prognozy GUS

Płeć	Wiek	2020	2025	2030
Ogółem	Ogółem	7 281	7 264	7 220
	przedprodukcyjny 0-17	1 465	1 418	1 298
	produkcyjny 18-59/64	4 374	4 222	4 195
	mobilny 18-44	2 721	2 493	2 249
	niemobilny 44-59/64	1 653	1 729	1 946
	poprodukcyjny 60+/65+	1 442	1 624	1 727
	0-14	1 252	1 154	1 047
	15-59	4 318	4 275	4 230
	60+	1 711	1 835	1 943
	15-64	4 880	4 712	4 653
	65+	1 149	1 398	1 520
	80+	230	213	305

Mężczyźni	Ogółem	3 677	3 692	3 661
	przedprodukcyjny 0-17	778	738	692
	produkcyjny 18-64	2 382	2 317	2 294
	mobilny 18-44	1 410	1 329	1 188
	niemobilny 44-64	972	988	1 106
	poprodukcyjny 65+	517	637	675
	0-14	662	616	555
	15-59	2 229	2 228	2 215
	60+	786	848	891
	15-64	2 498	2 439	2 431
	65+	517	637	675
	80+	75	68	117
Kobiety	Ogółem	3 604	3 572	3 559
	przedprodukcyjny 0-17	687	680	606
	produkcyjny 18-59	1 992	1 905	1 901
	mobilny 18-44	1 311	1 164	1 061
	niemobilny - 44-59	681	741	840
	poprodukcyjny 60+	925	987	1 052
	0-14	590	538	492
	15-59	2 089	2 047	2 015
	60+	925	987	1 052
	15-64	2 382	2 273	2 222
	65+	632	761	845
	80+	155	145	188
	15-49	1 659	1 584	1 470

Źródło: GUS.

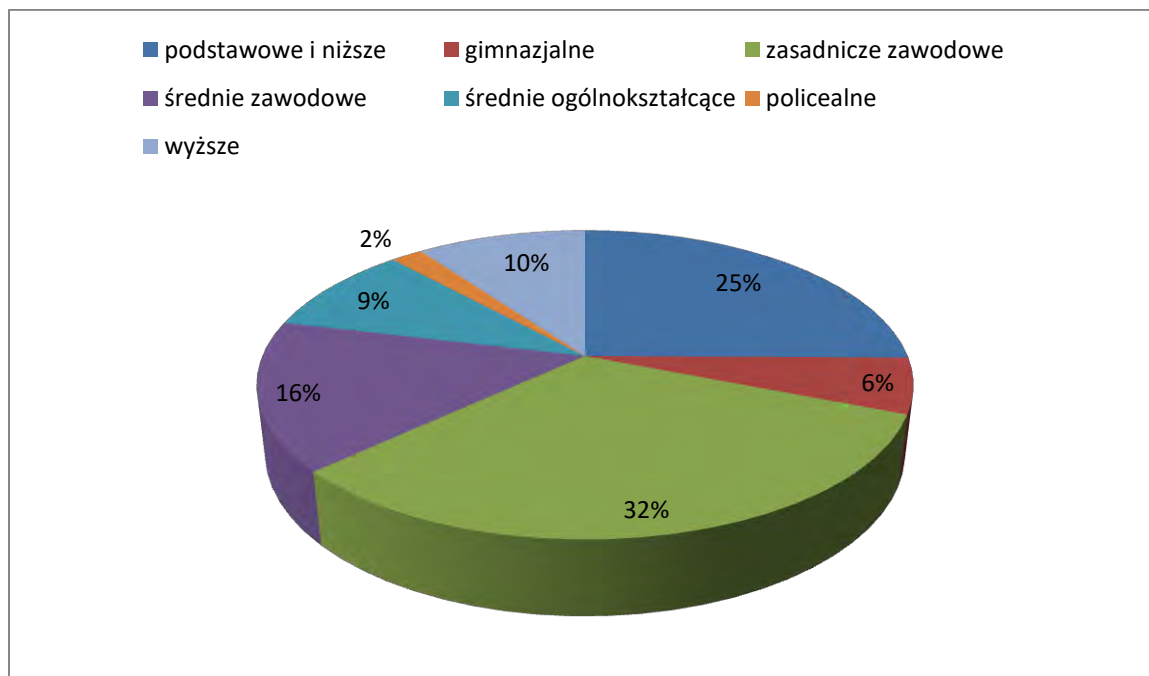
Według Narodowego Spisu Powszechnego z 2011 roku w Gminie Dragacz poziom wykształcenia przedstawiał się następująco: dominowało wykształcenie zasadnicze zawodowe oraz podstawowe. Osoby z wykształceniem, co najmniej średnim stanowiły 36,7 %, w tym z wyższym 9,9%.

Tabela 4. Poziom wykształcenia mieszkańców gminy Dragacz

Poziom wykształcenia mieszkańców gminy Dragacz	
Wyższe	10,0 %
Policealne	1,8 %
Średnie ogólnokształcące	9,4 %
Średnie zawodowe	15,6 %
Zasadnicze zawodowe	32,2 %
Gimnazjalne	5,8 %
Podstawowe	24,0 %
Zakończona edukacja przed ukończeniem szkoły podstawowej	1,2 %
Razem:	100,0 %

Źródło: *Gmina Dragacz w liczbach*, https://www.polskawliczbach.pl/wies_Dragacz, 20.05.2021

Ryc. 9. Poziom wykształcenia mieszkańców Gminy w 2011 r.

Źródło: *Gmina Dragacz w liczbach*, https://www.polskawliczbach.pl/wies_Dragacz, 20.05.2021

Poziom wykształcenia w gminie zależy od dostępności szkół. Dla społeczności wiejskich istotne znaczenie mają połączenia komunikacyjne z najbliższym miastem i oferta szkół ponadpodstawowych, które posiada. Dla mieszkańców Gminy Dragacz głównym miejscem pobierania nauki po szkole podstawowej jest Grudziądz. W tabeli poniżej zaprezentowano ofertę szkół i profili dla absolwentów nauczania podstawowego.

Tabela 5. Wykaz szkół ponadpodstawowych i proponowanych kierunków kształcenia w sąsiednim mieście Grudziądz na rok szkolny 2020/2021

I Liceum Ogólnokształcące	profil ogólny
II Liceum Ogólnokształcące	profil ogólny
III Liceum Ogólnokształcące	profil ogólny i mundurowy
IV Liceum Ogólnokształcące	profil ogólny
V liceum Ogólnokształcące	profil ogólny
Centrum Kształcenia Ustawicznego	
a. Branżowa Szkoła II stopnia	technik budownictwa
	technik inżynierii sanitarnej
	technik handlowiec
	technik żywienia i usług gastronomicznych
	technik mechanik

	technik pojazdów samochodowych
b. Medyczna Szkoła Policealna nr 1	asystentka stomatologiczna
	terapeuta zajęciowy
	opiekun medyczny
c. Medyczna Szkoła Policealna nr 9	Pomolog
	asystentka stomatologiczna
	higienistka stomatologiczna
	technik masażysta
	technik sterylizacji medycznej
	terapeuta zajęciowy
	opiekun medyczny
	opiekun osoby starszej
	opiekun w domu pomocy społecznej
	opiekunka środowiskowa
c. Szkoła Policealna	Florysta
	technik administracji
	technik architektury krajobrazu
	technik archiwista
	technik bezpieczeństwa i higieny pracy
	technik budownictwa
	technik budowy dróg
	technik handlowiec
	technik informatyk
	technik logistyki
	technik reklamy
	technik rachunkowości
	technik spedytor
	technik transportu drogowego
	technik usług kosmetycznych
d. kwalifikacyjne kursy zawodowe	Florysta
	Fryzjer
	opiekun medyczny
	opiekun osoby starszej
	opiekun w domu pomocy społecznej
	opiekunka środowiskowa
	technik architektury krajobrazu
	technik administracji
	technik archiwista
	technik budownictwa
	technik budowy dróg
	technik handlowiec
	technik informatyk
	technik logistyki
	technik reklamy
	technik rachunkowości
	technik spedytor
	technik transportu drogowego

	technik usług kosmetycznych
e. szkolenia odpłatne	kurs obsługi komputera
	grafika komputerowa
	obsługa kas fiskalnych
	kurs pedagogiczny dla instruktorów praktycznej nauki zawodu
	księgowość komputerowa
	ABC przedsiębiorczości
	kurs przyuczający do zawodu elektryk
	opiekun w domu pomocy społecznej
	kurs przygotowujący do matury
	język angielski
	język niemiecki
	język rosyjski
Zespół Szkół Ekonomicznych	technik ekonomista
	technik ekonomista-klasa integracyjna
	technik logistyk
	technik rachunkowości
Zespół Szkół Budowlanych i Plastycznych	technik budownictwa
	technik robót wykończeniowych w budownictwie
	technik usług fryzjerskich
	murarz-tylnkarz
	monter izolacji budowlanych
	monter zabudowy i robót wkończeniowych w budownictwie
	fryzjer
	projektowanie graficzne
	fotografia artystyczna
Zespół Szkół Technicznych	technik analityk
	technik elektronik
	technik elektryk i elektryk
	technik informatyk
	technik programista
	technik mechatronik
	technik urządzeń i systemów energetyki odnawialnej
Zespół Szkół Gastronomiczno-Hotelarskich	technik przemysłu mody (we współpracy z Klastrem Przemysłu Lekkiego)
	technik przemysłu mleczarskiego (we współpracy z firmą POLMLEK)
	technik hotelarstwa
	technik organizacji turystyki
	technik żywienia i usług gastronomicznych
	technik technologii żywności
	Kucharz
	sprzedawca (pod patronatem firmy Społem)
	Cukiernik
	tapicer (pod patronatem firmy SITS)
	krawiec (pod patronatem Klastra Przemysłu Lekkiego)

Zespół Szkół Mechanicznych	
a. technikum nr 4	technik mechanik
	technik pojazdów samochodowych
b. branżowa szkoła I stopnia nr 3	mechanik pojazdów samochodowych
	elektromechanik pojazdów samochodowych
	Ślusarz
	operator obrabiarek skrawających
	kierowca mechanik
	Elektryk
Zespół Szkół Rolniczych	
a. technikum nr 6	technik architektury krajobrazu
	technik mechanizacji rolnictwa i agrotechniki (pod patronatem firmy GOODVALLEY)
	technik reklamy
	technik rolnik
	technik technologii drewna (pod patronatem firmy Mr Garden i Pomorskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej)
	technik weterynarii (pod patronatem firmy GOODVALLEY)
b. branżowa szkoła I stopnia nr 5	mechanik - operator maszyn do produkcji drzewnej (pod patronatem firmy Mr Garden i Pomorskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej)
	Ogrodnik
	Stolarz

Źródło: opracowanie własne

Na terenie Gminy Dragacz brak szkół średnich i profilowanych w szkołach podstawowych.

Nieliczni pracodawcy na terenie Gminy prowadzą praktyki zawodowe w swoich przedsiębiorstwach dla uczniów szkół średnich z okolicznych miast (Grudziądz, Świecia). Przeważnie w działalności dotyczącej naprawy samochodów i motocykli oraz blacharstwie.

Sytuacja na rynku pracy

Liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych w gminie spadała w latach 2017-2019, natomiast w roku 2020 odnotowano wzrost o 20 osób w stosunku do roku poprzedniego. Stopa bezrobocia w gminie wynosiła w roku 2020 ok. 4,0 %. W porównaniu do 2011 r. sytuacja uległa znacznej poprawie, gdyż stopa bezrobocia w tamtym okresie kształtowała się na poziomie ok. 11% (liczba osób bezrobotnych w czerwcu 2011 r. wynosiła 512 osób). Dominującą grupę osób bezrobotnych stanowią kobiety (62%), taka sytuacja utrzymuje się od roku 2017. Istotnym problemem jest zjawisko bezrobocia długoterminowego, które w 2020 r. dotyczyło 57% osób bezrobotnych. W 2020 r. odsetek zarejestrowanych osób bezrobotnych

do 50 roku życia stanowił ponad $\frac{3}{4}$ wszystkich bezrobotnych (Tabela x). Warto jednak podkreślić, iż a przestrzeni ostatnich 10 lat w znaczący sposób spadł udział osób do 25 roku życia wśród wszystkich bezrobotnych, z 22 % w 2011 r. do 14 % w 2020 r.

Tabela 6. Podstawowe informacje charakteryzujące sytuację na rynku pracy w gminie

Rok / wyszczególnienie		2017	2018	2019	2020
Liczba bezrobotnych	liczba osób	229	198	163	183
Bezrobotni do 25 r.ż.	liczba osób	19	26	21	25
Bezrobotni powyżej 50 r.ż.	liczba osób	62	44	41	43
Bezrobotne kobiety	liczba osób	138	128	110	113
Bezrobotni mężczyźni	liczba osób	91	70	53	70
Długotrwale bezrobotni	liczba osób	134	115	98	104
Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności	liczba osób	1 054	952	890	

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS.

Należy podkreślić, iż wraz ze spadkiem liczby osób bezrobotnych odnotowujemy spadek osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej.

Tabela 7. Osoby bezrobotne w Gminie Dragacz w 2020 r.

Wysokość bezrobocia w Gminie Dragacz			
Osoby poniżej 50 r. ż.	%	Osoby powyżej 50 r. ż.	%
140	76,5 %	43	23,5

Źródło: Urząd Pracy w Świeciu, II półrocze 2020.

W Gminie Dragacz cudzoziemcy stanowią niewielki odsetek osób pracujących. Biorąc pod uwagę informację, na temat pozwoleń na pracę dla cudzoziemców to:

- a. wg danych otrzymanych z Powiatowego Urzędu Pracy w Świeciu w dn. 25.02.2021 r.:
 - w latach 2018-2020 PUP w Świeciu zarejestrował 6 oświadczeń o powierzeniu pracy cudzoziemcom,
 - złożono 4 wnioski o wydanie zezwolenia na pracę sezonową z miejscem pracy lub siedzibą pracodawcy na terenie gminy Dragacz
- b. wg danych z Urzędu Wojewódzkiego w Bydgoszczy w latach 2018-2020 nie wpłynęły żadne wnioski o wydanie zezwolenia na pracę cudzoziemców dla i na rzecz podmiotu gospodarczego, którego siedziba mieści się na terenie gminy Dragacz

Analizując sytuację na rynku pracy w gminie należy zwrócić uwagę na zgłoszenia pracodawców dotyczące zapotrzebowania na pracowników z wiedzą i kompetencjami. W latach 2018-2020 r. przedsiębiorcy mający siedzibę na terenie Dragacz zgłaszali zapotrzebowanie do Powiatowego Urzędu Pracy w Świeciu na stanowiska pracy i miejsca aktywizacji zawodowej takie jak: bibliotekarz, cukiernik, elektryk, fryzjer, kamieniarz, kelner, kopacz – meliorant, księgowy, kucharz, kurier, kurier- kierowca, magazynier, malarz, mechanik pojazdów samochodowych, nauczyciel bibliotekarz, nauczyciel doradztwa zawodowego, nauczyciel języka polskiego, nauczyciel przedszkola, nauczyciel wiedzy o społeczeństwie, nauczyciel wspomagający nauczania wczesnoszkolnego dziecka z zespołem Aspergera, nauczyciel wychowania do życia w rodzinie, operator koparki/koparko-ładowarki, operator zagęszczarek i ubijaków wibracyjnych, pakowacz ręczny, piekarz, pomoc biurowa, pomoc kuchenna, pomocnik budowlany, pomocnik ciastkarza, pomocnik magazyniera, pomocnik piekarza, pracownik administracyjny, pracownik biurowy, pracownik biurowy – pomiarowiec, pracownik budowlany, pracownik fizyczny do sortowania jaj, pracownik gospodarczy, pracownik obsługi biura, pracownik obsługi płacowej, recepcjonista referent administracyjno – kadrowy, referent ds. księgowości, robotnik budowlany, robotnik gospodarczy, robotnik rozbiórki budowli, samodzielna księgowa, sekretarka, sprzedawca, czy technik prac biurowych. Jednocześnie należy zaznaczyć, że obecnie pracodawcy w przeważającej mierze nie zgłaszają zapotrzebowań do PUP, a publikują swoje oferty na portalach internetowych i swoich stronach internetowych.

Istotne znaczenie dla prawidłowego funkcjonowania rynku pracy jest dostosowanie kompetencji pracowników do potrzeb pracodawców. Urząd Pracy w Świeciu prowadzi badanie „Barometr Zawodów”, które określa jakie zawody będą charakteryzować się deficytem, równowagą lub nadwyżką wśród osób poszukujących pracy. Badanie to nie jest prowadzone dla gmin¹. Jednak z informacji uzyskanych od PUP wynika, że jego pracownicy nie otrzymali żadnych informacji o problemach z zatrudnianiem pracowników od przedsiębiorców z gminy Dragacz.

W 2018 r. przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w gminie Dragacz wyniosło 4 170,33 PLN, co odpowiada 86.30% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce.

¹ Więcej informacji o badaniu na stronie <https://barometrzaslowow.pl>

Tabela 8. Długość linii elektroenergetycznych znajdujących się na terenie Gminy Dragacz (stan na rok 2017)

Rodzaj linii elektroenergetycznej	Długość [km]
napowietrzne WN 110 kV	17,68
napowietrzne SN	72,82
kablowe SN	10,80
napowietrzne nn	83,92 (bez przyłączy)
kablowe nn	15,00 (bez przyłączy)

Źródło: Dane Urzędu Gminy

Obecnie stan techniczny sieci elektroenergetycznej jest zadowalający. Istniejąca sieć SN i nn jest na bieżąco monitorowana i remontowana na podstawie wykonywanych oględzin zgodnie z Instrukcją Ruchu i Eksploatacji Sieci Dystrybucyjnej obowiązującej na obszarze działania Enea Operator Sp. z o.o.

Infrastruktura drogowa

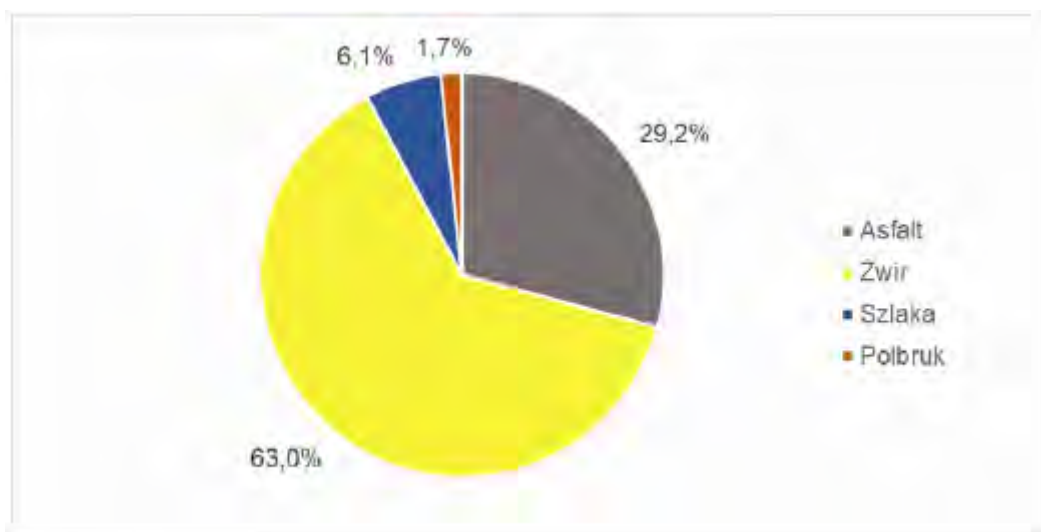
Stan dróg w Gminie Dragacz zostawia wiele do życzenia. Cały rok zgłaszane są przez mieszkańców problemy uszkodzonych nawierzchni w jezdni oraz nieprzejezdnością dróg w niektórych miejscowościach. Zdarzają się pojedyncze zgłoszenia od przedsiębiorców, którzy skarżą się, że przez zły stan dróg tracą klientów.

Tabela 9. Wykaz dróg gminnych

Droga	Przebieg	Długość [km]
0537001	Nowe Marzy - Wielkie Stwolno	3,8
0537002	Dolna Grupa - Michale	3,0
0537003	Górna Grupa - Michale	3,0
0537004	Dragacz - Michale	2,0
0537005	Fletnowo - Droga Krajowa	3,0
0537006	Dolna Grupa - Nowe Marzy	6,0
0537007	Grupa - Mniszek - Nowe Marzy	5,8
0537008	Górna Grupa - Mniszek	5,0
0537009	Fletnowo - Bojanowo	2,0
0537010	Grupa - Bojanowo	1,0
0537011	Mały Lubień - Dragacz	1,5
0537012	Most na Mątawie Święte - Wielkie Stwolno	1,85
0537013	Michale - Dragacz do drogi powiatowej	1,0
0537014	Górna Grupa - Nowe Marzy	0,7
0537015	Dragacz - Michale	1,5

Źródło: Dane Urzędu Gminy

Ryc. 10. Rodzaj nawierzchni dróg gminnych

Źródło: Dane Urzędu Gminy

Rada Gminy Dragacz uchwaliła w 2019 roku „Wieloletni plan inwestycji w zakresie budowy i modernizacji dróg gminnych”. Uchwała nr VIII/73/19 z dn. 28.06.2019 r. uwzględnia możliwości finansowe gminy, szeroko pojęte priorytety inwestycyjne oraz potencjalne możliwości pozyskania zewnętrznych źródeł współfinansowania.

Wieloletni plan inwestycji został podzielony na kryteria i preferencje określone w aktualnie funkcjonujących programach wspierających budowę dróg lokalnych. Przyjmując kolejność realizacji inwestycji brano pod uwagę w szczególności znaczenie drogi w spójnym układzie funkcjonalnym sieci dróg, wskaźnik ilości zabudowań oraz równomierny rozwój gminy.

Uchwała stanowi podstawę do określenia kierunków inwestycyjnych oraz tworzenia kolejnych budżetów gminy oraz Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy w kolejnych latach.

Tabela 10. Wieloletni plan inwestycyjny dotyczący infrastruktury drogowej

Miejscowość	Wykaz dróg gminnych do utwardzenia	Powierzchnia w metrach kwadratowych	Priorytetowość	Rok
I.Michale	1. Droga gminna nr 0537004 (od Generonu do końca III etapu kanalizacji) – do posesji nr 31	8 200	1	2019
	2. Droga gminna nr 053705 (od urzędu, druga w prawo, w lewo przy lakierni, pierwsza w prawo do łącznika przy moście)	6 800	1	2019

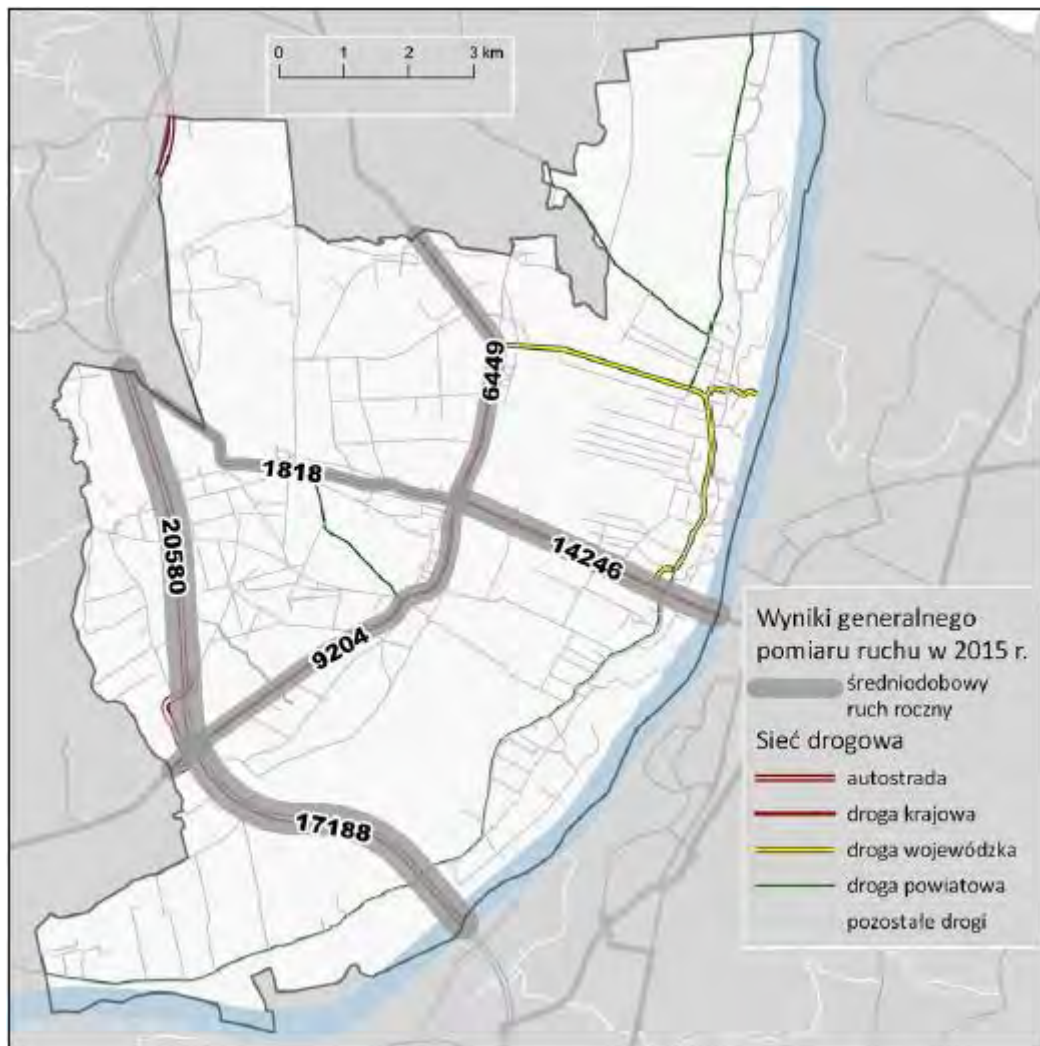
	3.Droga gminna od dawnego POMU w kierunku tzw. Drogi Lubelskiej	9 190	1 (FORG)	2019/2020
	4.Droga gminna od zakrętu przy tzw. Drodze Lubelskiej do drogi powiatowej przy wale	12 000	1 (FORG)	2021/2022
	5. Droga wewnętrzna przy drodze powiatowej (przy szkole), od tapicerni w kierunku posesji nr 86	2 000	3	
	6. Droga od wału (do posesji nr 30) do drogi „poprzecznej”	3 500	3	
	7. Droga „poprzeczna „od posesji nr 16 do posesji nr 40)	4 800	3	
	8. Droga od wału (od posesji nr 35) do drogi „poprzecznej”	3 500	4	
	9. Droga od wału (od sklepu) do drogi „poprzecznej”	2 700	4	
	10. Od drogi gminnej nr 0537004 (od posesji nr 31) do DW nr 207	4 000	4	
	11. Od DW nr 207 do posesji nr 139	1 800	4	
	12. Od DK nr 16 do posesji nr 113	2 500	4	
II. Dragacz	1.ul. Zielona	2 100	1 (FORG)	2020/2021
	2.Droga od posesji nr 24C do posesji nr 27 (wykorytować i utwardzić gruzem)	2 300	1	2019
	3.Droga gminna od posesji nr 32A do posesji nr 31E(utwardzić gruzem)	7 490	1	2019
	4. Droga gminna nr 0537011 (od drogi wojewódzkiej nr 207 przy przystanku w kier. Małego Lubienia)	7 490	2	
	5. Odcinek od posesji nr 31 i 35A w kier. Wału do DW nr 207 (II etap drogi prowadzącej do stacji Generon)	8 000	2	
	6.Odc. od posesji nr 31 i 35 A do rozwidlenia drogi (na szkołę i do wodnika)	11 000	2	
	7.Odc. od drogi nr 0537011 (od szkoły) do wyjazdu przy wale na DW nr 207 (przy starej kuźni)	2 280	3	
	8. Odc. od drogi nr 0537011 (od posesji nr 72) do drogi nr 0537004 (przy zakładzie kamieniarskim)	3 846	2	
	9. Odc. od drogi nr 0530711 (od posesji nr 96) do końca drogi do wodnika (do ostatniej posesji nr 106)	9 600	2	
	10. Odc. od drogi nr 0537011 (przy posesji nr 115A) do posesji nr 115D	5 050	3	
III. Wielkie Stwolno	1.Droga gminna w Wiąskich Piaskach	8 100	1	2021/2023
	2.Droga gminna nr 0537001 od drogi powiatowej przy wale w kierunku na Nowe Marzy	18 330	4	
IV. Bratwin	1.Droga gminna w Polskim Stwolnie (były PGR)	1 412	1	2020

	2.Droga gminna od drogi powiatowej przy wale (za byłą bazą) do posesji nr 24	4 800	4	
V. Dolna Grupa	1. Nowe osiedle – etapy: - ul. Żwirowa - ul. Kościelna (od łącznika ze starym osiedlem do kościoła)		1	2021/2023
	- ul. Prosta - Rzemieślnicza (od Żwirowej) do końca Pogodnej		1	2021/2023
			2	
			2	
	- ul. Rzemieślnicza (na odc. od Prostej do Żwirowej)		2	
	- ul. Zaulek			
	- ul. Ks. Burdyna		2	
	- ul. Rzemieślnicza (od zakrętu na Pogodną) i Graniczna do Kościelnej		2	
	2.Pod Stokami (od zjazdu przy Galerii Kominków do wjazdu do księży Werbistów)	2 000	4	
	3.ul. Stolarska i ul. Tartaczna (termin zależny od zakończenia prac budowlanych)	6 030	1 / 2	
	4.ul. Wrzosowa (termin zależny od zakończenia prac budowlanych)	4 230	1 / 2	
	5. Droga za EKO-TANK	4 601	4	
	6.Droga gminna do oczyszczalni ścieków	3 200	4	
VI. Górna Grupa	1.Zjazd od drukarni i drogi nr 91 w kierunku ul. Pod Stokami	900	1	2021
	2.ul.Forteczna	10 320	1	2021/2023
	3.ul.Sportowa	8 400	1	2021/2023
	4.ul. Pod Stokami	5 200	4	
	5.Drogi przy działkach gminnych (utwardzić gruzem)	3 135	1	2020
VII. Mniszek	1.Droga gminna nr 0537007 (Grupa-Mniszek)	30 000	1	2021/2023
	2."Łącznik" do mogiły żołnierzy radzieckich	1 035 (+zostaje 2 000 GDDKiA)	1	2021/2023
	3.Droga gminna nr 0537001 (Nowe Marzy-Stwolno)	19 000	4	
	4.Droga gminna nr 0537008 (Mniszek-Górna Grupa-od Sportowej do leśniczówki)	25 000	4	
	5.Droga gminna nr 0537006 (Dolna Grupa – Nowe Marzy – II etap pod Stokami)	23 000	4	
	6.Od drogi gminnej nr 0537007 do posesji nr 23	5 000	4	
VIII. Grupa Osiedle cywilne	1.Geodezyjne wytyczenie dróg, chodników i parkingów osiedlowych	-	1	2020

	2. Wszystkie drogi osiedlowe (etapowo, w latach 2021-2028)	-	1 / 2	
	3.ul. Za Torem	2 100	4	
IX. Fletnowo	1.Od DK nr 91 do DK nr 91 (od baru „Przy lesie” do Międzyleśnej)	10 790	3	
	2.Od drogi gminnej nr 0537009 (od świetlicy w kier. Boiska i w lewo) do drogi gminnej do stacji diagnostycznej i łącznik przy ul. Jesionowej)	6 440	3	
	3.ul. Kruszyńska	1 350 (odc. gminny+zostaje ok. 1 000 odc. leśnego)	3	
X. Wielki Lubień	1.Od DW nr 207 do drogi powiatowej nr 01218C (droga przy cmentarzu pomennonickim)	6 500	3	
	2.Droga gminna – dz. Nr 166/2 (od świetlicy w kier. wału)	1 660 (FOGR)	3	
	3.Od drogi powiatowej nr 1218C do posesji nr 36	1 580	4	
	4.Od drogi powiatowej nr 1218C do wału do posesji nr 1A	1 200	4	
XII. Grupa Osiedle wojskowe	1.ul.Szkolna	5 800	3	
	1. ul. Koszarowa	3 800	3	
XIII. Tereny inwestycyjne	Wytyczyć drogi w terenie, utwardzić skrywą i walcem		1	2020
	- Nowe Marzy za ThyssenKrupp	42 626		
	- Nowe Marzy za Traperem	30 120		
	Łącznie:	>366 249		
	W tym: priorytet 1	111 382		
	priorytet 1 / 2	10 260		
	priorytet 3	>39 936		
	priorytet 4	53 970		
	FORG	129 511		
	nie określone	72 746		

Źródło: Uchwała Rady Gminy Dragacz nr VIII/73/19 z dn. 28.06.2019 r.

Ryc. 11. Średni dobowy ruch roczny przez Gminę Dragacz

Źródło: GEOFABRYKA.

Infrastruktura wodno-kanalizacyjna

Dostępność infrastruktury wodno-kanalizacyjnej nie jest w pełni zapewniona na terenie gminy. Obecnie mieszkańcy miejscowości: Nowe Marzy, część Starych Marz oraz Mniszek nie mają dostępu do sieci wodociągowej, a jedynie ok. 74 % mieszkańców gminy ma dostęp do sieci kanalizacyjnej. Niektóre z miejscowości, jak chociażby: Dragacz, Nowe Marzy, Mniszek, w ogóle nie mają sieci kanalizacyjnej (Tabela 11). Docelowo wg planu przyjętego przez władze gminy, dostęp do sieci kanalizacyjnej ma uzyskać ok. 89 % mieszkańców.

Rada Gminy w dn. 28. czerwca 2019 r. podjęła Uchwałę nr VIII/74/2019 ws. Uchwalenia planu infrastruktury wodociągowej i kanalizacji na terenie Gminy Dragacz wg potrzeb.

Tabela 11. Dostępność sieciowa mediów wodno-kanalizacyjnych (stan na dzień 25.01.2021 r.)

Wyszczególnienie		Jednostka miary	Oddanych do eksploatacji w roku sprawozdawczym	Ogółem stan na 31 XII 2020 r.
0		1	2	3
Stacje uzdatniania wody	O1	szt.	0	2
Zmodernizowane stacje uzdatniania wody	O2	szt.	0	X
Zbiorcza sieć wodociągowa*	O3	km	3,91	94,93
Zbiorcza sieć kanalizacji sanitarnej*	O4	km	0,00	40,11
Oczyszczalnie ścieków (zbiorcze)	ilość obiektów	O5	szt.	0
	przepustowość*	O6	m ³ /dobę	0,00
Zmodernizowane oczyszczalnie	O7	szt.	0	X
Indywidualne wiejskie oczyszczalnie ścieków*	O8	szt.	18	124
Zorganizowane wysypiska (składowiska) odpadów komunalnych	O9	szt.	0	0
	10	ha	0,00	0,00
Budynki mieszkalne*	11	szt.	40	1 289
Budynki mieszkalne podłączone do zbiorczej sieci	wodociągowej	12	szt.	31
	kanalizacyjnej	13	szt.	18
Sołectwa	14	szt.	X	12
w tym: posiadające zbiorczą sieć	wodociągową	15	szt.	0
	kanalizacyjną	16	szt.	0
z tego: częściowo posiadające zbiorczą sieć*	wodociągową	17	szt.	X
	kanalizacyjną	18	szt.	X
Stawki opłat za wodę (brutto)	min.	19	zł/m ³	2,88
	maks.	20	zł/m ³	2,99
Stawki opłat za ścieki (brutto)	min.	21	zł/m ³	6,10
	maks.	22	zł/m ³	6,10

Zródło: dane z Urzędu Gminy Dragacz

Infrastruktura gazowa

Dotychczas na terenie Gminy Dragacz nie była eksploatowana instalacja gazownicza. Obecnie toczą się postępowania zmierzające do gazyfikacji części terenu gminy. Planuje się

pociągnięcie sieci gazowniczej z Grudziądza przez Dolną Grupę, Górną Grupę Stare Marzy i Nowe Marzy do terenów inwestycyjnych oraz do Centrum Logistyki Wojska Polskiego w Grupie, umożliwiając podłączenie sieci do prywatnych mieszkań.

Aktualnie zakończono projektowanie w czerwcu 2021 dla miejscowości Grupa i październiku 2021 dla pozostałych wskazanych miejscowości. Zgodnie z informacjami pozyskanymi z Polskiej Spółki Gazownictwa ostateczna decyzja biznesowa będzie podejmowana na etapie pozyskiwania pozwolenia na budowę. Inwestycja uwarunkowana jest spełnieniem wymogów technicznych i ekonomicznych sieci gazowej.

Projekt ma być realizowany w ramach programu obejmującego cały kraj. W Gminie Dragacz ma powstać w sumie 9,5 km sieci gazowej, a doprowadzony gaz z Grudziądza, ma być przesyłany gazociągiem położonym pod dnem Wisły.

Ryc. 12. Zakres sieci gazowej w Gminie Dragacz

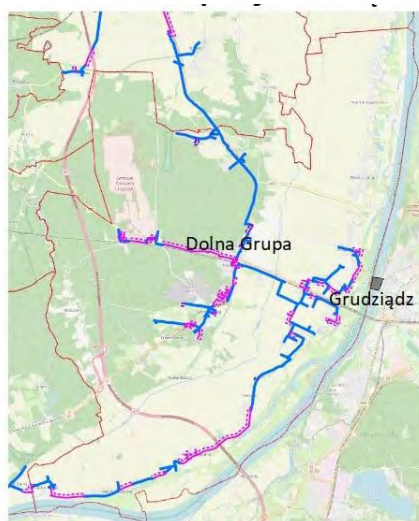
Źródło: Informacja z PSG z dn. 19.06.2020 r.

Światłowód

Dostęp do szerokopasmowego Internetu jest współcześnie istotnym czynnikiem rozwoju społeczno-gospodarczego. Według stanu na czerwiec 2021 r. mieszkańcy gminy Dragacz nie mają do niego dostępu.

Należy zaznaczyć, iż realizowana jest inwestycja, która ma znacząco poprawić do niego dostęp na terenie gminy. Obecnie w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa, współfinansowanego przez UE trwa budowa światłowodu, którego celem jest zapewnienie w pierwszej kolejności placówkom edukacyjnym, a docelowo szerokiej grupie odbiorców dostępu do sieci o przepustowości, co najmniej 100 Mb/s. Inwestycja jest już w fazie realizacji. Poniższa mapa prezentuje obszar, który ma zostać pokryty światłowodem.

Ryc. 13. Poglądowy plan rozmieszczenia światłowodu w Gminie Dragacz

Źródło: FIBEE

Tereny inwestycyjne i nieruchomości

Gmina Dragacz nie jest w posiadaniu lokali przeznaczonych pod działalność MŚP. Jedyny lokal, którym dysponuje Urząd Gminy w Dragacz to pomieszczenia o powierzchni 23,2 m², w miejscowości Michale, które obecnie dzierżawione jest przez mikro przedsiębiorstwo pod działalność usługową

Gmina Dragacz nie dysponuje również własnymi terenami inwestycyjnymi.

W porozumieniu z właścicielami prywatnymi gmina promuje dwa tereny inwestycyjne na sprzedaż, położone w bardzo atrakcyjnej lokalizacji, przy DK nr 91, w odległości 1 km od wjazdu na A1 oraz 3 km od DK nr 16. W najbliższych latach planowane jest uzbrojenie terenów inwestycyjnych w sieć wodno-kanalizacyjną oraz przebudowa skrzyżowania na drodze nr 91, w celu usprawnienia zjazdu do terenów inwestycyjnych.

Tabela 12. Charakterystyka terenów inwestycyjnych

Miejscowość	Nowe Marzy	Nowe Marzy
Aktualny plan zagospodarowania przestrzennego	Tak	Tak
Przeznaczenie w mpzp	Zabudowa przemysłowa	Zabudowa przemysłowa, mieszkaniowa, i inne
Maksymalna dostępna powierzchnia	29 ha	71 ha
Możliwość powiększenia terenu	Nie	Nie
Różnica poziomów terenu	0,5 m	0,5 m
Obecne użytkowanie	Przemysłowe	Przemysłowe
Zanieczyszczenia wód	Nie	Nie
Poziom wód gruntowych	Poniżej 1,5 m	Poniżej 1,5 m
Badania geologiczne	Nie	Nie
Ryzyko wystąpienia zalań/obsunięć	Nie	Nie

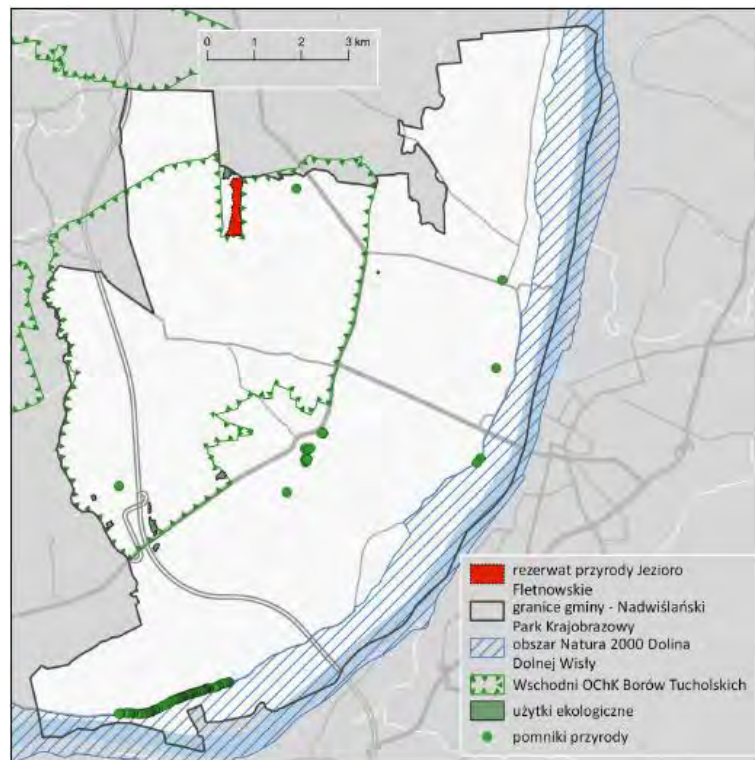
Przeszkody podziemne	Nie	Nie
Przeszkody na powierzchni terenu	Nie	Nie
Istniejące ograniczenia ekologiczne	Tak – Nadwiślański Park Krajobrazowy	Tak – Nadwiślański Park Krajobrazowy
Droga dojazdowa do terenu	Droga krajowa	Droga krajowa
Odległość od dróg krajowych i autostrad	A1/S5 węzeł – 1 km DK nr 91 – 0,5 km DK nr 16 – 3 km	A1/S5 węzeł – 1 km DK nr 91 – 0,5 km DK nr 16 – 3 km
Odległość od portu morskiego	Gdańsk – 90 km Gdynia – 135 km	Gdańsk – 90 km Gdynia – 135 km
Odległość od bocznic kolejowej	Grudziądz – 8 km	Grudziądz – 8 km
Najbliższe lotnisko międzynarodowe	Gdańsk – 90 km	Gdańsk – 90 km
Najbliższe miasto wojewódzkie	Bydgoszcz – 65 km Toruń – 50 km	Bydgoszcz – 65 km Toruń – 50 km
Elektryczność	Nie	Nie
Gaz	Nie	Nie
Woda	Nie	Nie
Kanalizacja	Nie	Nie
Linia telekomunikacyjna	Tak – w odl. 100 m	Tak – w odl. 100 m
Uwagi:	Możliwość podzielenia na mniejsze działki. W niedalekim sąsiedztwie znajduje się magazyn firmy Thyssenkrupp, międzynarodowego dystrybutora metali i tworzyw sztucznych.	Możliwość podzielenia na mniejsze działki. W bezpośrednim sąsiedztwie znajduje się magazyn firmy Thyssenkrupp, międzynarodowego dystrybutora metali i tworzyw sztucznych.

Źródło: Dane Urzędu Gminy Dragacz.

1.4 Uwarunkowania środowiskowe

Cały obszar gminy Dragacz znajduje się na terenie obszarów chronionych takich jak Nadwiślański Park Krajobrazowy i Wschodni Obszar Chronionego Krajobrazu „Bory Tucholskie”. Na terenie gminy znajduje się jeden Rezerwat przyrody „Jezioro Fletnowskie” – jest to rezerwat geomorfologiczny. Cały obszar gminy znajduje się w dorzeczu Wisły oraz w zlewni Mątwy, pokryty jest siecią rowów melioracyjnych. W części przybrzeżnej Wisły gmina znajduje się na terenie Obszaru Natura 2000 Dolina Wisły. Natomiast zaewidencjonowanych pomników przyrody w formie alei, pojedynczych drzew i głazów narzutowych w sumie a terenie gminy jest 13, a użytków ekologicznych 10.

Ryc. 14. Formy ochrony przyrody na terenie Gminy Dragacz

Źródło: GEOFABRYKA.

1.5 Współpraca z organizacjami pozarządowymi i instytucjami otoczenia biznesu

Na terenie Gminy Dragacz działają:

➤ Stowarzyszenia KRS:

Stowarzyszenie Na Rzecz Modernizacji i Rozbudowy Małej Infrastruktury Osiedla Wojskowego w Grupie "WSPÓLNA SPRAWA"

Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Gminy Dragacz "Nasza Gmina"

Stowarzyszenie Przyjaciół Misji "TERRA"

Stowarzyszenie Koło Gospodyń Wiejskich w Wielkim Stwolnie

➤ Stowarzyszenia zwykłe:

Stowarzyszenie Gminne Zrzeszenie Ludowe Zespoły Sportowe Gminy Dragacz

Klub Piłkarski Strażak Górna Grupa

Stowarzyszenie Twoja, Moja, Nasza Bajka

Stowarzyszenie Klub Sportowy Ułani Dragacz

Uczniowski Klub Sportowy „Ułan”

Stowarzyszenie „Olimp” Grupa
Spółdzielnia Socjalna Sami-Pack
Fundacja na Rzecz Rozwoju Świadomości ATARAXIA

➤ Ochotnicze Straże Pożarne

OSP Fletnowo

OSP Dragacz

OSP Górna Grupa

OSP Wielkie Stwolno

OSP Wielkie Zajączkowo

Gmina Dragacz znajduje się w zasięgu działania jednostek o charakterze powiatowym tj.:

- a. Lokalnej Grupy Działania „Gminy Powiatu Świeckiego”,
- b. Inkubator przedsiębiorczości - Stowarzyszenie wspierania rozwoju gospodarczego Ziemi Świeckiej.

Urząd Gminy podejmuje działania na rzecz rozwoju gospodarczego społeczności.

Do działań podejmowanych od 2007 r. możemy zaliczyć:

- uchwalenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla części terenu obrębu ewidencyjnego Nowe Marzy, Mniszek obejmującego ok. 28 ha (11 właścicieli prywatnych),
- przystąpienie do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla części terenu obrębu ewidencyjnego Nowe Marzy i Stare Marzy-2 obejmującego ok. 68 ha (29 właścicieli prywatnych),
- organizacja spotkań z właścicielami działek nakreślających miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, których celem było przekonanie prywatnych właścicieli do udziału w projekcie,
- organizacja spotkań z przedsiębiorcami dotyczących kierunków rozwoju lokalnych przedsiębiorstw, ich potrzeb i oczekiwań względem gminy oraz zmian w przepisach prawnych dotyczących osób prowadzących działalność,
- opracowanie we współpracy z dr J. Szlachetko wzoru umowy pozwalającej na zgodne z prawem finansowanie przez inwestorów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego na terenach będących prywatną własnością inwestora,

- stworzenie nowej strony www.dragacz.pl (dofinansowanej w wysokości 14.400,00 w ramach projektu Ministerstwa Administracji i Cyfryzacji pn. „Budowa strony internetowej Gminy Dragacz dostosowanej do potrzeb osób niepełnosprawnych”) z zakładką „dla inwestora”, na której każdy potencjalny inwestor może w jęz. polskim i jęz. angielskim znaleźć wszystkie informacje dotyczące oferty inwestycyjnej z wyszczególnieniem poszczególnych terenów, systemu informacji przestrzennej, potencjału gminy i jej atutów, pomorskiej specjalnej strefy ekonomicznej, wsparcia dla inwestora oraz danych teleadresowych,
- umieszczenie na stronie www.dragacz.pl w jęz. polskim, jęz. angielskim i jęz. niemieckim filmu promującego tereny inwestycyjne w Gminie Dragacz,
- wykonanie banerów reklamowych usytuowanych na terenach inwestycyjnych przy drodze krajowej nr 91,
- zamówienie reklam na ekranach elektronicznych w Grudziądzu reklamujących tereny inwestycyjne w Gminie Dragacz,
- udział w pilotażowym projekcie dotyczącym usytuowania na poziomie samorządów lokalnych instrumentów wsparcia dla MŚP, działających w oparciu o model wielopoziomowego zarządzania regionem „REGIOGMINA”,
- umieszczanie oferty terenów inwestycyjnych na stronach Kujawsko-Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego oraz Urzędu Marszałkowskiego Województwa Kujawsko-Pomorskiego –Centrum Obsługi Inwestora,
- udział w VI Kongresie Przedsiębiorczości, który odbył się 24-25 września 2018 na terenach Międzynarodowych Targów Poznańskich połączony z promocją terenów inwestycyjnych w Ogólnopolskiej Gazecie Prawnej,
- udział pracownika urzędu gminy w panelu Najwyższej Izby Kontroli w Warszawie 4 kwietnia 2017 r., poświęconemu problematyce związanej z kontrolą wspierania przedsiębiorczości w gminach,
- bieżąca pomoc administracyjna urzędu gminy dostępna również w języku angielskim (referat rozwoju – określenie możliwości pozyskiwania funduszy europejskich przez przedsiębiorców, koordynacja działań w zakresie infrastruktury i mediów; dział planowania przestrzennego i ochrony środowiska – pomoc we wskazaniu lokalizacji inwestycji oraz ustaleniu środowiskowych uwarunkowań),

→ przyjęcie uchwały nr XXVI/2019/14 z dn. 30.09.2014 r. ws. zwolnień z podatku od nieruchomości w ramach pomocy *de minimis* dla przedsiębiorców na terenie Gminy Dragacz

1.6 Unikatowe walory

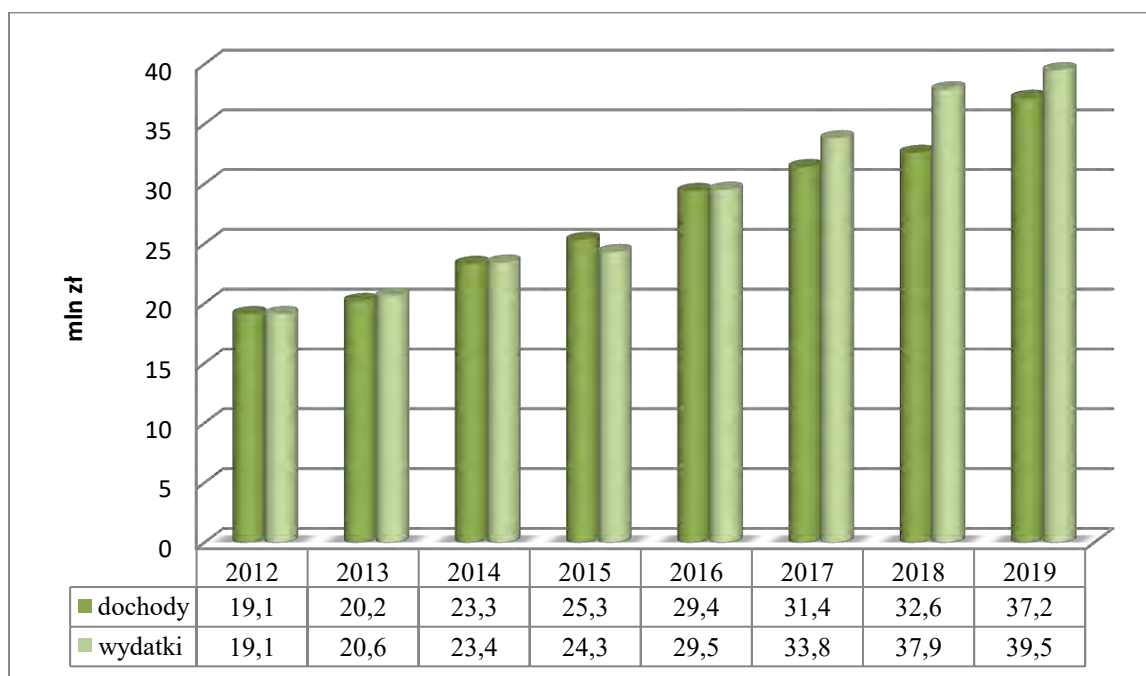
Wzmianki dotyczące gminy Dragacz pojawiają się w źródłach historycznych już w XIII w. Początkowo tereny te opisywane są jako własność kasztelanii świeckiej, od roku 1309 znalazły się pod kontrolą krzyżacką, aby po 150 latach powrócić do Rzeczypospolitej Polskiej. W połowie XVI w. zaczęli napływać osadnicy olęderscy, po których do dnia dzisiejszego pozostały ślady w postaci m. in. charakterystycznych zabudowań (chaty podcieniowe), cmentarzy, sieci rowów melioracyjnych. Poza tym na terenie gminy Dragacz panowała kultura kociewska, którą lokalna społeczność stara się do dziś pielęgnować. Warto zwiedzenia są: kościół pw. Św. Jakuba Apostoła w Wielkim Lubieniu, kościół pw. Św. Teresy od Dzieciątka Jezus w Górnej Grupie, Dom Misyjny Księży Werbistów w Górnej Grupie, Muzeum Misyjno-Etnograficzne w Górnej Grupie, Zespół tzw. „Białej Karczmy”, chaty mennonickie oraz miejsca pamięci narodowej m. in. mogiła w Mniszku - masowy grób mordów hitlerowskich.

Rozdział 2. Wskaźniki gospodarcze charakteryzujące gminę

2.1 Gmina na tle województwa

Sytuacja finansowa jednostki samorządu terytorialnego to ważna determinanta kierunków i możliwości jej rozwoju. Dochody gminy systematycznie rosną. W 2021 r. wynosiły 19,1 mln zł, a w 2019 r. 37,2 mln zł. Należy podkreślić, że równocześnie ze wzrostem dochodów, rosną również wydatki Gminy, od 2016 r. mamy stałą tendencję przewagi wydatków nad dochodami. Budżet gminy nie jest zatem zrównoważony.

Ryc. 15. Dochody i wydatki gminy Dragacz w latach 2012- 2019 w mln zł

Źródło: dane Urzędu Gminy

Struktura dochodów budżetowych gminy w 2019 r. kształtowała się następująco:

- Różne rozliczenia (Dział 758) – 9,5 mln zł (25,5%)
- Dochody od osób prawnych, fizycznych i od innych jednostek (Dział 756) – 9,1 mln zł (24,5%)
- Rolnictwo i łowiectwo (Dział 202) – 1,0 mln zł – 2,7%
- Pomoc społeczna (Dział 852) – 820,2 tys. zł (2,2%)
- Gospodarka komunalna i ochrona środowiska (Dział 900) – 1,9 mln zł (5,0%)
- Kultura fizyczna i sport (Dział 926) – 0,00 zł
- Oświata i wychowania (Dział 801) – 2,0 mln zł. (5,5%)
- Gospodarka mieszkaniowa (Dział 700) – 447,7 tys. zł (1,2%)

- Administracja publiczna (Dział 750) – 140,4 tys. zł (0,4%)
- Transport i łączność (Dział 600) – 576,4 tys. zł (1,3%)
- Edukacja, opieka wychowawcza (Dział 854) – 121,4 tys. zł (0,3%)
- Urzędy naczelnych organów władzy państwowej (Dział 751) – 76,7 tys. zł (0,2%)
- Działalność usługowa (Dział 710) – 3,5 tys. zł
- Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego (Dział 921) – 14,2 tys. zł
- Leśnictwo (Dział 020) – 5,7 tys. zł
- Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa (Dział 754) – 5,7 tys. zł

Struktura wydatków w 2019 r. prezentuje się następująco:

- Różne rozliczenia (Dział 758) – 65,6 tys. zł (0,2%)
- Rolnictwo i łowiectwo (Dział 202) – 1,7 mln zł – (4,3%)
- Pomoc społeczna (Dział 852) – 1,6 mln zł (4,0%)
- Gospodarka komunalna i ochrona środowiska (Dział 900) – 2,8 mln zł (7,0%)
- Kultura fizyczna i sport (Dział 926) – 259,2 tys. zł (0,7%)
- Oświata i wychowania (Dział 801) – 10,6 mln zł (27,0%)
- Gospodarka mieszkaniowa (Dział 700) – 591,4 tys. zł (1,5%)
- Administracja publiczna (Dział 750) – 3,3 mln zł (8,3%)
- Transport i łączność (Dział 600) – 4,0 mln zł (10,1%)
- Edukacja, opieka wychowawcza (Dział 854) – 476,4 tys. zł (1,2%)
- Urzędy naczelnych organów władzy państwowej (Dział 751) 76,7 tys. zł (0,2%)
- Informatyka (Dział 720) – 42,7 tys. zł (0,2%)
- Rybołówstwo i rybactwo (Dział 050) – 524,9 tys. zł (2,1%)
- Działalność usługowa (Dział 710) – 90,4 tys. zł (0,2%)
- Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego (Dział 921) – 578,3 tys. zł (2,4%)
- Górnictwo i kopalnictwo (Dział 100) – 2,5 tys. zł (0%)
- Ochrona zdrowia (Dział 851) – 246,5 tys. zł (0,6%)
- Leśnictwo (Dział 020) – 11,9 tys. zł
- Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa (Dział 754) – 226,1 tys. zł (0,6%)
- Turystyka (Dział 630) – 4,2 tys. zł

- Obsługa długu publicznego (Dział 757) – 189,4 tys. zł (0,5%)
- Informatyka (Dział 720) -2,4 tys. zł
- Wytwarzanie i zaopatrzenie w wodę, gaz i energię elektryczną (Dział 400)- 1,7 mln zł (4,3%)

Najważniejsze źródła dochodów gminy zaliczane są do działu 758 (Różne rozliczenia) i obejmują: część równoważącą subwencji ogólnej, część oświatową subwencji ogólnej oraz subwencję wyrównawczą, które w 2019 r. stanowiły 25,5% wszystkich dochodów gminy. Oznacza to, że wielkość dochodów gminy zależna jest od wysokości środków przekazywanych z budżetu centralnego. Istotnym dochodem są te pochodzące od osób prawnych, fizycznych i od innych jednostek. W 2019 r. stanowiły one 24,5% strony dochodowej w budżecie gminy. Wpieranie rozwoju przedsiębiorczości przyczynić się zatem może do wzrostu dochodów Gminy.

Największym obciążeniem dla budżetu gminy są wydatki zaliczane do Działu 801 Oświata i wychowania. W 2019 r. było to 10,6 mln zł, czyli 27,0% wszystkich wydatków. Na utrzymanie administracji publicznej wydatkowano 3,3 mln zł, a na transport i łączność 4,4 mln zł.

Gmina Dragacz dysponuje mniejszymi o ok. 13,5% dochodami na 1 mieszkańca w porównaniu do średniej w gminach leżących w województwie kujawsko-pomorskim. Jeszcze niższe wskaźniki dotyczą dochodów własnych gminy na mieszkańca dlatego, że stanowią one 72,3% średniej w województwie, co będzie miało konsekwencje dla przyszłej polityki fiskalnej gminy. Inaczej sytuacja wygląda, gdy porównamy te dochody z dochodami gmin o podobnej charakterystyce. Okazuje się bowiem, że Gmina Dragacz osiąga dochody własne w przeliczeniu na 1 mieszkańca, wyższe od średniej dla grupy podobnych gmin. Analogicznie wnioski możemy wyciągnąć pod kątem wydatków gminy na 1 mieszkańca. Są one nieco niższe niż średnia w województwie, ale jednocześnie nieco wyższe niż średnia w grupie gmin podobnych.

W roku 2018 wydatki gminy na mieszkańca wyniosły 5 211,35 zł, a dochody własne i pochodzące z transferów w budżetu państwa 4 484,14 zł, co oznacza, że budżet gminy nie był zrównoważony. W omawianym okresie zobowiązania gminy w przeliczeniu na jednego mieszkańca wynosiły 1 073,50 zł i były nieco niższe niż w grupie podobnych gmin, jednocześnie stanowiły ponad 800% średniego zadłużenia gmin w przeliczeniu na 1 mieszkańca w województwie.

Tabela 13. Podstawowe wskaźniki finansowe gminy na tle województwa i grupy podobnych gmin (2018)

2018	W złotych	Jako % średniej w grupie podobnych gmin	Jako % średniej w województwie
Dochody gminy na 1 mieszkańca	4484,13	93,4	86,6
Dochody własne gminy na 1 mieszkańca	1734,81	102,8	72,3
Wydatki gminy na 1 mieszkańca	5211,35	102,2	97,6
Zobowiązania gminy na 1 mieszkańca	1073,50	99,6	817,7

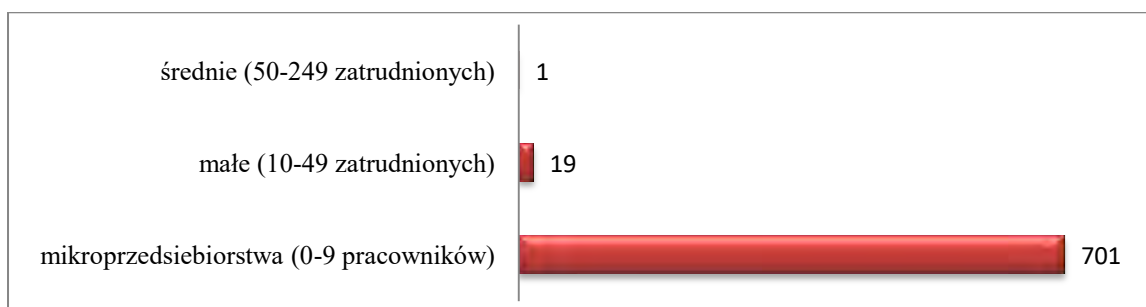
Źródło: Obliczenia SGH na podstawie danych GUS.

2.2 Sektor mikro, małych i średnich przedsiębiorstw w gminie

W 2020 r. w gminie zarejestrowane były 721 przedsiębiorstwa zgodnie z bazą danych REGON. Samodzielną działalność gospodarczą prowadziły 589 osoby fizyczne, co stanowiło ponad 81% wszystkich zarejestrowanych przedsiębiorstw. We wskazanym roku zarejestrowano 43 nowych podmiotów, a wyrejestrowano 14 (zatem saldo wyniosło +29).

Mikroprzedsiębiorstw funkcjonujących na terenie Gminy było 701, małych przedsiębiorstw 19,, natomiast średnich tylko jedno.

Ryc. 16. Sektor MŚP w Gminie Dragacz w 2020 r.

Źródło: *Gmina Dragacz w liczbach*, https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Dragacz, 10.10.2021.

OSOBY PRAWNE

Wśród osób prawnych mających swoją siedzibę na terenie gminy najwięcej było w 2020 r. spółek cywilnych – 42. Ponadto funkcjonowało 28 spółek handlowych oraz 2 spółdzielnie.

Tabela 14. Forma prawna osób prawnych w gminie w 2019 r.

Forma prawna	liczba
Spółdzielnie ogółem	2
Spółki handlowe ogółem	28
→ Spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	6
→ Spółki handlowe z ograniczoną odpowiedzialnością	22
→ Spółki handlowe z ograniczoną odpowiedzialnością, z udziałem kapitału zagranicznego	6
Spółki cywilne ogółem	42

Źródło: *Gmina Dragacz w liczbach*, https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Dragacz, 10.10.2021.

Według bazy danych podmiotów zarejestrowanych w krajowym rejestrze podmiotów gospodarki narodowej wg stanu na dzień 28.02.2021 r. (wraz z osobami fizycznymi prowadzącymi wyłącznie indywidualne gospodarstwa rolne) 462 przedsiębiorstwa działały w sektorze rolnictwa, leśnictwa i rybołówstwa, handlu hurtowym i detalicznym włączając naprawy samochodów i motocykli – 210, 74 w transporcie i gospodarce magazynowej, w budownictwie 73, w przetwórstwie przemysłowym 50, a w pozostałych sektorach 221.

OSOBY FIZYCZNE

PROWADZĄCE DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZĄ

Z danych GUS wynika, że w 2020 r., w Gminie Dragacz 589 osób fizycznych prowadziło działalność gospodarczą.

Tabela 15. Osoby prowadzących samodzielną działalność gospodarczą w 2020 r.- sekcje PKD

Sekcja PKD	Liczba podmiotów	Udział procentowy
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	199	34
Budownictwo	83	14
Transport i gospodarka magazynowa	54	9
Przetwórstwo przemysłowe	40	7

Pozostała działalność	21	4
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo, rybactwo	22	4
Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	13	2
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	20	3
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	55	9
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	24	4
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	3	0.5
Informacja i komunikacja	10	1,5
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	1	<1
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	34	6
Edukacja	6	1
Górnictwo i wydobywanie	1	<1

Źródło: *Gmina Dragacz w liczbach*, https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Dragacz, 10.10.2021.

Warto również podkreślić, że wśród osób, które w roku 2018 prowadziły samodzielną działalność gospodarczą, płatników składek ZUS było 113.

W grudniu 2018 r. w gminie było 240 płatników składek ZUS oraz 367 podatników osiągających przychody z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej.

Tabela 16. Liczba przedsiębiorstw według rodzaju rejestru (2018)

	samodzielna działalność	mikro	małe	średnie	Razem mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa
Podatki (podatnicy)	227	127	12	1	140
ZUS (płatnicy składek)	113	103	20	4	127
REGON		673	22	1	696

Źródło: GUS.

Liczba podmiotów różni się w zależności od źródła informacji. Dane w bazie REGON zawierają największą liczbę podmiotów, zawiera ona jednak informacje, które mogą nie być w pełni aktualne (np. nie uwzględniają przedsiębiorstw, które zawiesiły swoją działalność). Liczba podatników różni się od liczby płatników składek, przede wszystkim w grupie przedsiębiorców prowadzących działalność na własny rachunek – część z tych osób łączy tę działalność z pracą etatową, w związku z tym nie są płatnikami składek. Występują również różnice w liczbie przedsiębiorstw w zależności od wielkości. Klasyfikacja przedsiębiorstw w przypadku danych ZUS jest określona na podstawie liczby osób ubezpieczonych (tj. takich, za które przedsiębiorstwo opłaca składki na ubezpieczenia społeczne). W przypadku danych

podatkowych, klasyfikacja wynika z deklaracji przedsiębiorców przekazanych do urzędów skarbowych.

Tabela 17. Lokalni liderzy i główne branże rozwinięte w gminie

Lp.	Dział	Lokalni liderzy	Zakres działalności
1.	Motoryzacja	Maszudziński	Stacja kontroli pojazdów Auto-handel Kasacja pojazdów Serwis samochodów i ogumienia
2.	Rolnictwo i produkcja wyrobów spożywczych	„Nadwiślańska spółdzielnia produkcji warzyw”	Produkcja i sprzedaż pomidorów i ogórków w hurtowych ilościach na giełdę w Trójmieście oraz dużej sieci marketów Zrzesza obecnie 6 rolników.
		Piekarnia Flader	Wypiek pieczywa
		Lim-pol	Produkcja jaj kurzych z chowu klatkowego i ściółkowego
3.	Produkcja materiałów i produktów innych niż spożywcze w tym magazyny	Thyssenkrupp	Dystrybucja tworzyw sztucznych i metali (stal węglowa, nierdzewna, aluminium) oraz ich obróbka
		Altomix	Odlewnia metali tj. stopy aluminium, stopy miedzi oraz metali nieżelaznych
		Bumax	Produkcja okien i drzwi z drewna, dodatkowo: meble, ogrody zimowe, parapety, listwy przyścienne, zabudowy, kuchnie, schody. Kompleksowe usługi od pomiaru po montaż.
		WELL PA	Produkcja tektury falistej
4.	Usługi	Drukarnia Księży Werbistów	Kompleksowa obsługa z wykorzystaniem maszyn offsetowych i cyfrowych, intrologatorni i nowoczesnego działu przygotowania do druku. Druk m. in.
5.	Sklepy spożywcze	Lewiatan	Sieć sklepów spożywczych
		abc	
		Groszek	
6.	Gastronomia	Traper	Restauracja
		Inter-Bar	Restauracja i motel
		Krasnal	Restauracja
7.	Planowane znaczące inwestycje:		
	Magazyny	Panatoni Europe	Magazyny pod wynajem
	Usługi	SAATZ	Usługa kompleksowej naprawy tramwajów

Źródło: opracowanie własne

2.3 Płatnicy składek oraz osoby ubezpieczone w gminie

Informacja o płatnikach składek w przedsiębiorstwach mikro, małych i średnich (tj. płacących składki za od 1 do 249 osób ubezpieczonych) według wybranych sekcji PKD przedstawia poniższa tabela.

Tabela 18. Liczba płatników składek według sekcji PKD (2018)

	Liczba płatników w gminie	% ogółu płatników składek w gminie	% płatników w danym sektorze w województwie
Przemysł (C-F)	54	22,5	0,2
Usługi (G-S)	153	63,8	0,2
Wybrane sekcje PKD (według największej liczby płatników)			
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (G)	67	27,9	0,3
Budownictwo (F)	31	12,9	0,2
Przetwórstwo przemysłowe (C)	19	7,9	0,2
Transport i gospodarka magazynowa (H)	16	6,7	0,2
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi (I)	8	3,3	0,4
Sekcje zdominowane przez podmioty publiczne			
Administracja (O)	1	0,4	0,3
Edukacja (P)	6	2,5	0,2
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna (Q)	19	7,9	0,2
Kultura (R)	3	0,8	0,2

Źródło: Obliczenia SGH na podstawie danych GUS.

W 2018 r. w gminie było 236 płatników składek na ubezpieczenia społeczne. Ich struktura była następująca: najwięcej płatników funkcjonowało w usługach (153, co stanowi prawie 64 % wszystkich płatników), płatnicy składek działających w sektorze przemysłu, których było 54, stanowili ok. 22,5% płatników, a płatnicy z sektora publicznego (29), ok. 12%.

Wśród płatników działających w sektorze usług dominowali płatnicy z handlu hurtowego i detalicznego oraz naprawy pojazdów samochodowych, w tym motocykli –

27,9 % oraz budownictwa 12,9% płatników w gminie. Płatników z sektora przetwórstwa przemysłowego było 19. W sektorze publicznym dominowały podmioty działające w sekcji opieki medycznej i opieki społecznej – 19 oraz edukacji – 6.

Wśród płatników składek, którzy opłacali składki za nie więcej niż 250 osób było łącznie 1513 osób ubezpieczonych w ZUS, co stanowiło 34,0% osób w wieku produkcyjnym w gminie, w tym:

- W usługach ubezpieczonych było 1062 osób, to jest 23,8% osób w wieku produkcyjnym w gminie,
- W przemyśle ubezpieczonych było 564 osób, to jest 12,7% osób w wieku produkcyjnym w gminie,
- W sekcjach zdominowanych przez podmioty publiczne było ubezpieczonych łącznie 603 osób, w tym 269 osób w administracji, 167 osób w sektorze opieki zdrowotnej 151 osób w sektorze edukacji oraz 16 osób w sektorze kultury, było to łącznie 13,5% osób w wieku produkcyjnym w gminie,
- Wśród osób ubezpieczonych było 1140 kobiet i 1263 mężczyzn,
- Najwięcej ubezpieczonych było w wieku 25-34 lat – 618 osób i 35-44 lat – 608 osób.

Tabela 19. Liczba ubezpieczonych w zależności od płatnika składek

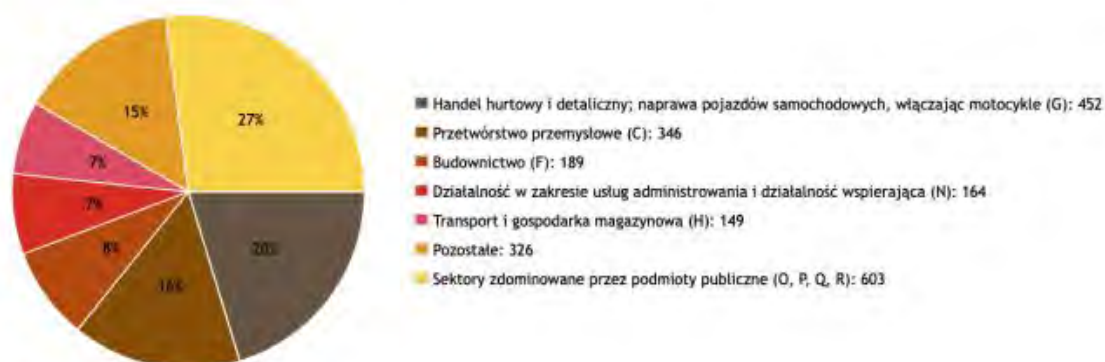
2018	Liczba osób	liczba osób na 1 płatnika składek	% zatrudnionych w grupie płatników do 249 ubezpieczonych
Samozatrudnieni nie płacący składek za inne osoby	136	1,2	9,0
Ubezpieczeni u płatników składek płacących składki za 1-9 osób	364	3,5	24,1
Ubezpieczeni u płatników składek płacących składki za 10-49 osób	564	28,2	37,3
Ubezpieczeni u płatników składek płacących składki za 50-249 osób	449	112,3	29,7

Źródło: Obliczenia SGH na podstawie danych GUS.

Najwięcej ubezpieczonych było w sekcjach:

- Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (G) -452 osób,
- Przetwórstwo przemysłowe (C) - 346 osób,
- Budownictwo (F) -189 osób.

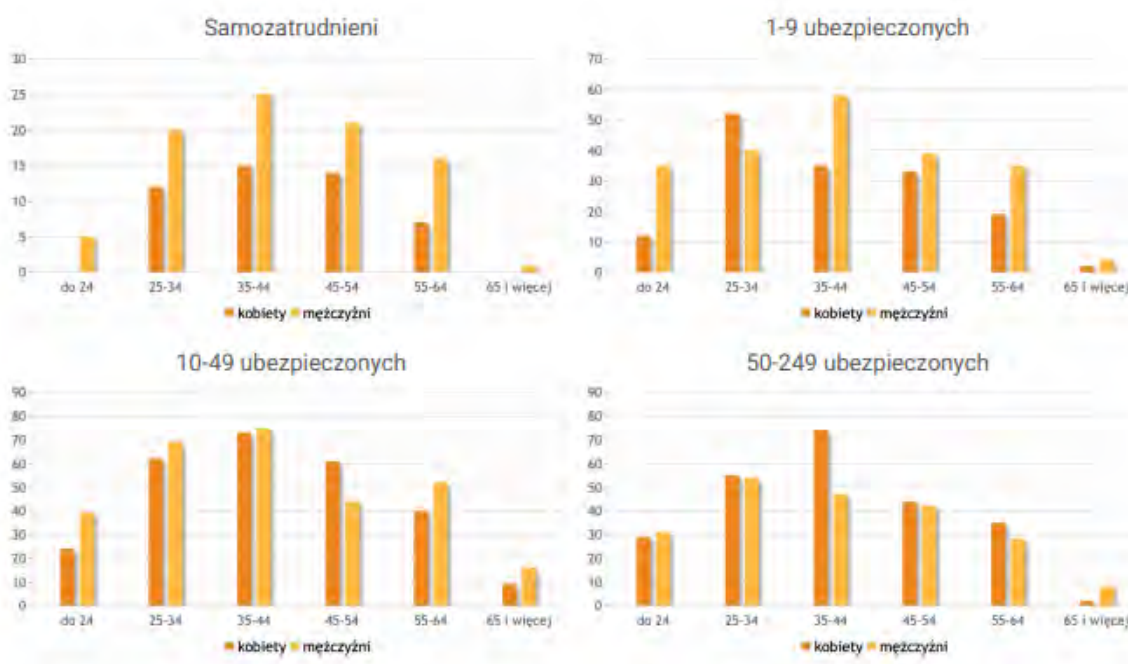
Ryc. 17. Liczba ubezpieczonych według sekcji i płatnika składek (2018)

Źródło: dane ZUS

Źródło: Obliczenia SGH na podstawie danych GUS i ZUS.

Ryc. 18.. Liczba ubezpieczonych według wielkości płatnika składek, wieku i płci (2018)

Źródło: Obliczenia SGH na podstawie danych GUS.

Podział na płeć osób ubezpieczonych przedstawia się następująco: w 2018 r. ubezpieczonych było 1140 kobiet i 1263 mężczyzn. Najwięcej ubezpieczonych było w wieku 25-34 lat – 618 osób i 35-44 lat – 608 osób.

W gminie Dragacz znacznie częściej samozatrudniają się mężczyźni niż kobiety (dotyczy to wszystkich kategorii wiekowych, dodatkowo wśród osób do 24. roku życia i po

65. roku życia nie ma kobiet podejmujących samozatrudnienie). Natomiast w przedsiębiorstwach ubezpieczających pomiędzy 50, a 249 pracowników niemal we wszystkich kategoriach wiekowych więcej było kobiet niż mężczyzn (wyjątek stanowi grupa osób po 65. roku życia).

Przeciętna podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne w gminie Dragacz w grudniu 2018 r. wynosiła 2 821,00 zł, co stanowi ok. 100,6% średniej podstawy dla województwa kujawsko-pomorskiego. Przeciętna podstawa wymiaru składek u mężczyzn jest wyższa niż u kobiet o 467,00 zł. Co interesujące w grupie samozatrudniających się oraz w przedsiębiorstwach zatrudniających do 10 pracowników, podstawa wymiaru składek dla kobiet jest wyższa niż u mężczyzn.

Najwyższe podstawy wymiaru składek spośród głównych zidentyfikowanych sektorów według zatrudnienia odnotowane są w sekcji Przetwórstwo przemysłowe (C) – 2 956,00 zł, a najniższe w sekcji związanej z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi – 1 987,00 zł. Podstawy wymiaru składek w sektorze MŚP są najwyższe wśród płatników zatrudniających 50-249 osób. Najwyższy wymiar podstawy składek odnotowany został wśród zatrudnionych w budownictwie – 4 637,00 zł.

Tabele poniżej prezentują informacje dotyczące średnich podstaw wymiaru składek w złotych, w porównaniu do średnich dla danego typu gminy oraz w porównaniu do średnich podstaw wymiaru w województwie kujawsko-pomorskim.

Tabela 20. Średnie podstawy wymiaru składek według wielkości, płci oraz wybranych sekcji zatrudnienia w złotych (2018)

	Ogółem	Samozatr.	1-9 ubezp.	10-49 ubezp.	50-249 ubezp.
Ogółem	2821	2058	1902	2464	3348
Kobiety	2536	2099	1939	2292	2908
Mężczyźni	3003	2033	1869	2614	3695
W sekcjach z największą liczbą płatników w gminie					
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (G)	2627	3132	1884	2057	2953
Budownictwo (F)	2422	1305	2186	2251	4637
Przetwórstwo przemysłowe (C)	2956	[b.d.]	2103	2553	3751
Transport i gospodarka magazynowa (H)	2602	2440	1868	2310	2763
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi (I)	1987	2666	1726	1873	1976

Źródło: Obliczenia SGH na podstawie danych GUS, ZUS i KAS.

Tabela 21. Średnie podstawy wymiaru składek według wielkości, płci oraz wybranych sekcji zatrudnienia w porównaniu do średniej w danym typie gminy (2018)

	Ogółem	Samozatr.	1-9 ubezp.	10-49 ubezp.	50-249 ubezp.
Ogółem	102,1	116,5	90,4	92,0	103,0
Kobiety	97,5	120,5	93,4	87,1	96,5
Mężczyźni	104,6	113,9	87,5	96,2	106,7
W sekcjach z największą liczbą płatników w gminie					
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (G)	107,3	169,2	103,9	88,7	94,0
Budownictwo (F)	83,5	81,4	110,9	87,8	119,5
Przetwórstwo przemysłowe (C)	110,5	[b.d.]	109,6	107,2	118,1
Transport i gospodarka magazynowa (H)	101,2	138,6	88,6	96,3	91,5
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi (I)	98,0	221,9	102,7	98,6	87,2

Źródło: Obliczenia SGH na podstawie danych GUS, ZUS i KAS.

Tabela 22. Średnie podstawy wymiaru składek według wielkości, płci oraz wybranych sekcji zatrudnienia w porównaniu do średniej w województwie kujawsko-pomorskim (2018)

	Ogółem	Samozatr.	1-9 ubezp.	10-49 ubezp.	50-249 ubezp.
Ogółem	100,6	114,5	90,2	89,8	99,3
Kobiety	96,1	119,5	93,8	85,3	93,3
Mężczyźni	103,9	111,6	87,0	93,5	102,6
W sekcjach z największą liczbą płatników w gminie					
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (G)	107,6	170,4	101,4	85,8	91,1
Budownictwo (F)	84,5	78,6	111,2	86,3	119,0
Przetwórstwo przemysłowe (C)	113,5	[b.d.]	104,8	105,3	116,1
Transport i gospodarka magazynowa (H)	104,9	134,9	90,3	95,6	87,5
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi (I)	94,4	160,6	102,4	94,3	71,3

Źródło: Obliczenia SGH na podstawie danych GUS, ZUS i KAS.

2.4 Przedsiębiorstwa płacące podatki w gminie

Informacja obejmuje przedsiębiorców i przedsiębiorstwa opłacające podatki dochodowe od osób fizycznych: według stawki podatkowej (formularz PIT 36), w tym również Ci, którzy zadeklarowali opłacanie podatku liniowego (PIT 36L). Kolejną grupą są przedsiębiorcy, którzy opłacają podatki ryczałtowe (na formularzach PIT 28A i PIT28B), jak również osoby prawne, płacące podatek dochodowy od osób prawnych CIT. Forma opłacania podatku zależy od formy prowadzonej działalności, a także wielkości przedsiębiorstwa.

W gminie Dragacz według danych podatkowych funkcjonuje 140 przedsiębiorstw, w tej grupie 12 to przedsiębiorstwa małe, a 1 przedsiębiorstwa średnie. W grupie przedsiębiorstw mikro dominuje rozliczanie w formie podatku PIT (766,7%).

W przypadku małych przedsiębiorstw 25,0% rozlicza się w ramach podatku CIT, a 66,7% korzysta z rozliczenia się w formie podatku liniowego (PIT-36L). Przedsiębiorstwa średnie są płatnikami podatku CIT.

Tabela 23. Liczba przedsiębiorstw – podatników w 2018 r. w gminie

	samodzielna działalność	mikro	małe	średnie	Razem
PIT 36	136	55	1	0	192
PIT 36L	27	24	8	0	59
PIT 28A	64	13	0	0	77
PIT 28B	0	0	0	0	0
CIT	0	35	3	1	39
Łącznie	227	127	12	1	367

Źródło: Obliczenia SGH na podstawie danych GUS, ZUS i KAS.

2.5 Przychody i dochody podatników prowadzących działalność gospodarczą w gminie

Łącznie przychody przedsiębiorstw (bez osób prowadzących działalność na własny rachunek) rozliczających się w gminie wynosiły 133 296 881 zł. Zestawienie przychodów według wielkości przedsiębiorstw i sposobu rozliczania podatku przedstawia tabela 13.

Tabela 24. Przychody przedsiębiorstw – podatników w 2018 r. w gminie

	samodzielna działalność	mikro	małe	średnie	Razem
PIT 36	15 462 736	19 051 278	21 426	0	34 535 440
PIT 36L	28 086 800	31 667 100	34 966 800	0	94 720 700
PIT 28A	4 473 160	2 074 070	0	0	6 547 230
PIT 28B	0	0	0	0	0
CIT	0	14 037 166	26 622 570	4 856 471	45 516 207
Łącznie	48 022 696	66 829 614	61 610 796	4 856 471	181 319 577
% dochodów przedsiębiorstw według klasy wielkości	23,0	40,6	30,8	5,6	100,0

Źródło: Obliczenia SGH na podstawie danych GUS, ZUS i KAS.

Tabela 25. Dochody przedsiębiorstw – podatników (przychody pomniejszony o koszty)

	samodzielna działalność	mikro	małe	średnie	Razem
PIT 36	3 850 762	1 986 805	8163	0	5 845 730
PIT 36L	3 443 900	2 541 000	4 556 100	0	10 541 000
PIT 28A	4 203 754	1 950 981	0	0	6 154 735
CIT	0	1 644 608	-64 173	-404 211	1 176 224
Łącznie	11 498 416	8 123 394	4 500 090	-404 211	23 717 689
Jako % przychodu	23,9	12,2	7,3	-8,3	13,1
% dochodów przedsiębiorstw według klasy wielkości	48,5	34,3	19,0	-1,7	100,0

Źródło: Obliczenia SGH na podstawie danych GUS, ZUS i KAS.

Przeciętne przychody na jednego podatnika w zależności od wielkości przedsiębiorstwa oraz sposobu rozliczania się przedstawiają kolejne tabele.

Tabela 26. Przeciętne przychody przypadające na jednego podatnika w 2018 r. w gminie

	samodzielna działalność	mikro	małe	średnie	Razem
PIT 36	113 696,59	346 386,87	21 426,00	0,00	179 872,08
PIT 36L	1 040 251,85	1 319 462,50	4 370 850,00	0,00	1 605 435,59
PIT 28A	69 893,13	159 543,85	0,00	0,00	85 028,96
PIT 28B	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
CIT	0,00	401 061,89	8 874 190,00	4 856 471,00	1 167 082,23
Łącznie	211 553,73	526 217,43	5 134 233,00	4 856 471,00	494 058,79

Źródło: Obliczenia SGH na podstawie danych GUS, ZUS i KAS.

Tabela 27. Przeciętne przychody przypadające na jednego podatnika w porównaniu do średniej w danym typie gminy

	samodzielna działalność	mikro	małe	średnie	Razem
PIT 36	85,3	62,3	1,5	0,0	66,8
PIT 36L	63,3	62,5	64,1	0,0	67,7
PIT 28A	131,8	80,2	0,0	0,0	105,4
PIT 28B	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
CIT	0,0	54,7	110,2	19,6	27,3
Łącznie	69,4	59,4	77,4	21,9	57,3

Źródło: Obliczenia SGH na podstawie danych GUS, ZUS i KAS.

Tabela 28. Przeciętne przychody przypadające na jednego podatnika w porównaniu do średniej w województwie

	samodzielna działalność	mikro	małe	średnie	Razem
PIT 36	432,8	79,2	1,3	0,0	81,4
PIT 36L	80,1	68,6	67,8	0,0	77,1
PIT 28A	120,4	77,5	0,0	0,0	97,0
PIT 28B	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
CIT	0,0	40,8	99,2	7,8	19,6
Łącznie	68,4	59,9	73,4	8,6	34,3

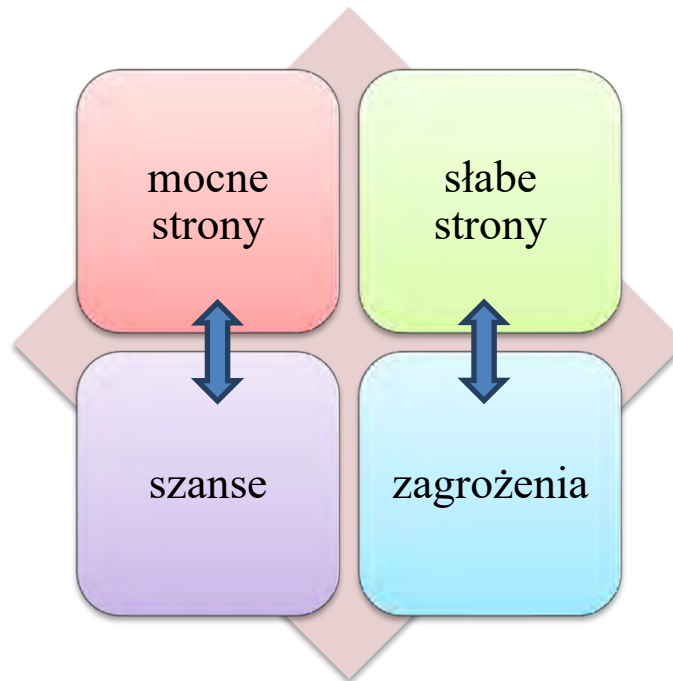
Źródło: Obliczenia SGH na podstawie danych GUS, ZUS i KAS.

2.6 Analiza kluczowych interesariuszy w gminie

Na terenie gminy działa:

- jedna Izba Rolnicza. Dwóch delegatów reprezentuje wszystkich rolników z terenu gminy na zebraniach w Powiatowym Biurze Rolniczym w Świeciu,
- Stowarzyszenie „Nadwiślańska spółdzielnia produkcji warzyw GRONO”, które obecnie zrzesza sześciu rolników,
- Osiem Kół Gospodyń Wiejskich.

Rozdział 3. Analiza SWOT

Mocne strony

- Lokalizacja – bliskość miasta Grudziądz
- Ciągi komunikacyjne - przez gminę przebiega droga krajowa nr 91 i 16 oraz drogi wojewódzkie: nr 272, 207 i 402, a także autostrada A1
- Dogodne warunki do prowadzenia produkcji rolnej
- Rozwinięta produkcja ogrodnicza (np. pomidory, papryka, ogórki, kwiaty, kapusta), ze zróżnicowanym zaangażowaniem nowoczesnych metod produkcji
- Tereny inwestycyjne należące do prywatnych właścicieli, położone w dogodnym miejscu, w pobliżu wjazdu na drogę krajową nr 91 i w odległości ok. 500 m od wjazdu na autostradę A1 w Nowych Marzach
- Jednostka wojskowa w Grupie (Centrum Szkolenia Logistyki)
- Wysoki wskaźnik skanalizowania gminy
- Działki budowlane do zagospodarowania pod zabudowę jednorodzinną
- Gmina w całości jest położona na terenach prawnie chronionych (Nadwiślański Park Krajobrazowy, Obszar Chronionego Krajobrazu Bory Tucholskie)
- Unikatowe walory krajobrazowe

- Pozostałości kultury mennonickiej, wyznaczony szlak turystyczny Olendrów w nawiązaniu do nich tradycji (zabytkowe chaty będące w posiadaniu osób prywatnych, w większości w stanie do konserwacji, cmentarze pomennonickie oraz pozostałości ich działalności melioracyjnej)
- W 2020 r. uruchomiono aplikację przeznaczoną dla turystów i wydano przewodnik turystyczny
- Ścieżka rowerowa łącząca Grupę z Grudziądzem
- Dogodne warunki dla rozwoju rolnictwa ekologicznego
- Dogodne warunki do rozwoju przemysłu stolarskiego
- Zasoby drzewne
- Dogodne warunki do rozwoju turystyki leśnej
- Organizacja wydarzeń sportowo-rekreacyjnych dla mieszkańców gminy
- Działające prężnie Stowarzyszenie na rzecz Rozwoju Gminy Dragacz, organizujące zajęcia edukacyjne, sportowe i integracyjne dla dzieci i młodzieży
- Działalność klubów sportowych na terenie gminy dla dzieci i młodzieży
- Dogodne warunki do rozwoju turystyki biwakowej
- Rozwinięty sektor usług dla pojazdów mechanicznych (lakiernictwo, blacharstwo, naprawa, sprzedaż części zamiennych)

Słabe strony

- Słaba jakość gminnych dróg
- Brak gazociągu
- Brak separacji ruchu pieszego i kołowego
- Brak uzbrojonych terenów inwestycyjnych
- Budynki Urzędu Gminy i szkół nieprzystosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych
- Niski poziom asymilacji uchodźców z Czeczenii (ośrodek dla uchodźców w Grupie)
- Problemy z wykluczeniem społecznym mieszkańców osiedla komunalnego w Grupie (niski poziom zaangażowania w sprawy lokalne, wysoki wskaźnik bezrobocia, zjawisko alkoholizmu i innych patologii społecznych)
- Brak budynków, mieszkań do wynajęcia lub zakupu
- Niekorzystna struktura wiekowa osób zatrudnionych w rolnictwie, problemy z przekazywaniem gospodarstw następcom
- Rozdrobniona struktura gospodarstw rolnych w gminie

- Brak miejscowego bazaru/targu, na którym lokalni producenci warzyw i owoców mogliby zbywać swoje produkty
- Brak nowych miejsc pracy w gminie
- Niskie dochody mieszkańców
- Starzejące się społeczeństwo
- Ograniczenia w rozwoju przemysłu spowodowane położeniem w granicach obszarów chronionych prawnie
- Brak wyznaczonych szlaków turystycznych w terenie (tylko w aplikacji)
- Brak bazy noclegowej dla turystów
- Słaba baza gastronomiczna
- Brak bazy agroturystycznej
- Brak rozwiniętej produkcji ekologicznej
- Niska jakość kapitału społecznego (mała grupa inicjatywna)
- Brak funduszy na promocje
- Brak środków finansowych na inwestycje infrastrukturalne
- Brak bazy danych obejmujących lokalnych producentów oraz usługodawców
- Zdegradowany obszar byłych żwirowni (ok. 100 ha), ograniczenia co do rekultywacji wynikające z obecności pośredniej strefy ochrony ujęcia wód podziemnych
- Brak lokali własnych gminy przeznaczonych na wynajem

Szanse

- Napływ ludności i przedsiębiorstw z Grudziądza ze względu na niższe koszty prowadzenia działalności gospodarczej
- Rozbudowa jednostki wojskowej w Grupie, jako planowanego miejsca stacjonowania oddziałów NATO
- Budowa gazociągu do jednostki wojskowej w Grupie oraz do terenów inwestycyjnych w Nowych Marzach
- Rozwój terenów inwestycyjnych, planowana budowa magazynów na tych terenach (możliwość utworzenia nowych miejsc pracy)
- Rosnący popyt na produkty ekologiczne
- Promocja obszarów krajobrazowych oraz kultury i tradycji regionalnej (kultura mennonicka i kociewiacka)
- Ukończenie budowy drogi ekspresowej S5

- Popyt na turystykę na łonie natury
- Rozwój turystyki biwakowej
- Uzbrojenie terenów inwestycyjnych
- Promocja terenów inwestycyjnych (w związku z udziałem w projekcie „Wdrażanie Standardów Obsługi Inwestora” realizowanego przez Urząd Marszałkowski)
- Zewnętrzne środki finansowe na inwestycje infrastrukturalne i projekty miękkie
- Utworzenie Lokalnej Organizacji Gospodarczej

Zagrożenia

- Odpływ ludności, zwłaszcza ludzi młodych w wieku produkcyjnym do miast
- Wykup użytków rolnych przez wielkoobszarowych rolników z gmin sąsiednich
- Brak odpowiednich instrumentów wsparcia dla mniejszych gospodarstw rolnictwa
- Rynek pracy w najbliższym mieście nie sprzyja pozostawaniu w gminie Dragacz ludzi młodych, dobrze wykształconych (brak miejsc pracy dla takich osób)
- Oferta turystyczna gmin ościennych
- Ubóstwo energetyczne (wynikające z rosnących cen energii elektrycznej i paliw kopalnych oraz zobowiązań podjętych przez Polskę w ramach działań chroniących klimat przez UE)

UZASADNIENIE

Podstawą opracowania Lokalnego Programu Rozwoju Gospodarczego Gminy Dragacz na lata 2021-2030 jest art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r. poz.1372 z późn. zm.) oraz art. 4 pkt 1 i art. 15 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2021 r. poz. 1057). Program został opracowany w celu wspierania przedsiębiorczości na terenie gminy Dragacz poprzez tworzenie lokalnego prawa przyjaznego działalności gospodarczej, osiągając największe korzyści społeczno-ekonomiczne dla gminy przy jak najlepszym wykorzystaniu dostępnych zasobów finansowych, organizacyjnych, ludzkich i przyrodniczych. Zgodnie z art. 18 pkt 3 u.z.p.p.r. w zw. z art. 30 ust. 2 pkt 1a ustawy o samorządzie gminnym opracowywanie programów rozwoju należy do zadań wójta (burmistrza, prezydenta miasta). Na podstawie art. 10a ust. 1 u.z.p.p.r. wójt jest zobowiązany do przygotowania na potrzeby programu diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej. Wnioski z tej diagnozy mają być elementem programu (art. 17 ust. 1 pkt 1 u.z.p.p.r.).

Program został przyjęty po przeprowadzeniu konsultacji społecznych w okresie od 15 października 2021 r. do 18 listopada 2021 r. na podstawie uchwały Nr IV/23/15 Rady Gminy Dragacz z dnia 31 marca 2015 r. w sprawie określenia zasad i trybu przeprowadzania konsultacji z mieszkańcami Gminy Dragacz. Zgodnie z art. 19a u.z.p.p.r. odbyło się stacjonarne, otwarte spotkanie konsultacyjne dla wszystkich zainteresowanych Programem w dniu 27 października 2021 r. w świetlicy wiejskiej w Dolnej Grupie w godz. 13:00-15:00. Informacja o konsultacjach została opublikowana na stronie www.bip.dragacz.pl, tablicy ogłoszeń w Urzędzie Gminy Dragacz oraz tablicach ogłoszeń w sołectwach. Wnioski i uwagi można było zgłaszać poprzez formularz zgłaszania uwag pisemnie na adres Urzędu Gminy Dragacz, do skrzynki podawczej w Urzędzie Gminy Dragacz lub elektronicznie poprzez pocztę e-mail na adres ugdragacz@poczta.pl. W dniu 8 listopada 2021 r. wpłynął formularz zgłaszania uwag z firmy Cosmo pellet. Zasugerowano w nim konieczność uwzględnienia w programie problemu ubóstwa energetycznego mieszkańców gminy. Zaproponowana uwaga została uwzględniona w LPRG (wśród zagrożeń dla rozwoju gminy dodano problem rosnącego ubóstwa energetycznego). Uwaga odnosiła się do ogółu mieszkańców, a nie sektora MMŚP, stąd niemożliwe jest wpisanie do programu projektów poświęconych zwalczaniu tego typu ubóstwa wśród mieszkańców. Dodano natomiast nowy projekt dedykowany sektorowi MMŚP. W ramach projektu podmioty gospodarcze ubiegać się będą o środki z Funduszu dla Kujaw i Pomorza na lata 2021-2027 na działania ograniczające emisję gazów cieplarnianych i zwiększanie efektywności energetycznej.

Projekt programu rozwoju gminy wymaga przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, w związku z powyższym na podstawie art. 48 ust. 1 ustawy z dnia 2 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2021 r. poz. 247). Gmina Dragacz wystąpiła z pismem do Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Bydgoszczy o odstąpienie od strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. W dniu 13. grudnia 2021 r. otrzymano pismo (zn. spr. WOO.410.469.2021.AT) o uzgodnieniu odstąpienia od wspomnianej oceny dla dokumentu pn. „Lokalny Program Rozwoju Gospodarczego dla Gminy Dragacz dla Gminy Dragacz na lata 2021-2030”.

Zgodnie z art. 19 ust. 3b u.z.p.p.r. w zw. z art. 18 ust. 2 pkt 6a u.s.g. przyjmowanie programu rozwoju gminy należy do wyłącznej właściwości rady gminy.

Przewodniczący Rady

Ludwik Borolewski